ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2006 йил 15 сентябр, жума № 152 (2201)

Ушбу сонда:

2 ИНСОНГА СОЯНГ ТУШСИН
3 ТАЛАБА ЗОБИТ БЎЛИШНИ ХОҲЛАСА...
4 «АНДИЖОН БОКС МАКТАБИ» ТАЪРИФИДА

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида

12 сентябр куни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг навбатдаги раёсат йиғилиши бўлиб ўтди. Унда раёсат аъзолари, тармоқлар касаба уюшмалари Марказий кенгашлари ва Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри, вилоятлар касаба уюшмаси ташкилотлари бирлашмаларининг раислари, Федерация кенгаши тасарруфидаги ташкилотларнинг раҳбарлари иштирок этдилар.

УЮШМАДА УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

Раёсат йиғилишини Федерация кенгашининг раиси Дилбар Жаҳонгирова олиб борди.

Кун тартибидаги биринчи масала — «Автомобил, дарё, электр транспорти ва йўл хўжалиги, Алоқа ходимлари касаба уюшмалари томонидан нодавлат сектори ходимларини аъзоликка жалб этиш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишнинг аҳволи тўғрисида» мазкур тармоқлар касаба уюшмалари Марказий кенгашлари раислари А.Мадаминов ва Т.Назаржонов ахборот беришди.

Музокарага чиққанларнинг таъкидлашича, тармоқларда маълум ишлар, амалга оширилганига қарамай, касаба уюшмалари аъзолари сонининг пасайиши ҳамон давом этмоқда. Хусусий ташувчиларни касаба уюшмаларига жалб этиш Сирдарё ва Жиззах вилоятларида ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Юридик шахсларнинг тўлиқ рўйхати йўқ. Касаба уюшмаларининг ҳуқуқий-иқтисодий йўналишдаги ҳимоячилик ва қўллаб-қувватловчилик фаолияти хусусий тадбиркорлар ўртасида етарли даражада тарғиб-ташвиқ қилинмаяпти. Натижада нодавлат секторда касаба уюшмаси аъзоларининг сони Хоразм вилоятида 40 фоизга, Сирдарё ва Жиззах вилоятларида 30 фоизга камайиб кетган.

Алоқа ходимлари касаба уюшмаси аъзолари нодавлат секторида кейинги уч йилда 952 кишига кўпайган. Бироқ, Андижон, Жиззах, Сирдарё вилоятларида ва Қорақалпоғистон Республикасида бу борада пасайишга йўл қўйилган.

Шунингдек, Ўзбекистон агросаноат мажмуи, Енгил, мебел саноати ва коммунал маиший хизмат ходимлари касаба уюшмаларининг тузилмаси, аъзолик муаммолари ва молиявий аҳволини ўнглаш йўлида ҳам мавжуд имкониятлардан фойдаланиш учун ҳали кўп иш қилиниши лозим. Бу ҳақда ахборот берган мазкур тармоқлар касаба уюшмалари Марказий кенгашлари раислари Ш.Эсонбоев ва М.Одиловалар аҳволни ўнглаш учун муайян таклифларни ўртага ташладилар. Музокарада сўзга чиққан ўртоқларнинг фикр-мулоҳазалари ҳам умумлаштирилиб, Агросаноат мажмуи ходимлари, хусусан фермер хўжаликларида ишлаётган меҳнаткашларнинг ҳуқуқий ва иқтисодий-ижтимоий ҳаётини ҳозирги талаб даражасида ҳимоялаш учун тегишли идораларнинг масъул ходимлари иштирокида кенгайтирилган мулоқот ўтказишга келишиб олинди.

Кун тартибидаги навбатдаги масала — Республика касаба уюшмалари томонидан 2006 йил — «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» бўйича қабул қилинган дастур тадбирларининг 8 ой давомида бажарилишининг аҳволи муҳокама этилиб, бу соҳадаги ишларни йил охиригача изчил давом эттириш лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

Раёсат йиғилишида касаба уюшмалари фаолиятига доир бошқа масалалар ҳам муҳокама этилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

БЎШ КЕЛМА, СВЕТЛАНА!

Шу йилнинг август ойида Хитойнинг Пекин шаҳрида ўсмирлар ўртасида бўлиб ўтган енгил атлетика бўйича XI жаҳон чемпионати ғолиби, олтин медал совриндори Светлана Радзивил Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг 12 сентябрдаги раёсат йиғилишига таклиф этилди. Федерация кенгаши раиси Дилбар Жаҳонгирова Светланага «Фахрий ёрлиқ» ва қимматбаҳо совғани топширар экан, касаба уюшмаси спорт мактабининг бу иқтидорли вакиласи келгусида жаҳон ареналарида бундан ҳам катта муваффақиятларга эришажагига умид билдирди.

Суратда: қабул пайтидан лавҳа

И.ҲАСАНОВ олган сурат

Истиқлолдан истиқболга

МЎЙНОҚ ТОНГ КАБИ УЙҒОҚ

Дунёнинг энг катта наҳрларидан бири Орол денгизига сув тушиши 1979 йилдан бошлаб тўхташи муносабати билан бу ерда оғир экологик вазият вужудга келди.

Айни пайтда ушбу муаммони ҳал этиш бўйича Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Жаҳон банки ва бошқа халқаро ташкилотлар билан амалий ҳамкорлик қилинмоқда. Ҳукуматимиз томонидан Қорақалпоғистон заминида яшаётган одамларнинг сиҳат-саломатлигини асраш, улар учун муносиб турмуш шароити яратишга доимий эътибор бериб келинаётгани ўз самарасини бермоқда.

Мўйноқ бир пайтлар Марказий Осиё минтақасида балиқчилик саноати кенг ривожланган йирик масканлардан бири эди. Турли миллат ва элат фарзандларидан иборат 28 мингдан ошиқ аҳоли яшайдиган мазкур туман бемисл саъй-ҳаракатлар эвазига қайтадан жонланмоқда. Экологик ҳолат ҳам бирмунча мўътадиллашди. Денгиз қирғоғидан 160-170 километр узоқлашиб қолган гўшани ободонлаштириш, иқтисодий-ижтимоий ривожлантириш чора-тадбирлари кўриляпти.

Эътиборга молик жиҳатлардан яна бири шундаки, бу ердаги газ ва нефт заҳиралари 100 миллиард куб.метрни ташкил этади. Давлатимиз билан Россия ўртасида тузилган битимларга кўра «Лукойл» ва «Газпром» компаниялари Устюртда табиий бойликларни ўзлаштириш учун 400 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратди. Яқин икки йил ичида бу рақам 3 миллиард АҚШ долларига етади. Ҳозир 70 дан ортиқ қудуқлардан газ ва конденсат қазиб олинмоқда. «Бухоро-Урал» магистрали орқали ҳар куни 4800-5000 куб.метр газ жўнатилмоқда.

Оролни қутқариш жамғармасининг молиявий ёрдами билан «Оролбўйи» минтақаси ва «Амударё» ҳавзасида кичик кўллар ташкил қилиш» лойиҳаси ҳаётга тадбиқ этилаяпти. Қисқа муддатда «Дарёоралиқ» сув омбори ва Пурлитоғда улкан тўғон бунёд этилди. 200 минг гектарлик кўллар ҳавзаси яратилиб, қайтадан балиқчиликка қўл урилди. Айни пайтда кичик сув ҳавзаларида йилига 350 тонна балиқ овланиб, истеъмолчиларга жўнатилаяпти.

«Шамс-Ёрқин» очиқ ҳиссадорлик жамияти балиқчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш комбинатини оёққа турғазиш учун 195 миллион сўмлик инвестиция киритди. Янги корхонада 150 тонна балиқ қайта ишланиб, турли хил консервалар тайёрланмоқда. Жорий йилнинг ўзида 81 миллион сўм фойда олиш режалаштирилган.

Атроф-муҳитни яхшилаш ва чўл бўронларини қайтариш мақсадида 16 минг гектар, Франциянинг «Кофтьютс» ташкилоти билан ҳамкорликда 4 минг гектарлик саксовулзорлар барпо этилди. Исроилнинг «Нетафим» компанияси ёрдамида томчилатиб суғориш ускуналари ўрнатилди. Бу йил биринчи марта янги соҳа —пахтачиликка қўл урилди. «Мўйноқ» ширкат хўжалиги ҳудудида 120 гектар майдонда ғўзалар чаман бўлиб очилган.

— Ҳар гектар майдондан 30 центнердан хирмон кўтарамиз, — дейди хўжалик раиси Азизбой Шокиров. — Жамоамиз аъзолари нафақат чорвачилик, балиқчилик, айни пайтда деҳқончилик билан ҳам шуғулланишга қодир эканликларини намойиш қилдилар. Ҳудуддаги катта-кичик кўллар ижарага берилган. «Қозоқдарё», «Амударё» масъулияти чекланган жамиятлари ҳукуматимиз .томонидан қабул қилинган «Балиқчилик тармоғини монополиядан чиқариш ва хусусийлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарор ва «Республика балиқчилик хўжаликларига табиий сув ҳавзаларини бириктириб қўйиш ва улардан фойдаланиш тартиби ҳақида»ги Низомга мувофиқ ҳар йили 140-150 тоннадан балиқ етиштирмоқдалар.

... Кўлларда балиқларнинг ғужғон ўйнаши, осмонни тўлдириб қушларнинг парвоз қилиши, саҳродаги саксовулларнинг қумлар аро қаддини кўз-кўз қилиб чайқалиб туриши Мўйноқ ерларида ҳаёт қайта жонланаётганидан дарак беради.

ЁЛҚИН

2006 йил — Ҳомийлар ва шифокорлар йили

Ҳомийлик — миллий қадриятларимизга мос, халқимизга хос бағрикенгликнинг ифодасидир. Қариялар, боқувчисини йўқотганлар, ногиронларга меҳр-мурувват кўрсатиш азалий удумимиз. "Ҳомийлар ва шифокорлар йили" Давлат дастури ижроси жараёнида касаба уюшма ташкилотлари ҳам эзгу ишларга қўл урмоқда.

Мухбиримизнинг давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари Марказий кенгашининг Сирдарё вилоятидаги вакили Алишер Тожиев билан мулоқоти ана шу хусусда.

ЭЗГУ ИШ СЎНМАЙДИ

— Давлат дастури доирасида кенг қамровли ишларга қўл урган касаба уюшмалари ҳар қачонгидан фаолроқ ҳаракат қилмоқда. Эзгу амалларимизни "Саховат уйи"ни ҳомийликка олишдан бошлаганмиз. У ерда истиқомат қилаётган 52 нафар қариянинг кўнглини олиш, ёлғизликларини ҳис этмаслик пайида бўляпмиз. Қарияларга 300 минг сўмлик кийим-кечак туҳфа этдик. Сирдарё туманидаги "Мурувват уйи" ногиронларига ҳам туман касаба уюшма кенгаши билан ҳамкорликда амалий ёрдам кўрсатилди.

Вилоятимиздаги турли ташкилот ва корхоналар маъмурияти ва бошланғич касаба уюшма ташкилотлари томонидан ўтган ярим йилда давлат қарамоғига олинган қариялар, "Меҳрибонлик уй"лари тарбияланувчиларига 1,5 миллион сўмликдан ошиқ инсонпарварлик ёрдамлари уюштирилди. "Маҳалла-корхона" тамойилларига асосан Сирдарё шаҳридаги "Ширин" маҳалласи билан амалий алоқалар боғлаганмиз. Маҳалла болаларини соғломлаштириш мақсадида касаба уюшма спорти хонаси ташкил этганмиз. 150 нафардан зиёд ёшлар касаба уюшма саъй-ҳаракати билан турли спорт тўгаракларига жалб этилган. Вилоятимиздаги 10 дан ортиқ маҳаллалар тармоқ касаба уюшма ташкилотлари амалий мададини ҳис этишаяпти.

(Давоми 2-бетда)

БУХОРО ЗАРДЎЗЛАРИ

Қадимдан Бухорои шариф ҳунармандлари — кулоллари, металл ўймакорлари, заргарлари ва албатта, зардўзлари билан машҳур бўлиб келган.

Бухородаги зардўзлик фабрикаси ташкил бўлганига 76 йил бўлди. Бугунги кунда корхонада юз турдан зиёд касаначилик маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. 70 киши меҳнат қилаётган жамоада 15 турдаги халқ истеъмоли моллари тайёрланади. Булар ҳозирда нафақат мамлакатимизда, балки хорижда ҳам ўз харидорларини топган. Корхонанинг асосий зардўзлик цехида зарчопонлар, зарпардалар тикилиб, турли минатюра буюмлари ҳамда сувенирлар ясалади. Мазкур цехда ўнлаб қўли гул чевар тикувчилар ёш шогирдларига касб сирларини ўргатмоқда.

Суратда: Бухоролик ёш зардўз.

Р.ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган сурат

Етакчи минбари

«Норуда» очиқ акциядорлик жамияти қурилиш хом ашёларини ишлаб чиқариш соҳасида пойтахтимиздаги ўз ўрнига, салоҳиятига эга бўлган корхоналардан бири. Рауфхон Шарипов бошчилигидаги аҳил жамоада 500 нафарга яқин ишчи-хизматчи баракали меҳнат қилиб келмоқда.

ИФТИХОР БОИСИ

Заррада қуёш акс этганидек, мамлакатимизда улкан бунёдкорлик ишларини бошлаб берган истиқлол шарофати билан корхонада катта ижобий ўзгаришлар, янгиланишлар амалга ошмоқда.

Эътироф этишимиз керакки, ўтмишда кенг ва равон шоҳкўчалар, гўзал ва маҳобатли осмонўпар бинолар, мустаҳкам ва замонавий иншоотлар, корхоналар, кўркам истироҳат боғлари, фавворапарни орзу қилиб яшаганмиз. Ҳозир истиқлолнинг ўн бешинчи йилида кўз ўнгимизда кенг кўлам касб этган ўзгаришларга назар солиб, орзу-умидларимиз амалга ошаётганининг бевосита иштирокчисига айланиб турибмиз.

Пойтахтимизнинг тобора чирой очиб, обод бўлишида «Норуда» очиқ акциядорлик жамиятининг ўзига хос хизматлари бор.

— Илгари қарийб мустамлака ўлка бўлиб келган республикамизда мустақилликдан кейин замонавий технология билан жиҳозланган талай саноат корхоналари барпо этилди. Мулкчиликнинг хусусий шакли юзага келди. Чунончи, ушбу йилда 75 ёшга тўлаётган корхонамиз акциядорлик жамиятига айлантирилиб, одамларнинг ишга, мулкка нисбатан муносабати ижобий тарафга ўзгарди. Илгарилари ҳар жойда ҳозиру нозир «тарифная сетка» деган услуб, буйруқбозлик тизими ҳар кимга меҳнатига яраша ҳақ тўлашга имкон бермасди. Ҳозир астойдил ишлаган одам шунга яраша иш ҳақи олмоқда.

Истиқлолни қуруқ ва баландпарвоз сўзлар билан эмас, амалий ишлар билан мустаҳкамламоқ керак. Шу маънода кейинги етти йил мобайнида корхонамизда бир мунча ишлар рўёбга чиқарилди. Чиноз туманидаги тўхтаб ётган цехимизни ишга туширдик. Корхонамизнинг молиявий аҳволини анча яхшилаб олдик. 2000 йилга нисбатан ишчи-хизматчиларимизнинг маошлари саккиз баробар ошди. Корхонада сезиларли ободонлаштириш ишлари амалга оширилди.

Меҳнаткашларнинг ишлашлари, дам олишлари учун қулай шарт-шароитлар яратиш, уларнинг соғлиғи ҳақида қайғуриш ҳар бир раҳбарнинг бурчи. Барча цехларимизда дам олиш хоналари мавжуд. Яқин кунларда эса спорт-соғломлаштириш мажмуаларини қуришни бошлаймиз. Бектемир тумани шифохонасига ҳар йили 600 — 700 минг сўм пул ўтказяпмиз. Бунинг эвазига шифокорлар ишчи-хизматчиларимизни даволаяптилар, тегишли маслаҳатлар, йўл-йўриқлар беряптилар. Баъзи ходимларимизнинг фарзандлари олий ўқув юртларига шартнома асосида кирмоқдалар. Биз шартномада белгиланган миқдордаги пулни ўқув масканларига ўтказиб беряпмиз. Корхонамизда ишлаган 193 нафар пенсионерга, шунингдек, уруш қатнашчиларига, ишчиларимизга умумхалқ байрамлари муносабати билан мукофотлар берилди.

Яқинда Бектемир тумани ҳудудида яшаётган кам таъминланган ва кўп болали оилаларнинг 20 нафар фарзандларининг суннат тўйлари ўтказилди. Азиз болаларнинг бахтли келажаги учун уларнинг номига омонат дафтарчаси очилиб, ҳар бирига 20 минг сўмдан маблағ қўйилди ва уларга тўй шодиёнасида тантанали равишда топширилди. Миллий таом-ош тортилиб, ишчи-хизматчилар, ва «Астрободод» маҳалласидан 500 нафар киши файзли байрам дастурхонининг меҳмони бўлдилар. Шунингдек, корхона тумандаги маҳалла, мактаблар, мактабгача тарбия муассасаларига ҳомийлик ёрдами кўрсатмоқда. Жумладан, тумандаги мактаблар учун очилган компютер маркази янада тўлдирилди.

Жамоада оилавий сулолаларнинг юзага келганлиги, аҳил-иноқлик, меҳнатсеварлик, дўст-биродарлик, устоз-шогирд каби миллий ҳамда умуминсоний қадриятларнинг ривожланиб бораётганлиги ҳам таҳсинга лойиқ.

Хусусан, Нортоевлар, Сайфутдиновларнинг оила аъзолари қадрдон меҳнат жамоасида ғайрат-шижоат билан ишлаб, барчага ибрат бўлишмоқда.

— Меҳнат фаолиятимни 1965 йилда электрчига шогирдликдан бошладим — дея хотирлайди Сайфутдиновлар оиласи фарзанди Рашид ака. — Кейин алоқа монтёри, цех бошлиғи, уста, катта муҳандис, энергетик лавозимларида ишладим. Ҳозирда бош энергетик вазифасидаман. Бу ер 42 йилдан буён ишламоқдаман. Онам 47 йил, дадам эса 25 йил меҳнат қилганлар.

Мустақиллик шарофати билан корхонада катта ўзгариш бўлди. Янгича фикрловчи, ишга янгича ёндашувчи истеъдодли раҳбарлар ишга келди. Замонавий техника, асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш жорий этилиши натижасида, маҳсулот тайёрлаш суръати ўсди. Шаҳримиз чиройи тобора юз очиб боришида корхона меҳнаткашларининг ҳиссаси борлигидан беҳад хурсандман.

Ильмира БАХТЕЕВА,
«Норуда» очиқ акциядорлик жамияти бошланғич касаба уюшма қўмитаси раиси

Жавоб

Чироқчи туман халқ таълими бўлимига қарашли 112-ўрта мактаб ўқитувчиси Эшмурот Хўжаев таҳририятимизга шикоят хати йўллаб, шу илмгоҳнинг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари Ўрин Абилов ўз вазифасидан озод этилган бўлса-да, ҳозирги кунга қадар мактабда ноқонуний ишлаб келаётганлигини билдирганди.

Кўтарилган масалага аниқлик киритиш учун вилоят мутасаддиларига хат юборилди. Яқинда ана шу шикоят юзасидан жавоб олдик. Жумладан, унда шундай дейилган:

ТАҚДИМНОМА КИРИТИЛДИ

«Чироқчи туман халқ таълими бўлимига қарашли 112-ўрта мактабнинг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари Ўрин Абилов туман халқ таълими бўлими мудирининг 2005 йил 15 ноябрдаги № 90\1-Х-сонли буйруғига асосан ўз вазифасидан озод этилган бўлса-да, бўлимнинг масъул шахслари томонидан мазкур буйруқнинг ижроси таъминланмасдан келинганлиги аниқланди ва ариза муаллифининг эътирозлари асосли деб топилди.

Шу боис буйруқ ижросини дарҳол таъминлашлик ва ўз вазифасига эътиборсизлик билан қараган туман халқ таълими бўлимининг масъул шахсларига нисбатан чора кўришлик ҳақида Ўзбекистон Республикаси «Прокуратура тўғрисида»ги Қонуннинг 40-моддаси бўйича туман халқ таълими бўлими мудирига тақдимнома киритилди».

Б. ШОВРИҚОВ,
Чироқчи туман прокурори, адлия маслаҳатчиси

Ватан ва ватанпарварлик эгизак бўлиб, улар қалбдаги барча туйғуларнинг ҳукмрони бўлмоғи лозим. Ана шундай киши эл фарзанди бўла олади.

«Саодатнома»дан

ИНСОНГА СОЯНГ ТУШСИН

Иттифоқо, «Чортоқ» сиҳатгоҳида даволаниб, ҳордиқ чиқараётган қадрдонимизни кўриб келиш учун кетаётиб, туман «Деҳқон бозори»да тўхтадик. Бозорда одам гавжум. Ичкарида, ёпиқ расталару турли буюмлар ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун мўлжалланган павильонларда савдо-сотиқ қизғин бораётганлигига қарамасдан бозор майдонида қурилиш ва мавжуд бинолар ҳамда бошқа иморатларни таъмирлаш ишлари кетаётганлиги эътиборимизни тортди.

— Тўғри, бозорни тўхтатиб бўлмайди, шу боисдан қурилиш ва ободончилик ишлари ҳам бир вақтда амалга оширилаётган экан-да, — деди шерикларимиздан бири.

— Икки-уч йилдан бери бу ёққа йўлим тушмаганди, бозор жуда ўзгариб кетибди, — дейди унинг гапига қўшимча қилиб иккинчи шеригимиз.

Учинчи шеригимиз, шартлашувимизга биноан бозор яқинидаги бекатда кутиб олган ҳамкасбимиз улар гапини қувватлади ва кулиб қўшимча қилди:

— Чортоқликлар, Муродилла акани онаси қуриш учун туққан, деб ҳазиллашишади. Ҳақиқатдан ҳам қаерга бормасин, фақат қуради, обод қилади.

Андижон пахтачилик олийгоҳини туғаллаган Муродилла ўзи туғилиб ўсган Чортоқ туманидаги ҳозирги «Айқирон» ширкат хўжалигига механизация муҳандислигига ишга тайинланди. Ўшанда иш бошлаганига ҳали бир йил тўлиб-тўлмаган эди. Июн ойи охирлаб ғўза парвариши ғоят авжига чиққан, сувчилар ва кўпгина мутахассислар шийпонда ётиб ишлашарди. Дала айланиб юрган Муродилла кун чошгоҳдан ошганига қарамасдан шийпон ортидаги салқинда тўхтаб турган тракторни кўриб фиғони чиқди. Суриштирса, механизаторнинг тоби қочиб, ичкарида ётган экан. Дарров рулга ўтирди-ю, техникани пайкалга олиб кирди ва культивацияни бошлаб юборди. Учинчи бор пайкалнинг нариги четига бориб қайтаётганида, уч «Волга» қаторлашганча шийпон олдига келиб тўхтади. Ҳам офтоб тиғи, ҳам трактор мотори иссиғидан эгнидаги қордек оппоқ нейлон кўйлаги шалаббо бўлган, бўйинбоғи қийшайиб кетган Муродилла сакраб тушиб меҳмонлар билан кўришди.

— Сал одмироқ кийиниб олмабсиз-да, ука — деди вилоят раҳбари қўл узатиб кўришаркан. — Ёки сизларда механизаторлар оқ кўйлак кийиб ишлайдими?

Хўжалик раиси воқеани тушунтирди.

Барваста гавдали, жингалак соч, кўзлари чақнаб турган йигит вилоят раҳбарига ёқиб қолди ва хўжалик раисига қаради:

— Йиллик режа бажарилгач, рапорт бериш учун борганингизда шу йигитни бошлаб борасиз!

Бошдаги дўппини бир айлантиргунча, уч-тўрт ой фурсат кечди. Хўжалик туманда биринчи бўлиб, вилоятда эса илғорлар қаторида маррага етиб келди. Раис Муродиллани чақиртирди. Вилоят раҳбарининг гапини эслатди.

— Қўйсангиз-чи, ака, — деди йигит унамасдан, — мен нима деб бораман шундай катта даргоҳга.

Раис гапида туриб олди. Муродиллани судрагандек бўлиб етаклаб кетди. Вилоят раҳбари ютуқ билан табриклади-да, раисга қаради:

— Йигитингизни вилоятга ишга оламиз. Ҳозирча ёшлар қўмитасига. Кейингиси ўзига, ҳаракатига боғлиқ. Бизга шу киши сингари серҳаракат ёшлар керак.

Ўшандан бери орадан қанчадан-қанча сувлар оқиб ўтмади-ю, неча бор баҳор ёзга, ёз кузга, куз эса қишга ўрин бўшатиб бермади. Ҳаёт гуллар тўшалган поёндоз эмас, деганларидек Муродилланинг жингалак сочли боши қандайин тўсиқларга урилмади-ю, сир-саноатга тўла бу дунёнинг қанчалик макр-ҳийлаларини енгиб ўтишига тўғри келмади. Фирқа қўмитасида ишлади, ташкилот ва муассасаларда раҳбарлик вазифасини ўтади. Корхона ва хўжаликларни бошқарди. Баъзи бошлиқлар ҳар қандай шароитда тўғри сўз, адолатли, чўрткесар бу йигитни «Ўша ёқда тинчиб кетар», деган ўйда бир маҳаллар ўзи туманда яшагани ҳолда республикага ҳукмини ўтказмоқчи бўлган «икки оёқли аждарҳо» ихтиёрига юбордилар. Ўша ёқда унга қарашли бирлашма ихтиёридаги совхозга раҳбарлик қилди. «Ўшандаям тўғри сўзлигим, ҳалоллигим ҳаётимни сақлаб қолган», — эслайди қаҳрамонимиз.

— Бир воқеа эсимдан чиқмайди, — дейди жилмайиб М. Бурҳонов. — «Аждарҳо» фалон жойга бир машина қовун-тарвуз, шунча гуруч ва шунча қўй-эчки ташлаб келасан», деб буюрди. Мен пулини талаб қилдим, унамадим. Кечқурун номи чиққан полвон, мўйловдор акасини ҳузуримга жўнатибди. Мени оғизга олиб бўлмайдиган сўзлар билан ҳақорат қилаётганида қандай қилиб қўлим кўтарилганини билмай қолдим. Шукрки, отга аввалроқ қамчи босиб қолган эканман. Идорадан чиқиб, тўғри «Аждарҳо» олдига бориб идора ва пўлат сандиқ калитларини ирғитдим-да, уйимга, Чортоққа қайтдим. Шундан кейин бошимга қандайин балолар ёғдиришмади. Хўжаликни такрор-такрор тафтишдан ўтказишди. Ишимдан қилча бўлса-да, айб топиб қаматмоқчи бўлишди. Тўғрилигим, ҳалол ишлаганим мени сақлаб қолди...

М. Бурҳонов яна қатор ташкилотларда раҳбарлик лавозимларида ишлади, аммо ўзига гард юқтирмади. Ишончни оқлашга, қўл остидагиларга одилона раҳбарлик қилишга, ҳақиқат, адолат йўлидан салгина бўлса-да, четга чиқмасликка интилди ва бунга эришди ҳам.

— Истиқлол туфайли юзага келган имкониятлар, ишбилармонлик учун йўл очилганлиги, қолаверса, шунча йил ишлаб орттирилган ҳаётий тажрибам, ёшимнинг ҳам аллақачон элликдан ошиб олтмишга яқинлашиб қолганлиги, изланишга, сал бўлса-да ўз ҳамюртларимга соям тушишига ундади, — кулиб суҳбатни давом эттиради М. Бурҳонов. — Қолаверса, турмуш ўртоғим шифокор-гинеколог. Бундан ташқари, фарзандларим ҳаётда ўз ўринларини топишган. Ҳаммамиз тўплаб ва бир ёқадан бош чиқариб орттирган маблағимиз ҳисобига Чортоқ шаҳрига кираверишда, темир йўл осма кўпригининг чап қисмидаги турли мақсадларда фойдаланиб келинган, ҳозирда эса қаровсиз қолган жойни ободонлаштириб, шу ерда савдо ва маиший хизмат шохобчалари қуриш учун рухсат сўраб, туман ҳокимлигига мурожаат этдим. Йўқ дейишмади.

М. Бурҳонов айтган жойни биз биргаликда бориб кўрдик. Турли хил қурилиш ашёлари, уй-рўзғор буюмлари сотиш шохобчалари жойлашган тармоқ кўриниши бу ерни қуриш ва ободонлаштириш оз мунча меҳнат ҳамда маблағ талаб этмаганлигини кўрсатиб турибди. Иморатларнинг безакларидаги миллий ва замонавий меъморчилик воситалари кўзингизни яшнатади. Худди шу ерда кулолчилик, темирчилик, пахта титиш шохобчалари ҳам жойлашган. Улар аҳолининг узоғини яқин, мушкулини осон қилиб, корига ярамоқда.

— Ушбу савдо тармоғини эндигина битказиб, ишга туширганимда «Деҳқон бозори» раҳбарлигига таклиф қилиб қолишди, — сўзида давом этади М. Бурҳонов. — Ёшим улғайиб қолганини, соғлиғим аввалгидай эмаслигини айтсам ҳам унашмади.

— Барибир ишламасдан туролмайсиз, — дейишди важ-карсон келтирганимда. — Бозорни ўнглаб бермасангиз иложи йўқ. Бу ерга келиб кетганлар ҳозиргача фақат чўнтакларини ўйлашди. Ахир икки қадам нарида машҳур «Чортоқ» сиҳатгоҳи бор. Ташриф буюрганлар бозоримизни кўриб, бу ердаги ҳолат билан танишиб, кулиб кетишмасин.

— Аслида қаттиқ туриб олсам, келмаслигим мумкин эди. Аммо бозордаги ҳолат кўпчилик чортоқликлар қатори менинг ҳам ғашимга тегиб юрарди. Хўп, дедим. Келган куним эрталаб бу ердан маош оладиганларни тўплаб, йиғилиш ўтказдим. Ишонасизми, бир киши ўтирадиган стол йўқ экан. Ўзим пўлат сандиқ устига жойлашдим. Йиғилганлар шундоқ пол устидан жой олишди. Тўпланганларга биринчи навбатда жамоада темир интизом ўрнатилишини, тозалик бош талаб эканлигини, бозорга маҳсулот олиб келувчилар учун зарур бўлган барча шарт-шароитнинг муҳайё этилишини, улардан йиғиладиган пулларга хиёнат қилиш аниқланган соатда ишдан ҳайдалишгача бўлган чора кўрилишини ва бошқа зарур вазифаларни тушунтирдим. Ҳеч қандай ва ҳеч қачон таниш-билишликка йўл қўйилмаслигини, агар шу каби ҳол менинг фаолиятимда учраб қолса, бозор ҳудудида ўзимга тегишли биронта хусусий савдо шохобчаси очганимни пайқашса, ўша куниёқ ўз аризам билан ишдан кетишимни айтиб огоҳлантириб қўйдим.

...Гоҳ зарурият, гоҳ йўл-йўлакай Чортоқ бозорига бир неча бор мен ҳам кирганман. Икки гектардан ортиқ майдоннинг бош қисмидаги бир неча иморатни демасангиз, қолгани очиқ майдон. Маҳсулот асосан ерга қўйиб сотиларди. М. Бурҳонов биринчи кундан эътиборан деҳқонларга шарт-шароит яратиб бериш ҳақида бош қотирди. Ўз чўнтагидан бир миллион сўм пул чиқариб пештахталар бунёд этишга киришди. Мавжуд биноларни кенгайтириш ва таъмирлаш, расталарини кўпайтириш чораларини кўрди. Хароба ҳолатга келган ва бузилиш арафасида турган икки қаватли иморатлардан бирини анчагина маблағ сарфлаб жиддий таъмирлашдан чиқарди. Ҳозирда бу иморатга қараб кўзингиз тўймайди. Иккинчи қаватнинг бир қисми бозорга келган деҳқонлар учун меҳмонхонага айлантирилган. Қолган иккинчи ярми эса никоҳдан ўтиш олдидан бозор айлангани кирган келин-куёвлар учун ажратилган. Улар бу ерда тўхтаб бир пиёла чой ичишлари мумкин. Биринчи қавати эса сут ва балиқ маҳсулотлари учун ажратилди. Ҳозир бу ерда сут ва сариёғдан тортиб, гўштгача сотилмоқда. Павильондаги озодалик, ялтираган тош-тарозилар, гулдор пештахталар ҳар қандай нозиктаъб кишининг ҳавасини келтиради. Олдинлари дуч келган маҳсулот қалашиб ётган кўча бўйидаги бош павильон ҳам мутлақо бошқача кўриниш касб этди. Бу ерда сотувга қўйилган маҳсулотлар ихтисослаштирилган тартибда жойлаштирилган. Ҳар бир шохобча ва дўкон ойнаванд деворлар билан ажратилган. Бу ерда ҳам озодалик, тартиб — бош мезон.

Йўлимиз тушган куни бозор ҳиссадорлик жамияти раисини суриштирганимизда, бош дарвозадан кираверишдаги қурилиш майдонида эканлигини айтишди. Ҳақиқатан 25-30 метрлар чамаси узунликдаги павильонда қизғин қурилиш бормоқда эди. Кўзларига чанг-ғубор қўнган М. Бурҳоновни шу ерда учратдик.

— 15-20 кун илгари вилоятимиз ҳокими бозоримизга ташриф буюриб амалга оширган ишларимизни кўрган эди, — дейди М. Бурҳонов. — Худди шу ерда янгидан турғун шохобча бунёд этишни маслаҳат бериб кетди. Шунда қирқ киши ишлайдиган сабзавот, полиз ҳамда мева сотадиган иш ўрни яратилади. Қурилиш билан бир пайтда павильонни тош-тарози, касса аппаратлари билан ҳам таъминлаш ҳаракатини қиляпмиз.

Муродилла акага кам таъминланган бир оилани соғин сигир билан таъминлаганини эслатганимизда кулди.

— Бу ҳали бошланиши. Эзгу ишни давом эттириш ниятимиз бор. Умуман, шу кунда 20 дан ортиқ кам таъминланган ва кўп болали оиладан хабардормиз. Ҳар байрам ва ҳайит кунлари ногиронлар, қаровчисини йўқотган анчагина одамга совға-салом улашяпмиз.

Хайрлашиш олдидан айтган қуйидаги сўзлари эсимизда қолди:

— Бу ўткинчи дунёда инсонга соянг тушсин экан, қаерга бормагин, қаерда ишламагин сендан из қолсин, эслаб юришсин ва одамлар «Ҳа, фалончи қурган эди-я!» деб қўйишсин. Ана шу сенинг изинг, сендан қолган эзгулик бўлади.

Менимча, Муродилла Бурҳоновнинг бу сўзларига қўшилмасдан бўлмайди.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Янги даврнинг янги одамлари

МОҲИЯ ОПАНИНГ ОДДИЙ ФАЛСАФАСИ

Уни илк бор хазонрез кузда — пахталар чаман бўлиб очилган бепоён далада учратган эдим. Куёш тафти қолган юзларидаги қатъият, ишонч билан боққан нигоҳидаги журъат уни менга ипсиз боғлади. Шундан бери тез-тез учрашиб турамиз. Яқинда у бехос иш кабинетимга кириб келди. У билан бирга хонага гўё далалар нафаси, қишлоқ одамларининг содда, самимий қалби ташриф буюргандек дилим равшан тортди.

Иштихондан келган бу аёл «М—Умида» фермер хўжалиги раҳбари Моҳияхоним Ҳикматова. У кенг далаларни, олтиндек товланиб турган буғдойзорларни, ҳосилини кўтаролмай эгилган мевазор боғларни, тилими тилни ёрадиган қовун-тарвуз полизларини, хуллас, она-заминни, тупроқни севади. Уларсиз ҳаётини тасаввур қилолмайди. У ўзбек аёлларининг тимсолига ўхшайди: содда, самимий ва камтарин.

У сўзни ҳам, ишни ҳам қойиллатади. 30 йилдан ортиқ мактабда, сўнг боғчада ёшларга илм-тарбия берган бу аёл деҳқончиликда ҳам катта билим ва тажрибага эга. Сўзи билан иши бир-бирига монанд. Ваъда бердими, албатта, бажаради.

Узоқ йиллик педагогик фаолияти даврида ёшларни илм чўққилари сари бошловчи муаллим бўлиши билан бирга ажойиб ташкилотчи, ташаббускор раҳбар сифатида ҳам эл олқишини олган. Мактабда директорлик йиллари ўқув-тарбия ишлари сифати яхшиланди. Билимдон, ўз касбининг фидойиси бўлган ўқитувчиларни рағбатлантириш, устоз-шогирд анъаналарини йўлга қўйиш, кам таъминланган, аълочи ўқувчиларни қўллаб-қувватлаш борасида ибратли ишларни амалга оширди. Айниқса, ёш ўқитувчиларни касбга йўналтириш борасидаги фаолияти нафақат туманда, балки вилоятда эътироф этилди. Сўнгра «Наврўз» болалар боғчасига мудира бўлиб ишга ўтди. Бу даврга келиб мамлакатда бўлгани каби Иштихонда ҳам фермерлик ҳаракати авж олди. Ўнлаб ташаббускорлар қатори Моҳия опа ҳам фарзандларини қаватига олиб фермерлик ҳаракатига қўшилди. Моҳияхоним фермер сифатида аввал ўзига ажратилган майдонлардаги тупроқ шароитини ўрганди. Ерга ишлов бериш орқали майдонлар экишга яроқли ҳолга келтирилди. 10 гектар майдоннинг ярмига ғалла, қолганига пахта экилди. Дастлаб осон бўлмади, албатта. Ором ни-малигини билмади. Бундай дамларда Моҳияхон оиласига суянди. Ўғиллари ёрдамини аямади. Ҳатто келинлар, қизлар ҳам кўмакка келишди. Меҳнатнинг таги роҳат эканлиги рост экан. Аввал ғалладан, сўнгра пахтадан режадагидан ошириб ҳосил олинди. Даромад ҳам меҳнатга, заҳматга яраша бўлди.

— Ўзлик шундай туйғу эканки, у инсонга руҳий бардамлик билан бирга ўз кучига ишончини кучайтиради, — дейди Моҳия Ҳикматова. — Истиқлол бизга озодлик билан бирга ана шундай туйғуни ҳам ҳадя этди. Айниқса, мустақиллик оддий қишлоқ деҳқонига берган мукофотларни санаб саноғига етиш қийин. Ер деҳқонники бўлди. Ерга қўшиб ҳукумат унга эгалик ҳуқуқини, ҳали айтганимдек ўзига ишонч туйғусини берди. Ҳеч эсимдан чиқмайди. Истиқлолгача бир деҳқонга нечта хўжайин эди. Ер ҳайдашдан тортиб чигит экиш, ғўза парвариши, ҳаттоки пишиб етилган ҳосилни йиғиб-териш учун ҳам масъул идораларнинг рухсати керак эди. Режа кетидан қувиб қанча боғ-роғлар, чаманзорлар пайҳон этилди. Энг ёмони қишлоқ аҳолиси ўзи етиштирган пахтадан тайёрланган чит, ёғ, совун, ун каби кундалик эҳтиёжга зарур маҳсулотларга зор эди. Пахтанинг заҳмати уники, роҳати «бошқа»ларники эди. Моҳия опа ўша даврда ўқитувчи бўлиб мактабда ишласа ҳам йил ўн икки ой даладан келмасди. Қишлоқ хўжалик ишларига жалб этилган ўқувчиларга бош бўлиб, далама-дала юришарди. Борди-ю, бирорта ўқувчи бетоб бўлиб далага чиқмай қолса, яна ўқитувчи балога қоларди.

Истиқлол меҳнаткашга омад йўлини очди, уларга имкон берди. Хайрли ва эзгу ишларга илҳомлантирди. Шу боис бой-бадавлат фермерлар кўпайди. Ўз оиласи, маҳалласи, ҳатто юртига фойда келтириб яшаётган фермерлар сафи кенгайди. Моҳия опа ана шундай фидойи фермерлардан бири.

— Атрофимизда шундай одамлар борки, томорқа ерларида ҳосил етиштириб, даромадига данғиллама уй-жой қуриб, машина сотиб олишади, мол боқиб болаларини ўқитишади. Бугун астойдил ишлаган инсон ҳам ўз оиласи, ҳам атрофдагилар хонадонига қут-барака киритиши шубҳасиздир.

Дарҳақиқат, Моҳияхоним қайта-қайта таъкидлаганидек, меҳнат унинг ҳаётини безади. Обрўйига обрў, бойлигига бойлик қўшди. Айни кунда у мактаб ва боғчалардан, кам даромадли оилалардан кўмагини аямайди. Гоҳида фермер хўжалигида етиштирилган буғдой, гоҳида пахта ёғи, баъзида эса совға-салом, ҳатто пул билан ҳам тўй ва маъракаларга улуш қўшади.

Фермер хўжалигида Моҳияхонимнинг ўғли, қиз ва келинларидан ташқари қўшнилари Мамасиддиқ Сайдов, Умрзоқ Усмонов, Шакарбой Зиёдуллаевлар билан бирга 8 нафар киши ишлайди. Уларнинг бари Моҳия опа билан биргаликда эрта тонгданоқ жонажон далаларига йўл олишади. Улар бажариши зарур бўлган ишни белгилаб олишади. Янги ниятлар билан янги кунлар бошланади. Уларнинг бари билишадики, қилаётган меҳнатлари ўзлари, оилаларга манфаат олиб келади. Қанча яхши ишласа, шунча манфаатдор бўлишади. Ўтган йилда 5 гектар буғдойзордан юқори ҳосил олишди. Режадан ташқари 10 тонна ғалла ўзларига қолди. Бундан ташқари, фермер хўжалиги аъзоларига 1 тоннадан буғдой улашилди, қишлоқдаги кам таъминланган нуроний ва етим-есирларга баҳоли қудрат саховат кўрсатилди. Моҳия опанинг ўзи бош бўлиб камхарж қўшниларининг тўйларини ўтказиб берди. Бу йил даромад ҳам, саховат ёрдами ҳам икки ҳисса ортди.

Моҳияхоним олтин куз саховат сандиғини очган далаларига боқаркан, халқимизнинг севимли шоири Муҳаммад Юсуфнинг:

Сочгум гулдай дунёга меҳрим,
Токи юрак уриб туради,

— деган сатрлари эсга келади. Аслида унинг ҳам нияти шу — меҳнати билан юртни обод этиш, элга наф келтириш.

Амина ҚОДИРОВА,
«Ишонч» мухбири

ЭЗГУ ИШ СЎНМАЙДИ

(Боши 1-бетда)

— Ҳомийликнинг қамрови кенг, албатта...

— Эзгу иш барча давлат ва жамоа ташкилотлари фикру ўйини бирлаштирди. Амалий машғулотлар ҳар қачонгидан жонли, фаоллик билан олиб борилаяпти. Чунончи, тармоқ ташкилотлари томонидан Наврўз байрами муносабати билан 88 нафар ёлғиз пенсионерларга 1 миллион 100 минг сўмлик ёрдам кўрсатилди. Ҳомийлар мадади билан 57 нафар қариялар ва ногиронларнинг турар-жойлари таъмирланиб, ҳовлилари тартибга солинди. Ташкилотлар 5,3 миллион сўм маблағни ана шу мақсадларга сарфлашди. Ёлғиз фуқаролар, боқувчисини йўқотган оилалар 55,2 миллион сўмлик маблағ билан таъминланди.

Вилоятимизда шахсий ёрдамчи хўжаликларда чорва молларини кўпайтириш, сигири бўлмаган хонадон қолмаслиги чора-тадбирлари кўрилди. Бу борада тадбиркор, фермерлар ҳаракати таҳсинга сазовордир. Ҳар бир туманда 100-200 оила соғин сигир билан таъминланди. Шахсий чорвасига эга бўлмаган, кам таъминланган қишлоқ оилаларига қорамол туҳфа этилди. Биринчи ярим йилликда камхарж оилаларга 1000 бошга яқин қорамол берилди. Бу борада оқ олтинлик фермерлар ибратини алоҳида тилга олиб ўтиш жоиз. Туманда 120 бош қорамол хонадонларга, 15 бош қорамол эса шифохона ва болалар боғчаларига тортиқ қилинди.

Дастур доирасида ҳомийларнинг бевосита кўмаги, ижтимоий таъминот соҳаси ходимлари шафелигида ҳамда ногирон болалар иштирокида "Мафтункор ранглар жилоси" кўрик-танлови ташкил этилди. 33 нафар ногирон боланинг 6 нафари мамлакат миқёсидаги беллашувларда қатнашди.

— Меҳр-оқибатни аввало болаларга кўрсатиш жуда басавоб иш.

— Тармоқ ходимлари ҳамда кам таъминланган хонадон фарзандларини соғломлаштиришга алоҳида эътибор қаратганмиз. Жорий йилда 65 нафар меҳнаткашларнинг фарзандларини 2 миллион сўмликдан зиёд йўлланмалар билан таъминладик. Йўлланмаларнинг қарийб бир миллион 200 минг сўмга яқини касаба уюшмалари маблағлари ҳисобидан қопланди. Бир нафар ногирон болага 55 минг сўмлик йўлланма вакиллигимиз томонидан туҳфа этилди.

— Саховатпешаликда ибрат бўлаётган меҳнат жамоалари ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Вилоятимизда хайрли ишга бел боғламаган жамоа йўқ, десам ҳеч муболаға эмас. Барча ташкилотлар маъмурияти ва касаба уюшма ташкилоти дастур доирасида ўз мурувват режаларини ишлаб чиққан. Ана шу йўналишда баҳоли қудрат ҳаракат қилаяпти. Мурувватпешалар қаторида "Сирдарётелеком", вилоят прокуратураси, Солиқ бошқармаси, "Гулистонэкстрактёр", "Сирдарёэлектртармоқлари", "Сирдарёгаз" корхоналарини санаб ўтишни жоиз деб ўйлайман. Улар ҳомийлигида қатор кўп қаватли уйлар таъмирланиб, кўкаламзорлаштириш, ободонлаштиришга эришилди. "Сирдарё суюқ газ", "Сирдарёспирт" корхоналари эса "Мурувват уйи"га 2 миллион 660 минг сўмлик эҳсон қилишди. Энг муҳими, бундай ишлар кўлами тобора кенгайиб, қулоч ёзмоқда.

— Фуқароларимизнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш борасидаги ишлар қандай бормоқда?

— Тан олиш керак, кучли фуқаролик жамиятини теран фикрловчи, билим доираси кенг инсонларгина қура олади. Биз меҳнаткашларни ҳуқуқий билимларини оширишнинг турли усулларидан фойдаланаяпмиз. Яқинда суд, прокуратура ҳамда адлия ходимлари иштирокида семинар-тренинг ташкил этдик. Унда бошланғич касаба уюшма ташкилоти етакчилари, меҳнаткашлар вакиллари иштирок этишди. "Меҳнат қонунчилиги" бўйича қизғин мулоқот бўлиб этди. Эндиликда бундай учрашувларни туманларда ташкил этиш чора-тадбирларини кўраяпмиз.

Бугун касаба уюшма аралашмаган юмуш йўқ ҳисоби. Вазифамиз кўлами кенг. Уларнинг барчасига улгуриш қийин, лекин уддаласа бўлади. Бунинг учун киши баъзан ўз ҳаловатидан кечишни ҳам одат қилиши керак, холос.

Суҳбатдош:
Нурилла ШАМСИЕВ,
"Ишонч" мухбири

Замондошларимиз

БУНЁДКОР ФЕРМЕР

Бухоро шаҳридан чиқиб, Жондор тумани ҳудудига кириш олдидан катта асфальт йўлнинг чап томонида киши ҳавасини келтирувчи пахта далалари, улардан сал нарироқда эса пишиқ ғиштдан қурилган кўркам бинолар кўзга ташланади. Янгидан қурилган дала шийпони, меҳмонхона, дам олиш хонаси, ошхона, омборхона, чиройли айвонлар, мармар тошлардан сайқал берилган йўлак, ҳовуз ва гулзорлар, очилиб турган анвойи гуллар сизни бефарқ қолдирмайди. Мажмуанинг бир томонида чоғроққина ниҳоллари навқирон мевали боғ ва узумзор. Унинг ёнида эса қишлоқ хўжалик техникасини сақлаш ва таъмирлаш учун махсус жой. Айвон тагида иккита янги, ҳали бўёқ ҳиди кетмаган «ТТЗ» чопиқ трактори. Ҳамма ёқ саранжом-саришта.

— Кўриб турганларингиз бунёдкор Ниёз фермернинг иши, — изоҳ берди ҳамроҳимиз. — Уч йил бурун бу жойлар чакалакзор, янтоқзор эди. «Ниёзов Ниёз» фермер хўжалиги ташкил этилди-ю, ташландиқ жой бўстонга айланди.

Тадбиркорни шу ерда — механизаторлар даврасидан учратдик. У баланд бўйли, қадди-қомати келишган, боқишлари теран, фикрлаши кенг, сўзлари маъноли йигит экан. Фермер билан гаплашишдан олдин шу ердаги ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги билан қизиқдик. Иш юритувчи Жума Муқимов қўлидаги қоғозларга қараб, бир нечта эътиборли далиллар келтирди. Масалан, 22 нафар аъзонинг ўртача ойлик маоши 55-60 минг сўмни ташкил этяпти. Механизатор ва сувчиларда бу миқдор 100-130 минг сўмдан кам эмас. Ўрим-йиғим якуни билан ҳар бир кишига 1 тоннагача бепул дон тарқатилган.

— Ўғлим Бектош билан бирга ишлаймиз, — дейди механизатор Бешим ака Паноев. — Маошларимизни ҳар ойнинг биринчи кунида оламиз. Ўтган ойда ҳар биримиз 130 минг сўмдан маош, икки тонна бепул буғдой олдик. Оиламиз тўқ ва тинч бўлгач, вақт билан ҳисоблашмай, тонгдан шомгача меҳнат қиламиз.

Мамнуният билан айтилган бундай сўзларни сувчилар Ашур Жумаев, Акмал Ҳикматов, ишчилар Солиҳа Рўзиева, Юлдуз Халилова ва бошқалардан ҳам эшитдик. Улар етакчиларининг ғамхўрлиги, хайрли ва савоб ишларга бош-қош бўлаётганлиги тўғрисида ҳам фахрланиб гапирди.

— Аслида мен қишлоқда туғилиб ўсганман. Йўл қурилиши соҳасида ишлардим, — дея гап бошлади Ниёз Ниёзов. — Бундан икки йил олдин фермерликка иштиёқ туғилди. Бухоро туманидаги «Маданият» ширкат хўжалиги раиси Муҳаммад ака Аҳмедовдан маслаҳат олиб, туман ҳокимлигига ҳужжатларимни тақдим этдим. Маъқул кўришди. Аввал 45 гектарга эгалик қилдим. Бултур тендерда қатнашиб, яна 20 гектар ер олдим. Ҳозир етарли техникамиз, мулким, фидойи одамларимиз бор.

Ҳа, аҳил жамоа бултур пахта ҳосилдорлигини 51 центнерга етказди ва йил якунида 27 миллион сўм соф фойдага эришди. Унинг катта қисми аъзоларни рағбатлантиришга сарфланди. Ҳар ким меҳнатига яраша 500 минг сўмгача қўшимча мукофот пули олди. Подшойи қишлоғининг ўқувчилари 2,5 километр йўлдан ёзда чанг, қишда лой кечиб, мактабга қатнардилар. Фермер ана шу йўлни ўз ҳисобидан асфальт қилиб, элнинг дуосини олди. Кам таъминланган оилаларнинг бирига қорамол ҳадя этди. Яна бир қанча эҳтиёжмандларга ёрдам қўлини чўзди. Олинган фойданинг 10 миллион сўми эса ободончилик ва хайрия мақсадларига сарфланди.

Н.Ниёзовнинг яна бир фермер хўжалиги бор, У «Нозима Ниёз қизи» деб аталади. Ўтган йилнинг бошида Жондор туманида ўтказилган тендерда қатнашиб, рақобатда ғолиб чиққан тадбиркор собиқ Т. Салимов номли ширкат ҳудудидан дастлабки фермер хўжалигига туташ 114 гектар ерга эгалик қилди.

Бу майдонларда бир пайтлар Самончуқ қишлоғи пудратчилари меҳнат қилишган. Иқтисодий танг аҳволга тушган ширкат хўжалиги аъзоларининг талаб ва эҳтиёжларини қондира олмагани боис тажрибали деҳқонлар ҳам бошқа соҳаларга ўтиб кетишга мажбур бўлишган. Янги мулкдор фаолиятининг илк кунлариданоқ атрофига ишчан ва тадбиркор пахтакору ғаллакор, меҳнат фахрийларидан 45 нафарини тўплаб, уларни иш билан таъминлади. Янги аъзоларнинг талаб ва истакларини инобатга олишга ҳаракат қилди. Натижада дастлабки йилдаёқ пахта ва дондан баракали ҳосил олинди, даромадлар салмоғи оширилди. Бу эса хайрли ва савоб ишлар кўламини кенгайтиришга имкон берди.

Фермер бултур 12 миллион сўм сарфлаб, Самончуқ ва Денов қишлоқларига 2 километрдан газ қувурлари тортиб келди. Автобус ташкил этиб, 20 нафар меҳнат фахрийсини Хоразмга саёҳатга олиб борди. Шу ҳудуддаги мактабга 200 минг сўмликдан зиёд пул ва бўёқ билан ёрдам кўрсатди. Кам таъминланган оилаларга моддий кўмак берди.

— Деҳқончилик маданиятини кўтариш, аъзоларимиз ва ҳамқишлоқларимиз турмуш шароитини янада яхшилаш учун барча имкониятлар мавжуд, — дея суҳбатни давом эттирди фермер. — 9 та тракторимиз бор. Шунингдек, 1 та экскаватор, 2 та бульдозеримиз ҳам мавжуд. Булар билан ҳам хўжалигимиз юмушларини бажарамиз, ҳам уларни ижарага бериб даромадимизни кўпайтирамиз. Сармоямизнинг асосий қисмини бунёдкорлик ишларига, юртимиз ободлигига, турмушимиз фаровонлигига сарфлаймиз.

Ниёз Ниёзовнинг орзулари бисёр. У эндиликда мевани қайта ишлайдиган кичик корхона очиш, янги молхоналар қуриб, зотдор молларни кўпайтиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Иззатулла ҲОЖИЕВ,
«Ишонч» мухбири
Суратда: фермер Н.Ниёзов

2006 йил - Ҳомийлар ва шифокорлар йили

ДАВОЛАШДАН КЎРА ОЛДИНИ ОЛГАН МАЪҚУЛ

Касалликларнинг олдини олиш, анъанавий ва халқ табобатининг илғор услубларидан фойдаланган ҳолда санаторий ва курортда даволаниш Ўзбекистон соғлиқни сақлаш тизимида муҳим йўналишлардан бири саналади. Республикамизда ўнлаб санаторий, профилакторий ва соғломлаштириш муассасалари фаолият кўрсатмоқда, уларда даволаш- профилактика жараёнини яхшилаш, моддий-техника базасини кенгайтириш ишлари амалга оширилмоқда.

Тўрақўрғон туманининг Шаҳанд қишлоғида жойлашган "Шаҳанд" санаторийси ҳам шундай муассасалардан биридир.

Йигирма беш йил олдин ташкил этилган ушбу икки қаватли санаторий яқин вақтгача бор-йўғи эллик ўринга эга эди. Бугун эса бу муассаса имкониятлари кенгайиб, 150 кишини қабул қила олади.

Сўнгги йилларда бу ерда тўрт қаватли ётоқхона биноси, жисмоний тарбия хонаси ва сузиш ҳавзасига эга янги даволаш бўлими барпо этилди. Киноконцерт зали ва ёзги павильонда турли маданий-кўнгилочар тадбирлар мунтазам ўтказиб келинмоқда.

Санаторийнинг ободонлаштирилган ҳудуди, майсазорлар, гулзорлар ва дарахтлар ҳордиқ чиқариш, кайфиятни кўтаришга ёрдам беради, одамга қувват бағишлайди.

Суратларда: "Шаҳанд" санаторийси фаолиятидан лавҳалар.

Х.МАМАДАЛИЕВ (ЎзА) олган суратлар

Мулоҳаза

ОНА ТИЛИМ — ЖОНУ ДИЛИМ

Маънавиятимизнинг сарчашмаларидан бири бўлган миллий қадриятларимизни тиклаш, шу жумладан, тилимиз мусаффолигини таъминлаш борасида асрларга татигулик ишлар қилинди. Чунончи, луғатимизга мажбурий тиқиштирилган эски ном ва атамалар ўзгарди. Тилимизнинг равонлашувига тўсқинлик қиладиган «келгинди» сўзлар олиб ташланди.

Шундай бўлса-да, баъзан ўзаро фикр алмашувларда, ёзиш, сўзларни қўллаш ва талқин этишда мантиқни бузувчи сўзлардан ҳамон воз кечолмаётганлигимиз сезилиб туради.

Шу ўринда бир мисол келтирсам. Маълумки, пойтахтимиз Тошкент шаҳрида ҳар куни юзлаб транспорт воситалари аҳолига хизмат кўрсатиб, ҳожатини чиқаради. Ҳайдовчи ёхуд чиптачиларнинг аксарияти хушмуомалалиги, ширинсуханлиги билан ўз йўналишида обрў-эътибор топган. Лекин...

Яқинда ана шундай сергавжум йўналишлардан бирида автобус чиптачиси ва йўловчининг ўзаро мулоқоти кўпларни ранжитди.

— Ўттиз беш йилдан буён Ўзбекистонда яшайман, — дерди чиптачи каккайиб. — Турмуш ўртоғим ўзбек, уч нафар боламиз бор. Тўғри, ўзбек тилини анчагина тушунаман, бироқ сўзлашиш ва ёзишни билмайман, чунки эҳтиёж бўлмаган. Кези келса, ўрганарман...

Ёдингизда бўлса, дастлаб давлат тилини муомалага бекаму кўст жорий этиш борасида жойларда бирмунча саъй-ҳаракатлар бошланган эди. Масалан, ташкилотлар, корхона ва маҳаллаларда тилчи мутахассислар томонидан машғулотлар мунтазам ўтказилиши анъанага айланганди. Бунда тил ўрганувчилар ихтиёрий равишда қатнашиб, кўплаб корхоналар адабиётшунос, тилчи олимларни жойларда дарс ўтиш учун жалб этганлиги, ҳатто улар билан узоқ муддатли меҳнат шартномалари ҳам тузганини сир эмас. Ва бундай оқилона муносабат ўзининг ижобий натижасини беришидан ташқари давлат тилининг амалиётда қўлланилишига беминнат ҳисса қўшди.

Аммо кейинчалик бу ишларга эътибор сусайди. Ёки ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Бунинг натижаси ўлароқ мана бундай ёзувлар айрим жойларда ҳамон савлат тўкиб турибди. Айтайлик, «Яккасарой-1» шу номли тумандаги энг катта маҳаллалардан бири. Маҳалла кенгаши идорасига ҳар куни ўнлаб киши кириб чиқади. Шунга қарамай, унинг шундоққина ёнбошида жойлашган катта дарвозада қачонлардир «Западная-5» деб ёзиб қўйилган алмисоқдан қолган белгини олиб ташлаш негадир ҳеч кимнинг хаёлига келмайди.

Корхона ва ташкилотлар ёхуд кичик ишлаб чиқариш корхоналари тайёрлаётган маҳсулотларни қаердан олиш, уларнинг қандай турлари мавжуд эканлигини англатувчи эълонлар, ҳожатбарорликни кўз-кўз қилувчи ёзувларнинг кўпчилиги тўғридан-тўғри бошқа тилда ёзилиб, савлат тўкиб тургани беихтиёр киши нафсониятига тегади.

Давлатимизнинг тилимизни ривожлантиришга эътибор кучайтираётгани бежиз эмас. Айнан шу тил орқали ўзлигимизни англаяпмиз. Маънавиятимиз бойиб, имон-эътиқод ришталари мустаҳкамланиб бормоқда.

Бас, шундай экан, бундан кейин ҳам жойларнинг номланишига эътибор янада кучайтирилса, фойдадан холи бўлмасди. Чунки уларнинг номланиши аввалгилардан мутлақ фарқли ва абадий бўлишига, вақти келиб уни ҳеч ким «эски ном» деб ўзгартирмаслигига кўпроқ ўзимиз масъул бўлишимиз лозим.

Яна бир гап: айрим жойлар ёки кўчаларнинг номланишидаги жузъий нуқсонлар ва англашилмовчиликлар ўқувчини чалғитиб қўймоқда. Мисол учун. Ҳамза туманида илгари Невский номли кўча бўларди. Кейинчалик лотин алифбоси асосидаги ҳарф билан «Бойкурган» деб ўзгартирилди. Тарихга назар солинса, бу жой «Бойкурган» эмас, балки «Бойқўрғон», яъни бойлар қўрғони бўлганлигини англатади.

Бир пайтлари республикамизда 50 дан ортиқ «Правда» жамоа хўжаликлари мавжуд бўлиб, улардан бири Сирдарё вилояти ҳудудида жойлашган эди. Мустақиллик шарофати билан ҳамма нарса ўз номи билан аталадиган бўлди. Аммо Сирдарёда антиқа йўл танланди. Гарчи, ширкат негизида фермер хўжаликлари фаолият кўрсатаётган бўлса-да, улар «Правда»ни «Ҳақиқат»га айлантириб қўя қолишди. 500 дан ортиқ хонадон яшайдиган катта бир ҳудудда шу жойга лойиқ ном топилмагани кишини ўйлантиради. Келгуси ойда тилимизга давлат тили мақоми берилган санани нишонлаймиз. Албатта, ўтган даврга назар солсак, бу борада жуда кенг кўламли ишлар қилинганлигини кўрамиз. Шундай бўлса-да, баъзи чалкашликларга аниқлик киритиш ва уларни луғатимизга мослаштириш учун ҳали кўп иш қилишимиз керак. Зеро, ўтмишимиз ва бугунимиз она тили орқали, чиройли — ўзбекча сўзлар билан келажак авлодга етиб бориши сизу бизнинг биргаликдаги саъй-ҳаракатларимизга боғлиқ.

Абдусами ХАҚБЕРДИЕВ, «Ишонч» мухбири

Ҳуқуқшунос шарҳлайди

ТАЛАБА ЗОБИТ БЎЛИШНИ ХОҲЛАСА...

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари нуфузи ошгани сайин эрксевар Ўзбекистон халқини, Ватанимиз сарҳадларини ҳимоя қилиш учун ҳарбий хизматни ўташ ва ҳарбий мутахассисликни эгаллаш иштиёқида ёнган ёшлар сони кундан кунга ошиб бормоқда.

Кўпгина олий ўқув юртларида ҳарбий кафедраларнинг очилганлиги белгиланган дастурга мувофиқ заҳирадаги зобитлар тайёрлаш имконини беради.

Ҳарбий кафедрада мутахассисларни ўқитиш, заҳирадаги зобитлар тайёрлаш Ўзбекистон Республикасининг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Қонуни, Мудофаа вазирлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг «Ўзбекистон Республикаси Олий таълим муассасаларида ҳарбий тайёргарлик ўқув бўлинмалари (ҳарбий кафедралар) ҳақида муваққат Низом», Олий таълим муассасалари талабалари ҳисобидан резерв ва заҳирадаги зобитларни тайёрлаш ҳақида муваққат Низомни тасдиқлаш ҳақидаги қарори, 2002 йил 2 апрелдаги «Заҳирадаги зобитлар дастури бўйича ҳарбий тайёргарликка олий ўқув юртлари талабаларининг танловини ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низомни амалга киритиш тўғрисида»ги қўшма буйруғи асосида амалга оширилади. Фақат йигитлар белгиланган миқдорга кўра, ҳарбий ҳисоб мутахассислигига яқин олий таълим муассасалари кундузги бўлимларига ва йигит-қизлар тиббиёт олий ўқув юртларига қабул қилинадилар.

Ҳарбий кафедраларга талабалар қабул қилиш танлов асосида иккинчи курсдан олий ўқув юрти ректори томонидан тасдиқланган комиссия томонидан амалга оширилади.

Танловда Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган, ҳарбий хизматга яроқли (Ҳарбий ишлар бўйича туман (шаҳар) бўлимлари тиббиёт комиссиялари хулосаси бўйича аниқланади), 27 ёшгача бўлган, олий ўқув юрти ректори номига ҳарбий тайёргарликни ўташ хоҳишини билдирганлиги ҳақида ариза берган талаба йигитлар иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ҳарбий кафедрага ўқишга қабул қилиш учун танловда қуйидаги кўрсаткичлар ҳисобга олинади:

- олий ўқув юртига киришда давлат тест синовлари натижаларининг 50 фоизи;
- талабанинг биринчи 3 семестридаги рейтинг балларининг ўртача кўрсаткичлари;
- Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида жисмоний тайёргарлик бўйича йўриқнома талабларига мувофиқ жисмоний ривожланиш даражаси.

Ҳарбий хизматга яроқли тиббий кўрикдан ўтган талабалар босқичма-босқич жисмоний тайёргарлик бўйича 3 км.га югуриш, турникда тортилиш, 100 метрга тез югуриш бўйича имтиҳондан ўтадилар. Жисмоний тайёргарликдан минимал балл (26 балл) тўпламаган талаба ҳарбий кафедрада ўқишга қўйилмайди.

Танлов якунлари имтиҳон варақасига киритилади ва раис - олий ўқув юрти ректори ва комиссия аъзолари томонидан имзоланади. Талабаларнинг танлов асосида ҳарбий кафедрага қабул қилинганлиги ҳақида баённома тузилади ва шу асосда ректорнинг буйруғи чиқади. Танлов бўйича қабул юзасидан шикоятни кўриб чиқиш учун апелляция комиссияси ҳам ташкил этилади.

Ҳарбий тайёргарлик бўйича тўлиқ курсни ўтаган талабалар битирув давлат имтиҳонларидан кейин зобитлик унвони олишлари учун аттестациядан ўтадилар.

А.ЧЕГЕБОЕВ, Тошкент ҳарбий округи ҳарбий прокурори ёрдамчиси, адлия подполковниги

Менинг маҳаллам

АҲИЛЛИКНИНГ АСЛ МАКОНИ

Маҳалла — Ватаннинг мўъжаз бўлаги. Маҳалла меҳр-оқибат, қадр ва қиммат, саховат каби олижаноб фазилатлар шаклланадиган гўша. Кексаю ёшни, турли касб эгаларию миллат вакилларини бир оила фарзандлари каби жипслаштириб турадиган макон. Азал-азалдан маҳалла урф-одатлар, инсоний қадриятлар, анъаналарнинг тадрижий давомчиси, тарғиботчиси бўлибгина қолмай, маданий, маърифий ҳамда ижтимоий тарбия ўчоғи ҳисобланган.

Истиқлол йилларида барча соҳалар қатори маҳаллалар нуфузини оширишга ҳам катта эътибор қаратилди. Унинг давлат ва жамиятдаги мавқеи янада ортди. Юртимизда амалга оширилаётган кенг кўламли бунёдкорлик ишлари маҳаллаларда ҳам ўз аксини топгани туфайли замон талабларига жавоб берадиган кўркам маҳалла идоралари бунёд этилиб, фойдаланишга топширилди.

Шайхонтоҳур туманида жойлашган Чақар маҳалла идорасида ҳам иш қизғин. Маҳаллада олиб борилаётган кенг қамровли ишларнинг негизини аҳолининг турмуш фаровонлигини ошириш, саломатликларини тиклаш ва ёрдамга муҳтож оилаларга кўмак бериш борасидаги чора-тадбирлар ташкил этади. Маҳалла идораси, 55-оилавий поликлиника ва бошқа маиший хизмат бинолари кўзни қувонтиради. Маълумки, бундан бир неча ой аввал сайловлар асосида маҳалла оқсоқоллари сайланган эди. Маҳалла аҳли ишончини қозониб, кўпчилик овоз билан сайланган оқсоқол Ҳусан Файзиев маҳалладошлари билан ҳамкорликда кенг кўламли ишларни амалга ошириб келмоқда.

— Сайловдан кейинги фаолиятимиз анча салмоқли бўлди, — дейди биз билан суҳбатда оқсоқол. — Ҳудудимиздаги ҳар бир ташкилот, хўжалик ва хонадонларга бориб, фуқароларимизнинг яшаш шароитини ўргандик. Кам таъминланган, ётиб қолган қариялар, боқувчисини йўқотган оилалар, ногирон фуқаролар рўйхатга олинди. Уларни ҳудудимиздаги ташкилотларга бириктириб, шу асосда ёрдам берилмоқда. Жумладан, шаҳар санитария эпидемиология раҳбарияти билан биргаликда ўн нафар қарияларнинг соғлиғи назоратга олинди. Ўзгалар ёрдамига муҳтож ёлғиз яшовчи икки нафар пенсионер доимий равишда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланаяпти. Кам таъминланган оилаларга жорий йилнинг ўтган даврида 4,5 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

"Мурувват-текс" ўзбек-турк қўшма корхонаси, Асака автосалони, Бенков номидаги рассомчилик коллежи ва бошқа ташкилотларни ҳомийлик ёрдами кўрсатиб келаётган саховатпешалар сифатида эътироф этиш мумкин.

Маҳалладошларимиз соғлиғини мунтазам назорат қилиш мақсадида энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган оилавий поликлиника фаолият кўрсатмоқда.

Маҳалла ёшлари билан ишлашга ҳам алоҳида эътибор қаратилаяпти. Уларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш мақсадида маҳалла идорасида тўгараклар ташкил этилган. Республика ўқувчилар саройининг малакали ўқитувчилари ёшларга рус ва инглиз тилидан пухта билим бериб, тўқиш, мунчоқ тикиш, японча оригами сирларини ҳам ўргатмоқдалар. Японча оригами бўйича ўтказилган конкурсда Аббос Исмоиловнинг 3-ўринни эгаллашининг ўзиёқ тўгараклар болаларда нечоғлик қизиқиш уйғотганини англатади. Қолаверса, маҳалла билан "Жар" спорт мажмуаси ўртасида тузилган шартномага асосан болалар сузиш, бадиий гимнастика, футбол каби машғулотларга мунтазам қатнашмоқда.

Шунингдек, маҳалладаги ногирон болалари бор оналарнинг "Умид" уюшмаси ташкил этилиб, дастур асосида иш олиб борилаяпти.

7100 нафар аҳоли истиқомат қиладиган маҳалла ҳудудининг тозалиги, озодалигини таъминлаш учун ҳашарлар уюштирилади. Унда аҳоли билан бир қаторда Кўк Тош, Охунбобоев, Иноқ, Шиддат, Фурқат, Оҳанграбо каби ширкат аъзолари ҳам фаол иштирок этишади.

Бир сўз билан айтганда, аҳилликнинг асл макони бўлмиш маҳаллада ҳар доим иш қизғин. Бу даргоҳ фуқароларнинг дарду ташвиши, муаммо ва ютуқлари билан ўртоқлашади, оғирини енгил қилишга кўмаклашади. Зеро, Юртбошимиз таъбири билан айтганда, маҳалла — камдан-кам мамлакатда мавжуд бўлган ноёб идора. Бу маскан миллий қадриятларимизни асраб-авайлашда, эл-юрт тинчлиги ва осойишталигини мустаҳкамлашда, ёшларимизни комил инсон этиб тарбиялашда муҳим рол ўйнаб келмоқда.

Ҳидоят ЖЎРАЕВА

ҲАҚ ҚАРОР ТОПМОҚДА

Тошкент шаҳрининг Кўкча даҳасидаги "Исломобод" маҳаллалараро гузарида Ўзбекистон Республикасининг 15 йиллигига бағишланган байрам дастури "Ҳақ қарор топмоқда" деб аталган эди. Ҳақиқатан ҳам истиқлол йилларида бутун мамлакатимизда бўлгани каби бу даҳа аҳолиси ҳаётида ҳам катта ўзгаришлар юз берди, турмуш фаровонлашди, ҳудуд ободонлашди. Янги жамоа бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди, энг муҳими, миллий қадриятларимиз қайта тикланди — ҳақ қарор топди. Масалан, шўролар тузуми даврида бу даҳадаги 12 асрлик тарихга эга бўлган шайх Зайниддин бобо қабристони "Вилоят мозористони" деб, бу қабристондаги хилхоналар "Микоян хилхонаси", "Литвинов хилхонаси", "Авангард хилхонаси" деб таҳқирланишгача етиб борган эди. Истиқлол шарофати билан тарихий номлар қайта тикланди. Бугина эмас, даҳа ҳудудидаги кўчаларга миллий истиқлол учун курашган халқ қаҳрамонларининг, атоқли жамоат, фан ва маданият арбобларининг номлари берилди.

Эндиликда "Исломобод" таниб бўлмас даражада гўзал қиёфага кирди. Бу ерда минораси 55 метр бўлган, ёпиқ биноларида бир йўла 12 минг киши намоз ўқий оладиган шайх Зайниддин бобо жомеъ масжидининг янги биноси, кўпгина маиший хизмат кўрсатиш хоналарига эга тўйхона биноси ва шу каби иншоотлар қурилди. Маннон Уйғур кўчасининг катта қисми кенгайтирилди. Йиғилишда таниқли ёзувчи Абдуқаҳҳор Иброҳимов Кўкча даҳасининг тарихи ва бугуни ҳақида, истиқлол йилларида эришилган маънавий муваффақиятлар тўғрисида сўзлади.

Йиғилиш қатнашчилари шу атрофда жойлашган 6 маҳалла аҳолиси иштирокида Оқилон маҳалласи ҳудудида бўш ётган катта майдонда "Кўкча деҳқон бозори"ни ҳашар йўли билан қуришни мақсадга мувофиқ деб топишди.

Ўз мухбиримиз

ЭЛ ТАШВИШИДА

"Тошлоқ" маҳалласи шаҳар марказида жойлашган бўлиб, Жиззахнинг кўпмиллатли аҳоли пунктларидан бири. Бу ерда 810 оила истиқомат қилади. Маҳаллага оқсоқоллик қилишнинг ўзига яраша масъулияти бор. Унинг ташвишига чидаган, эл дардини ўз дарди деб биладиган кишигина фаолият кўрсата олиши мумкин. Шу боис, кейинги йилларда тез-тез оқсоқол алмашиб турарди. Бу фаоллар ўртасидаги муносабатга ҳам таъсир этмай қолмади. Ҳатто, эл орасида мунтазам бўлиб турадиган тадбирлар ҳам ўтказилмай қолди. Бу орада тажрибали, умри эл хизматида ўтган Усмонқул Эшонқулов шаҳар ҳокимлиги томонидан оқсоқолликка тавсия қилинди. Маҳалла аҳли номзодга ишонч билдириб, бир овоздан очиқ сайлов йўли билан сайлашди. "Қани, нима каромат кўрсатар экан", деганлар ҳам бўлди. Лекин Усмонқул ака ўзининг тажрибали, ташаббускор раҳбар эканлигини кўрсата борди. Унинг саъй-ҳаракати билан ёпилиб қолган гузарда тикувчилик ва зардўзлик цехи қайта очилди. Савдо шохобчаси, сартарошхона, кутубхона аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Фаолларнинг бошини қовуштириб, аввалгидек турли тадбирлар ўтказиладиган, байрамларда эл олдига дастурхон ёзиладиган бўлди. Хуллас, Усмонқул акага эл-юртнинг ишончи ортди.

Хўш, раиснинг бундан буёнги режалари қандай? Маҳалла ободлиги, эл фаровонлиги йўлида яна қандай ишларни амалга оширмоқчи? Бу борада уни қандай муаммолар қийнаяпти? Шу каби саволлар билан Усмонқул Эшонқуловни суҳбатга тортдик.

— **Маҳаллани ҳам ўзига хос кичик шаҳарчага қиёс қилиш мумкин. Шу ўринда дастлаб иш бошлаган пайтларингизга хаёлан қайтсак.**

— Ишни аҳоли ўртасида тартиб-интизомни мустаҳкамлашдан бошладик. Бу борада маҳалла посбонлари, фаоллари менга камарбаста бўлишди. Кейин кам таъминланган оилаларни ҳисобга олиб, уларга кўмак бердик. Шу ўринда тадбиркорлардан Темур Тожибоев, Мақсуд Ҳайдаров, Мели Ҳожибобо каби фидойиларни айтиб ўтишни хоҳлардим. Уларнинг ёрдами билан кам таъминланган, кўп болали оилаларни байрам кунлари йўқлаб турдик. Каромат Нарзиқулова ва Муҳаммадиевлар оилаларига соғин сигир берилишида ҳам, албатта, ҳомийларнинг хизмати жуда катта бўлди.

— **Ҳар бир ишнинг ўзига хос қийинчилигию муаммолари бўлади...**

— Ҳудудимизда сув танқислиги, кўп қаватли уйларнинг таъмирланиши асосий муаммолардан. Уларни босқичма-босқич ҳал қилиб боришни режалаштирганмиз. Жорий йилда еттита кўп қаватли уйни таъмирлаш ишлари амалга оширилди. Бундан ташқари, Гавҳар кўчасини асфальт қилиш, гузаримизда беш юз ўринли тўйхона қуриш ниятимиз бор. Бу борада вилоят ҳокимлиги бизга катта ёрдам бераётганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз.

— **Маълумки, маҳалла раислигига ўтказилган сайловда ҳар бир номзод ўз дастурини илгари суради.**

— Ҳа. Аёлларнинг ишсизлиги маҳалламизнинг долзарб муаммоларидан бири. Ҳозирда маҳалламизда зардўзлик ва тикувчилик цехлари ишлаб турибди. Уларда ҳар ойда ўндан зиёд қиз ҳунар ўрганишмоқда. Бундан ташқари, маҳалла гузарида маиший хизмат шохобчалари — новвойхона, сартарошхоналарнинг ишга тушганлиги туфайли ўн-ўн беш киши иш билан таъминланди.

Маҳалламиз ҳудудида катта савдо мажмуаси ҳам қурилмоқда. У ишга тушгач, 25-30 чоғли киши иш билан таъминланади. Шаҳримизда меҳнат бўлими томонидан бўш иш ўринлари ярмаркаси ўтказилиб, кўпгина ишсиз юрган ёшлар иш билан таъминланишмоқда.

Суҳбатдош: Зуҳра МАМАДАЛИЕВА

Оталар дуоси — эл муддаоси

Қутлуғ маскан

ТАРИХ КЎЗГУСИДАН ЎТМИШГА БОҚИБ....

Муқаддас жойлар кишиларга маънавий қувват, ақл-идрок бахш этади, тафаккурни бойитади. Тарих кўзгуси — музейлар ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбияловчи маърифат маскани ҳисобланади.

Ёзги таътил кунларида қаршилик муаллима Светлана Лабодинани бир гуруҳ йигит-қизлар билан қаергадир шошиб кетаётган ҳолда учратдик.

— Йўл бўлсин? Кинотеатр ёки концертгами?

— Кеча маданият ва истироҳат боғида бўлган эдик, бугун ўлкашунослик музейига бораяпмиз, — дейди мамнуният билан Светлана опа ва кўҳна Ерқўрғон, Шулликтепа ва Заҳоки Марон қалъаларига уюштирилган саёҳат ўқувчилар қалбида катта таассурот қолдирганлигини сўзлаб берди.

Бутун жаҳон мероси рўйхатига киритилган Шаҳрисабз эндиликда ўзига хос шон-шуҳрати ва довруғи билан Марказий Осиёдагина эмас, балки бутун дунё аҳлининг диққат-эътиборини тортмоқда. Тарихи қарийб уч минг йилдан садо берадиган, ўтмишда «Илму адаб қуббаси» деб улуғланган шаҳарнинг қадимий Оқсаройи, «Дорут тиловат», «Дорус саодат» каби мажмуалари, кейинги йилларда кашф этилган ёдгорликлар ва археологик топилмалари дунё олимларининг қизиқишини оширмоқда.

Буюк жаҳонгир Амир Темур ҳазратларига олтин бешик бўлган сабзавор маъвода Мирзо Абдулқодир Бедил, Мирзо Ғолиб сингари беназир зотларнинг аждодлари яшаган. Юртбошимиз эътироф этганларидек, «Қадимий ва табаррук Шаҳрисабз замини ғоят қутлуғ маскандир. Жаҳон маданияти бетимсол намояндаларнинг зуваласи мана шу тупроқдан олинган».

Самарқанд, Бухоро, Хива каби йирик туристик шаҳарлар сирасига киритилган қадимий ва ҳамиша навқирон Кеш ўзининг бой маданий меросига эга. Шаҳардаги Амир Темур номли тарих музейи Европа ҳамжамияти грантини қўлга киритди. Франциялик олимлар профессор Макс Шуввар, доктор Мария Терез, докторант Клара Печико, доктор Инза Чилия Платомоне (Италия), профессор жон Бонен (Страсбург), профессорлар Анатолий Саъдуллаев ва Темур Ширинов лар Шаҳрисабз шаҳрининг маданий мероси ҳақида фахрланиб сўзлайдилар.

Бундан икки йил муқаддам Франциянинг Бордов университети, Италиянинг Калтажирона шаҳридаги сопол идишлар музейи, Хельсинки сейсмология институти, Италиядаги халқаро туризмга хизмат қиладиган Рим маркази, Москвадаги Ломоносов номли университет, Президент ҳузуридаги давлат ва жамият қурилиши академияси тарих маркази, Ўзбекистон Фанлар академияси археология институти, Амир Темур номли моддий-маданият тарихи музейи ҳамкорликда ишлаб чиқилган лойиҳа 16 йўналишдаги илмий-тадқиқот ишлари билан шуғулланишни қамраб олади.

— Кўргазмалардаги ҳар бир экспонат халқимиз тарихидан ҳикоя қилади, — дейди музей директори Абдунаби Хушвақтов. — Нодир буюмлар, бебаҳо моддий ва маданий ёдгорликлар узоқ ўтмишга етаклайди, бугунги ҳаётимиз билан таништиради, порлоқ келажакка чорлайди. Янги лойиҳа музейлар аҳволи ва туризмнинг ривожланиш масалаларини ўрганади. Энг муҳими, туризм йўналишида хизмат маданияти ва сифатини юқори поғонага кўтариш, дунё афкор оммасини шаҳримиз ёдгорликларидан воқиф этиш, Шаҳрисабзни музей қўриқхонага айлантириш имкониятини яратади.

Гўзал табиат мўъжизалари, бугунги кунда мўътабар қадамжога айланган Ҳазрати Султон тоғи, Мироқининг зилол чашмаю булоқлари, Оммағоннинг осмонўпар арчалари, Сувтушар, Темур ғори, Афросиёб (Алп Эр Тўнга) давридан қолган тош асотирлар сайёҳларда ўзгача қизиқиш уйғотиши табиий.

Миллий қадриятларни ривожлантириш, маданият дурдоналарини ўрганиш, халқлар ўртасида дўстлик риштааларини мустаҳкамлашда музейлар алоҳида ўрин тутади. Президентимизнинг «Қарши шаҳрининг 2700 йиллигини нишонлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори доирасида ўтказилган Ўзбекистон музейлар фестивали бу маданий-маърифий муассасалар ҳақиқий маънавият кошонасига айланганлигини кўрсатди. Қашқадарёда ўлкашунослик ва моддий-маданият тарихи музейи, 20 дан зиёд жамоатчилик музейлари фаолият кўрсатяпти. Қарши шаҳридаги Хуройзор маҳалласида оқсоқол Умар Ҳайдаров ташаббуси билан мўъжазгина музей ташкил этилди.

Қорақалпоғистон Республикаси ўлкашунослик музейи замонларни замонларга, даврни даврга боғловчи кўприк, йирик маданият ва маънавият даргоҳи, Оролбўйи халқларининг миллий фахру ифтихорига айланган.

— Ҳозирги пайтда жамғармамизда 56 мингдан ортиқ осори атиқалар сақланмоқда, — дейди музей ходимаси, Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори Гулбаҳор Ахимбетова. — Табиат, археология ва этнография, янги тарих бўлимларида қорақалпоқ халқининг ўтмиши, фан ва маданияти, истиқлол йилларида эришган юксалишни акс эттирувчи экспонатлар ўрин олган.

Фидойи жамоанинг самарали меҳнати ва изланишлари туфайли маънавият кошонаси янги топилмалар билан тўлдирилаяпти. Тарихий археологик экспонатлар, халқ амалий санъати ва ҳунармандчилиги намуналари бетакрор гўзаллиги ва бўёқларининг ўзига хос миллий уйғунлиги билан хорижий сайёҳларнинг ҳам эътиборига тушган. Тупроққалъа, Жампиққалъа, Аёзқалъа, Қирққизқалъа, Миздакхон мажмуаси каби 250 га яқин археологик ёдгорликлардан топилган буюмлар музей экспонатлари қаторидан ўрин олган. Маънавият маскани республика музейлар фестивалида биринчи ўринга лойиқ, деб топилди.

Қаршида ўтказилган музейлар фестивалида томошабинлар ўтган асрнинг 20-йилларда чиқарилган, Хоразм Республикаси тасвири туширилган ипак пулни илк бор кўриш имкониятига эга бўлишди. Хивадаги «Ичон қалъа» музей қўриқхонаси директори ўринбосари Р.Искандаровнинг таъкидлашича, республикада ягона ҳисобланган бу топилма томошабинларда катта таассурот қолдирди.

Музейлар ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, тўпланган коллекцияларни кўргазмаларда вақтида айрбошлашни йўлга қўйиш, тарихий археологик ашёларни кўпайтириш музейларни ҳақиқий маданият ва маънавият кошонасига айлантиради.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

"Осиё йўлбарси" номи билан машҳур бўлган Руфат Рисқиевни танимайдиган, унинг бокс бўйича эришган муваффақиятларидан бехабар киши бўлмаса керак.

"АНДИЖОН БОКС МАКТАБИ" ТАЪРИФИДА

Руфат Рисқиев томонидан очилган зарҳал саҳифа юртимиз мустақилликка эришгандан кейин фараҳбахш ёзувлар билан яна ҳам тўлди. Айниқса, 2000 йил Сиднейда ўтказилган XXVII ёзги олимпиада ўйинларида эришилган ғалабалар салмоқли бўлди. Андижон бокс мактабининг бир йўла икки тарбияланувчиси — Муҳаммадқодир Абдуллаев олтин, Сергей Михайлов эса бронза медалини қўлга киритиб, ўзбек бокс мактаби ҳақидаги тасаввурларни бутунлай ўзгартириб юборди.

1956 йилда Андижонда ташкил топган Болалар ва ўсмирлар спорт мактаби юртимиз мустақиллигидан сўнг, яъни 1992 йилдан Ихтисослаштирилган олимпия ўринбосарлари болалар ва ўсмирлар мактаби дея номлана бошланди. Табиийки, ўқув маскани олдига юксак мақсад ҳамда вазифалар қўйилди.

Айни пайтда бу ерда ёшлар 4 йўналиш — бокс, оғир атлетика, қўл тўпи ва баскетбол бўйича сабоқ олишади. Гарчи мактаб барча йўналиш бўйича сезиларли муваффақиятларга эришган бўлса-да, бокс тури бўйича қўлга киритилган ютуқларнинг салмоғи юқорироқ бўлгани боис у "Андижон бокс мактаби" деган иккинчи номга ҳам эга бўлди.

Далилларга мурожаат этсак: Сидней олимпиадасида Муҳаммадқодир Абдуллаев олтин, Сергей Михайлов эса бронза медалини қўлга киритганликларини юқорида зикр этиб ўтдик. Руслан Чагаев Атланта ва Сидней олимпиадаларида иштирок этди. Ўткирбек Ҳайдаров Сидней олимпиадаси иштирокчиси ва Афина олимпиадасининг кумуш медали соҳиби, Баҳодир Султонов эса Афина олимпиадасининг бронза медалига сазовор бўлди.

Андижон вилоятида спортни оммалаштириш, келажагимиз эгаларини жисмонан ва маънан етук қилиб тарбиялаш, иқтидорларини рўёбга чиқариш, ёшларнинг спорт билан шуғулланишлари учун зарур шароитларни яратиб бериш, қисқаси, ушбу соҳани ривожлантириш йўлида самарали меҳнат қилиб келаётган фидойилар кўп.

Улардан бири ихтисослаштирилган олимпия ўринбосарлари болалар ва ўсмирлар мактаби директори Антонина Алиевадир.

У меҳнат фаолиятини вилоятнинг Қўрғонча туманидаги биринчи болалар ва ўсмирлар спорт мактабида мураббийликдан бошлаган. Спорт жонкуяри қаерда ишламасин, биринчи навбатда спортни ривожлантиришга ўз ҳиссасини қўшишга, айниқса, аёллар ўртасида жисмоний тарбияни оммавийлаштиришга астойдил интилиб келади. Муваффақиятнинг муҳим омили ёшлар ва мураббийларга яратиб берилувчи шароитга боғлиқлигини ҳамиша эътироф этувчи Антонина Алиева ушбу спорт мактабига раҳбарлик қилишни бошлаган дастлабки дамларданоқ айни шу масалага катта эътибор қаратди. Спорт мактаби 2000 йилда Ўзбекистоннинг энг яхши болалар ва ўсмирлар спорт мактаби, дея тан олинишининг замирида ҳам ана шу фидойи инсоннинг катта ҳиссаси бор. Спортни ривожлантириш йўлидаги хизматлари учун Антонина Алиева 2002 йилда II даражали "Соғлом авлод учун" ордени билан мукофотланди.

Ҳар қандай соҳа ривожи учун энг аввало жонкуяр инсонларнинг заҳматли меҳнати, раҳбар ходимларнинг эътибори, ёшларнинг интилувчанлиги ва меҳнатсеварлиги талаб этилади. Вилоятда спортнинг оммавийлаштирилиши ва ривожлантирилиши, шунингдек, норасмий жиҳатдан "Андижон бокс мактаби" дея юритилувчи ихтисослаштирилган олимпия ўринбосарлари болалар ва ўсмирлар мактабининг нафақат Андижонда, балки республикада ҳам ўз нуфузига эга бўлиши биз юқорида тилга олган жиҳатларнинг мавжудлиги ва ишнинг тўғри йўлга қўйилганлиги маҳсулидир.

Мактуба МЎМИНОВА

Эътироф

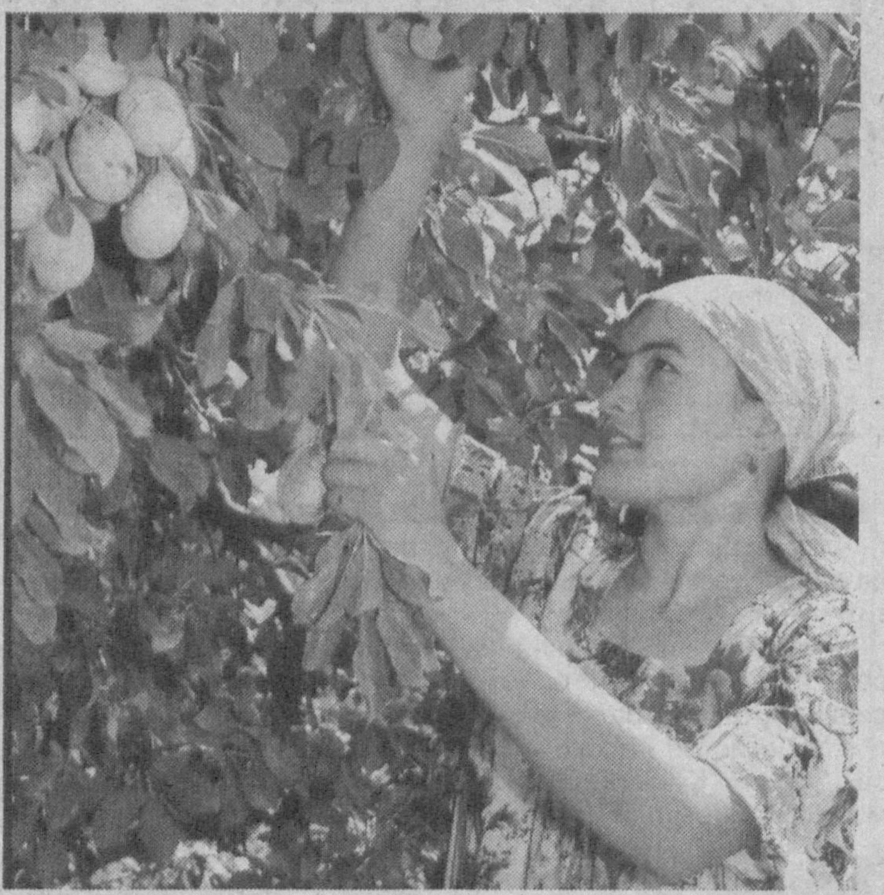

БОҒДА ИШ ҚИЗҒИН

Хўжаобод туманидаги Мамасиддиқ Мадиёров номидаги "Мадиёров боғлари" агросаноат фирмасида 1458 гектар майдоннинг 201 гектарида узум етиштирилади, 958 гектар ерда боғ мавжуд. Бу ерда 434 та фермер хўжалиги аъзолари меҳнат қилмоқда.

Айни пайтда фирмада иш қизғин паллага кирган — олма, олхўри, помидор қайта ишлаш корхоналарига жўнатилмоқда. Бундан ташқари, олма ва олхўридан қоқи тайёрлаш ишлари бошлаб юборилди.

Хўжаликнинг "Тоҳир-файз" боғдорчилик фермер хўжалиги бу йил 1 гектардан зиёдроқ олхўри боғидан 12 тонна ҳосил олиш ниятида.

Суратда: "Тоҳир-файз" боғдорчилик фермер хўжалиги ишчиси Гулнора Содиқова.

Ш.ОЛИМОВ (ЎзА) олган сурат.

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури — амалда

ЧЎҚҚИЛАРДА ҲИКМАТ КЎП

Хоразм воҳасида ўқитувчилар тайёрловчи билим юрти бундан 85 йил муқаддам илк бор Хива шаҳрида очилган эди. Салкам бир асрлик фаолиятга эга бу илм масканининг аҳамияти ҳақида сўз кетганда, уни юксак қорли чўққиларга қиёслаш мумкин. Негаки, ирмоқлар ва дарёлар ана шу азим чўққилардан бошланади.

Дарҳақиқат, мазкур билим даргоҳида мамлакатга таниқли кўплаб олиму-фузалолар таҳсил олганлар.

Албатта, дарахтнинг ширин мева беришига, аввало, боғбоннинг самарали меҳнати сабаб. Мазкур даргоҳдан фидойи зиёлилар ва олимларнинг етишиб чиқиши, бу ерда илм берган заҳматкаш ўқитувчиларга ҳам боғлиқ.

Билим маскани 1988 йилдан бошлаб замонавий лойиҳа асосида қурилган бинода фаолият кўрсата бошлади. Мустақиллик йилларида унинг тарихида ҳам улкан ўзгаришлар рўй берди. "Таълим тўғрисида"ги қонун талабларидан келиб чиқиб, 2000 йилнинг 1 сентябрида Хива педагогика билим юртига коллеж мақоми берилди. Ҳозирги кунда коллежда 2200 дан зиёд талаба 11 мутахассислик бўйича таълим олишмоқда. Унга "Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси", таълим фидойиларидан Зарифбой Кўчқоров 15 йилдан буён раҳбарлик қилиб келмоқда.

У ҳамкасблари қатори коллеж талабаларига ҳам сизлаб, "қизим-ўғлим"лаб мурожаат қилади. Бундай ширин, самимий муомала аввало ёшларнинг руҳиятига куч ва ишонч бағишламоқда.

Талабалар ва устозлар ҳамжиҳатлигининг рамзи, педагогика коллежининг Хивадаги "Дўстлик" хиёбони қишин-ёзин одамларга завқ улашмоқда.

— Табиатга меҳр қўйиш — инсонга меҳр қўйиш билан баробар, — дейди Зарифбой Кўчқоров. — Негаки, биз табиат фарзандимиз. Унинг гўзаллигига гўзаллик қўшиш бурчимиз.

Коллеж атрофини кўздан кечирар эканмиз, бевосита Юртбошимизнинг "Коллеж — нафақат билим маскани, балки юртимизга келадиган меҳмон ва сайёҳларни олиб бориб кўрсатишга арзийдиган муҳташам иншоот бўлиши лозим", — деган пурмаъно сўзларини эсга оламиз.

Талабалар турли кўрик-танловларда яхши қатнашмоқдалар. Икки нафар талаба хорижий ташкилотлар томонидан ўтказилган танлов ғолиби деб топилиб, айни кунда чет элда таҳсил олмоқда. Бу ерда спорт-соғломлаштириш тадбирлари ҳам кенг йўлга қўйилган. Вилоятдаги ўқув юртлари бош мутахассисларига услубий ёрдам кўрсатувчи "Ёш мутахассислар мактаби" айнан шу масканда фаолият кўрсатади. Шунингдек, ҳозирги кунда туманда мактабгача ёшдаги болаларни тайёрлов гуруҳларига тортиш бўйича тажриба-синов майдонлари ҳам ташкил қилинган.

Эрпўлат БАХТ,
Хоразм

Навоий сабоқлари

ЎЗ-ЎЗ ЎРГАНИБ...

Вафо айлаб, вафо кўз тутма олам дунларидинким,
Вафосиз келди олам дунлари ҳам олами дундек.

Бу дунёнинг тубан кимсаларига вафо кўрсатиб, улардан ҳам вафо умид қилмаки, уларнинг тубан дунёсидек унинг тубан кимсалари ҳам азалдан вафосиздир.

Вафосиздур баҳори ҳусн.

* * *

Вафосиздур замон аҳли, замонда не вафо бўлғай,
Вафо аҳли булардин гар вафо истар, эрур нодон.

* * *

Валоят аҳлига жамъи маломатиға боқ —
Ки, халқ кўзидин айлар намозини яширун.
Бу турфароқким, намозида муъжиби нодон
Тутар имомат учун хайл қибласида ўрун.

Эл кўзидан яширин намоз ўқийди, деб валий зотларни маломат қилишади. Аслида намоз вақтида такаббур нодоннинг имомат учун жамоанинг энг олдига ўтиши таъна-дашномга кўпроқ сазовор эмасми?

Воиз улдурки, мажлисиға холи кирган тўлғай ва тўла кирган холи бўлғай.

* * *

Воизки, дастёрсиз ўлмас сухангузор,
Анга ёроду мунга аёлғувчи ҳукми бор.

Баъзи воизлар ёрдамчиси бўлмаса, нутқ ирод қилолмайди. Бундай воиз — мусиқа асбобига, ёрдамчиси — чолғучига ўхшайди.

Вафосизда ҳаё йўқ, ҳаёсизда вафо йўқ.

Вафоға ҳаё била пайвасталиқ, андоқки, ҳаёға вафо била вобасталиқ.

Вафо билан ҳаёни қўшиш ҳаё ва вафо бирлигини ҳосил қилади.

Вали неъматқа айб раво кўргувчи пирига муртад муриддур ва атосиға ҳаромзода ўғил.

Ўз ҳомийсидан айб қидирувчи пирига муртад мурид ва отасига ҳаромзода ўғилдир.

Вафолиғ қўтур ит яхшироқким, вафосиз хуш барно йигит.

Виқор гавҳарию ҳилм маъдани бўлакўр,
Десангки, қилғай итоат сенга гадо ила шоҳ.
Бу шева тоғда зоҳирдурурки, даврондин
Қачонки тафриқа етти, улусқа бўлди паноҳ.

Масала кўндаланг қўйилмоқда

Маҳалламиз Денов туманидаги Дўстлик қўрғонида жойлашган бўлиб, Х.Маҳмудов номи билан аталади. Бу ерда турли миллат вакиллари бир оила фарзандларидек аҳил-иноқ яшашади. Аҳолининг кўп қисми Хайробод пахта тозалаш заводида меҳнат қилади. Шунингдек, мактаб ва болалар боғчаси ишлаб турибди. Қишлоқ врачлик амбулаторияси, стоматология, дорихона кечаю кундуз аҳолига хизмат кўрсатади. Сартарошхона, тикувчилик цехи, радиотехника устахонаси хизмати йўлга қўйилган. Хонадонлар ичимлик суви, табиий газ билан тўлиқ таъминланган.

СПОРТ МАЙДОНЧАСИ ҚУРИБ БЕРИНГ

Жорий йилда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига бўлиб ўтган сайловда ташаббускор, тиришқоқ, элпарварлиги билан халқ ишончини қозонган Зулайҳо Султонова йиғин раислигига қайта сайланди. У ҳар бир байрам, тўй-маъракага бош-қош. Оилалардаги низолар ва бошқа муаммоларни маҳалла фаоллари ҳамкорлигида бартараф қилади. Бизда кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар ҳолидан қўни-қўшнилар ҳам бохабар бўлиб туришади. Маҳалламиз тадбиркорлари сахий.

Ҳашарларда ҳамжиҳатлик билан иш қурилади. Унда ҳар бир хонадон ўз кўчаси ободлигини таъминлашга ҳаракат қилади. Фақат ёшлар учун клуб ва спорт майдончаси йўқ. Тўғри, ҳозир тенгдошларим билан мактабимиз ҳовлисига бориб, спорт инвентарларидан фойдаланиб турибмиз. Бироқ бундай шароитда ҳеч нарсага эришиб бўлмайди.

Президентимиз ташаббуси билан "Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси" таъсис этилганига анча бўлди. Туман маркази, айрим маҳаллаларда спорт мажмуалари барпо қилинмоқда. У ердаги шароитларни кўриб, ҳавасимиз келади. Биз бу ҳақда маҳалламиз фаолларига ўз фикримизни билдирган эдик. Лекин натижа бўлмади.

Агар туман ҳокимияти мутасаддилари, маҳалла йиғини спорт майдончаси ёки клуб ташкил қилиб беришса, бизга ўхшаган ёшлар бўш вақтини мазмунли ва мароқли ўтказган бўлар эди.

Беҳзод ЮСУФ ўғли,
Денов туманидаги
Дўстлик қўрғони

Маннон Уйғур номли Тошкент Давлат санъат институти томонидан 1997 йил Туриков Таваккал Машрабович номига берилган № 101167 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Фарғона вилояти Бешариқ тумани бўйича вакили

Йўлчибой ТЎХТАСИНОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон енгил, мебел саноати ва коммунал-маиший хизмат ходимлари касаба уюшма Марказий кенгаши ҳамда Марказий кенгашнинг Қорақалпоғистон бўйича вакиллиги "Қорақалпоқгаз" газ таъминот корхонаси касаба уюшма қўмитаси раиси Аллаберген Алиевга қизи

ГУЛНОЗнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

УВАЖАЕМЫЕ ГОСПОДА ПРЕДПРИНИМАТЕЛИ!

ООО «Делта Траде Бизнес» предлагает Вам посетить аукционные торги, которые будут проводиться 18 октября 2006 года в 10.00 по адресу: Шайхантахурский р-н, Ц-14, дом-19. На аукционный торг будет выставлена:

— Двух этажное незавершенная здание, общей площадью 932,0 кв.м. принадлежащий ППК «Левентуль», находящиеся по адресу: город Ташкент, Чиланзарский район, массив 7, дом 45 А. ***Стартовая цена объекта 3 386 077 сум.***

— Здание и сооружение, принадлежащий ПП «Бекободйулсаноат».

Складское помещение общей площадю 379,5 кв.м., складское полмещение общей площадю 987,52 кв.м., двух этажная служебная здание общей площадью 27,94 кв.м., расположенная по адресу: Ташкентская область, г. Бекобод.

Стартовая цена 3 750 500 сум.

— Здание и сооружение, принадлежащий ЧФ «Екутой», общей площадью 2932,87 кв.м., расположенная по адресу: Ташкентская область, г. Бекобод, ул. Аббасов.

Стартовая цена объекта 2 80 4000 сум.

— одна комнатная квартира, общей площадью 13,86 кв.м., расположенная по адресу: Ташкентская область, г. Бекобод, ул. У. Юсупова дом 42, кв. 8.

Стартовая цена объекта 1 415 200 сум.

Для участия на аукционных торгах по покупке недвижимого имущества необходимо внести заклад в размере 10% от стартовой стоимости объекта. Принятие заявок для участия прекращается за 1 час до проведения торгов. В случае, если выставленные объекты не будут проданы 18 октября 2006 года, то следующие торги будут проведены 25 октября и 1, 8, 15, 22 ноября в 10.00.

Для получения информации обращаться по адресу: г. Ташкент, Шайхантахурский район, Центр-14, дом-19. Тел: 144 88 04, 131 98 60.

Ishonch

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати:
Алла Долженкова, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари), Маъмура Адилова, Мирзоҳид Содиқов, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пиримқул Қодиров, Соғиндиқ Ниетуллаев, Шавкат Абдуллаев, Шамси Эсонбоев, Элёр Ёқубов, Ғуломзокир Юсупов

Бизга қўнғироқ қилинг:
Котибият 153-52-78;
Хатлар бўлими 153-85-43;
Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими 153-87-63

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Газета ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума ва шанба кунлари чиқади.

Бизнинг манзил:
700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Навбатчи котиб - А.Алламуродов
Навбатчи муҳаррир - Ш.Норкулова
Навбатчи - Д.Аллакулова
Мусаҳҳиҳ - А.Ёрбеков

Саҳифаловчи-дизайнер:
З.Бакиров ва Ю.Михайловский

Тиражи: 7627

E-mail: ishonch_doverie4@mail.ru

Буюртма Г— 1115

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 16.00

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
O'K.U.F. F.T.U.U.

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2006 йил 19 сентябр, сешанба № 154 (2203)

Ушбу сонда:

2 ҲАЁТ ШУКУҲИ
3 ЎҚИТУВЧИ
4 28 ЁШИДА ФАН ДОКТОРИ!

КЕНГ КЎЛАМДАГИ ҲАМКОРЛИК

Кеча Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси раиси Дилбар Жаҳонгирова билан Шарқий Европа ва Марказий Осиё мамлакатлари учун Халқаро Меҳнат Ташкилоти минтақавий Бюроси директори Вернер К.Бленкнинг учрашуви бўлиб ўтди. Бу тадбирда, шунингдек, ХМТ минтақавий Бюросининг меҳнат ва бандлик бўйича бош мутахассислари жаноб Стен Петерсон ва Мартина Любнова хоним иштирок этдилар.

Томонлар Ўзбекистонда муносиб меҳнат миллий дастурини ишлаб чиқиш бўйича биргаликдаги фаолиятни режалаштириш, ўзаро ҳамкорлик истиқболини муҳокама қилишди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари ва Халқаро Меҳнат Ташкилоти билан ҳамкорлик тобора кенгайиб бораётганини, учрашувлар ўзаро ишонч муҳитида ўтаётганини қониқиш билан қайд этдилар.

Суратда: учрашувдан лавҳалар.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши Курортлар бошқармаси «Ҳомийлар ва шифокорлар йили»га бағишлаб санаторийлараро «Ҳамшира — 2006» IX республика кўрик-танловини ўтказди.

ҒОЛИБЛАРГА «НЕКСИЯ»

Академик рус драма театрида бўлиб ўтган тадбирда «Турон», «Чинобод», «Ботаника», «Оқ-тош», «Косонсой», «Чимён», «Қашқадарё соҳили», «Мироқи»,

«Хонқа», «Чортоқ», «Бўстон» ва «Абу Али ибн Сино» санаторийларидан келган ўн икки нафар ҳамшира ғолиблик учун беллашдилар. Санаторийларда ишловчи ҳамшираларнинг билимини ошириш, тиббий хизмат маданиятини юксалтириш, истеъдодларини намоён этиш ва ижодий қобилиятларини ривожлантиришга шарт-шароитлар яратиб бериш мақсадида уюштирилган мазкур кўрик-танлов ниҳоятда қизғин ва кўтаринки руҳда ўтди.

Дастлаб уни очиб бериш учун курортлар бошқармаси бошлиғи Акмал Йўлдошевга сўз берилди. У барча иштирокчиларни ушбу тадбирда қатнашаётгани билан қутлади ва уларга омад тилади.

Иштирокчилар бадиий чиқишлари билан йиғилганлар кўнглини хушнуд этдилар. Айниқса, «Турон» санаторийси ҳамшираси Севара Хўжақулова томонидан намойиш этилган саҳна кўриниши томошабинлар олқишига сазовор бўлди.

Танлов якунида ғолиблар аниқланди. «Турон» ҳамда «Косонсой» санаторийлари ҳамширалари Севара Хўжақулова ва Гулнора Қаюмовалар биринчи ўринни эгаллашди. Иккинчи ўрин «Чимён« санаторийси ҳамшираси Мухтасар Дадахоновага, учинчи ўрин эса «Бўстон» санаторийси ҳамшираси Севара Расуловага насиб этди.

Шундан сўнг ҳаяжонли дақиқалар бошланди. Дастлаб, иккинчи, учинчи ўринни эгаллаганларга қимматбаҳо совғалар берилди. Биринчи ўринни эгаллаб, ғолиблик шоҳсупасига кўтарилган иккала ҳамширага Курортлар бошқармаси томонидан биттадан компьютер ва «Нексия» автомашиналарининг калити топширилганида, залнинг олқишу қарсаклар садоси тутиб кетди.

— Ҳеч кутмагандим,— дейди Гулнора Қаюмова биз билан суҳбатда. — Бу менинг ҳаётимдаги энг бахтли кун бўлса керак. Эришилган муваффақият нафақат менинг, оилам, яқинларим, балки ҳамкасбларимнинг заҳматли меҳнатлари эътирофидир...

Гулноранинг кўзларида беихтиёр ёш ҳалқаланди.Бу қувонч ёшлари эди.

Раимқул СУЯРОВ,
«Ишонч» мухбири

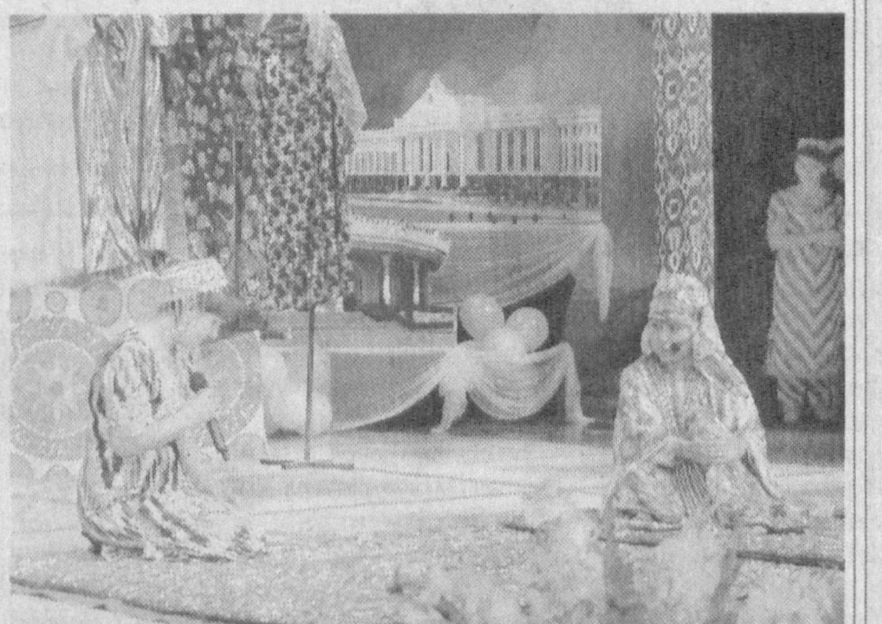

Мустақилликнинг ўн бешинчи йилида яшаяпмиз. Шу давр мобайнида халқимиз, одамларимиз онгида демократик қадриятларни мустаҳкамлашда, уларнинг сиёсий ва фуқаролик фаоллигини оширишда, мамлакатда рўй бераётган демократик ўзгаришларнинг кўламини кенгайтириш ва чуқурлаштиришда ноҳукумат ва нодавлат ташкилотларининг алоҳида ўрни борлигини инкор этиб бўлмайди. Мухбиримиз «Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари» деган тамойилни ўзида мужассам этган юқоридаги мақсадларни амалга оширишда аҳолининг турли ижтимоий ва социал гуруҳлари манфаатларини ифодаловчи, мамлакатимизда шаклланаётган фуқаролик жамиятининг асосий институтларидан бири бўлган касаба уюшмалари федерациясининг ўрни ҳақидаги саволлар билан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Мирзоҳид СОДИҚОВга мурожаат қилди.

Касаба уюшмалари ва «халқ дипломатияси»

Мусоҳаба

— Аввало, фуқаролик жамиятининг ўзи қандай жамият эканлиги ҳақида икки оғиз тўхталиб ўтсак. Фуқаролик жамияти шундай жамиятки, унда ижтимоий ҳаётни бошқариш ва тартибга солишда фуқаролар, улар тузган нодавлат, ноҳукумат ва жамоат ташкилотлари фаол иштирок этади, давлатнинг баъзи бир вазифаларини ўз зиммасига олади, жамиятни бошқаришда эркинлашув барқарор тамойилга айланади. Жамоат ташкилотларининг ҳуқуқий мавқеи, жамиятни бошқаришдаги иштироки ҳамда давлат идораларини назорат қилиш вазифасининг ўсиб бориши эса фуқаролик жамияти ривожининг асосий мезон ва қонуниятидан биридир. Ижтимоий ҳаётнинг бошқа соҳаларида ҳам ижодий уюшмалар, нодавлат, ноҳукумат ташкилотлар халқаро тадбир ва учрашувлар ўтказиб, муайян масалалар бўйича жаҳон жамоатчилиги фикрини шакллантириши, шу тариқа жаҳондаги сиёсий вазиятга ижобий таъсир кўрсатиши мумкин. Айниқса, давлатлараро иккитомонлама муносабатларда нодавлат, ноҳукумат ташкилотларнинг, бошқачароқ айтганда, «халқ дипломатияси»нинг ўрни бекиёс.

Албатта, жамоат ташкилотларининг самарали фаолият кўрсатиши, юқорида санаб ўтилган вазифаларни амалга ошириш аъзоларнинг билими, дунёқараши, маданий савияси, ишчанлиги ва бошқа кўплаб шу каби омилларга ҳам боғлиқ.

Шунинг учун ҳам юртимизда маънавий-маърифий ишларга, миллий истиқлол ғояси асосий тушунча ва тамойилларини халқимиз қалби ва онгига чуқур сингдириш, жамоат ташкилотлари фаоллари тайёргарлиги ва малакасини оширишга катта эътибор берилмоқда. Мамлакатимизда нодавлат ва ноҳукумат ташкилотлари тизимини кенгайтириш, улар билан икки томонлама ва кўп томонлама алоқалар ўрнатиш ишлари ҳам жадал ривожланмоқда. Бундай ташкилотларнинг самарали фаолият кўрсатиши учун баъзи иқтисодий имтиёзлар берилмоқда. Шу билан бирга, муҳтарам Юртбошимиз ўзларининг бир неча чиқишларида «Нодавлат-нотижорат ташкилотлар фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунни қабул қилиш, шунингдек, «Жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги қонунга зарур қўшимчалар ва ўзгартиришлар киритиш ҳақидаги таклифларини билдирдилар. Бу ўзбек моделининг фуқаролик жамияти асосларини мустаҳкамлашга қаратилган тамойиллари натижасидир.

Хўш, фуқаролик жамияти шаклланаётган ҳозирги шароитда фаолият юритаётган республика касаба уюшмаларининг роли, ўрни ва ривожланиш истиқболлари қандай?

Муҳтарам Президентимизнинг Ўзбекистон Касаба уюшмаларига қаратилган ***«Бугун жамиятимиз олдида турган долзарб масала — сиёсий-ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини эркинлаштириш вазифаси, бошқа нодавлат ва жамоат тузилмалари қаторида, энг оммавий ташкилот бўлган касаба уюшмалари зиммасига ҳам улкан масъулият юклайди»*** деган сўзлари бор.

Ана шу юксак масъулиятни ҳис этган ҳолда, узоқ муддатга мўлжалланган «Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига бирлашган касаба уюшмаларининг фуқаролик жамиятини шакллантириш шароитидаги ҳаракат Дастури» қабул қилинган.

Мазкур Дастур касаба уюшмаларининг жамиятдаги ўрни ва ролини аниқлаштиришни, уларнинг қонун чиқарувчи ва ижро қилувчи ҳокимият, тадбиркорлар, сиёсий партиялар, ҳаракатлар, жамоат ташкилотлари, бошқа касаба уюшмалари билан ўзаро алоқаларини, ишнинг тегишли стратегияси ва тактикасини, шакл ва услубларини, халқаро касаба уюшмалари ҳаракатидаги сиёсатини аниқлашни кўзда тутади.

Мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий тизимида юз бераётган туб islohotlarни амалга оширишга кўмаклашиш, жамиятда шаклланаётган янгича ишлаб чиқариш муносабатлари, миллий қадриятларимиз ҳамда маънавиятимизни тиклаш, меҳнаткашларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш билан боғлиқ вазифалар касаба уюшмалари фаолиятининг асосий йўналишларидан ҳисобланади.

Тармоқ ва ҳудудий келишувлари орқали ходимларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш, меҳнат шароитларини яхшилаш, муҳофаза қилиш, меҳнат ва дам олиш тартиби, нархларнинг ўзгариб боришига, инфляция даражасига, келишувларда белгиланган кўрсаткичларнинг бажарилишига қараб меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солиш механизмларини такомиллаштириш каби тадбирлар амалга оширилмоқда.

Жамоа келишувлари таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, касаба уюшмалари органлари меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш борасида фаол иш олиб бормоқда. Ушбу келишувлар тармоқ ва вилоятлардаги касаба уюшма ташкилотларининг масъул ходимлари учун энг кам миқдордаги кафолат ва имтиёзларни ифода этади, уларни янада кенгайтирилишини чеклаб қўймайди.

Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш борасида тармоқ ва вилоят касаба уюшмалари кенгашлари томонидан бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Иш берувчилар билан биргаликда кам даромадли, ёрдамга муҳтож оилаларга моддий ёрдам бериш, бу борада жамоа келишувлари ва шартномаларининг аҳамиятини ошириш бўйича тегишли ишлар қилинмоқда.

Ўтган даврда ижтимоий мулоқотни ривожлантириш, ижтимоий шерикчиликни амалга ошириш ва такомиллаштириш масалалари касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг диққат марказида бўлди.

Асосий эътибор иш берувчилар билан тузиладиган жамоа шартномалари ҳамда ижтимоий шерикчилик тамойилларини такомиллаштириш, меҳнаткашларнинг иқтисодий ҳамда ҳуқуқий ҳимоясини кучайтиришга қаратилмоқда. Шу ўринда жамоа шартномалари асосида фаолият кўрсатаётган юридик шахслар ва тармоқ келишувларининг сезиларли даражада кўпаётганини таъкидлаш жоиз. Агар 2000 йилда 76 та тармоқ келишувлари тузилган бўлса, 2006 йилга келиб уларнинг сони 90 тага етди. Жамоа келишувлари лойиҳаларини экспертиза қилиш амалиёти жорий қилиндики, бу уларнинг сифатини ошириш ва ижтимоий аҳамиятини кучайтириш имконини берди.

Ўтган беш йил давомида жамоа шартномаларини тузаётган юридик шахсларнинг улуши 54 фоиздан 80 фоизга ўсди, жамоа шартномаларининг сони қарийб 4 баравarga ортди. Жамоа шартномаси аста-секин ходимларнинг даромадларини ошириш воситасига айланиб бормоқда.

Келишувларни қатъий бажарилишини таъминлашда муаммо туғдирувчи масалалардан бири иш ҳақининг ўз вақтида тўланишига эришишдир. Шу мақсадда бир мунча ишлар амалга оширилмоқда. Лекин бу етарли эмас. Жорий йилнинг 1 январ ҳолатига иш ҳақидан қарздорлик агросаноат мажмуи корхоналарида 22,3 млрд., ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноатида 9,8 млрд., енгил, мебел саноати тармоғида 4,3 млрд. сўмни ташкил этган. Бугунги кунда тармоқ касаба уюшмаларининг саъй-ҳаракати билан бу миқдор бир мунча камайишига эришилмоқда.

(Давоми 2-бетда)

Бу ҳақда Вазирлар Маҳкамаси мажлисида айтилган эди

ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИ

саноат корхоналари тараққиётига боғлиқ

Бугунги кунда кўп йиллардан буён фаолият кўрсатиб келаётган баъзи йирик завод-фабрикалар ва саноат корхоналарининг иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бу эса ўз навбатида нафақат саноат соҳаси ривожига таъсир кўрсатибгина қолмай, балки қанчадан-қанча ишчи ўрнининг йўқолишига ҳам сабаб бўлади. Хўш, мазкур вазиятда қандай йўл тутмоқ лозим? Бутун бир завод-фабрика ёки саноат корхонаси фаолият юритолмаса жуда кўп нарса бой берилади. Шунинг учун уларнинг қайта оёққа туриб олиши, ўзини ўнглаб кетишига олиб келувчи чораларни излаб топиш зарур. Бу борада изчил саъй-ҳаракатлар қилиб, чора-тадбирларни амалга ошираётган мутасадди бошқармалар мавжуд.

— Вазирлар Маҳкамасининг "Мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 2005 йил якунлари ва 2006 йилга белгиланган устувор вазифалари"га бағишланган йиғилишида қўйилган вазифаларни бажариш жараёнида ҳам ана шу мезонларга амал қилинмоқда. Шаҳримизда фаолият кўрсатаётган юзлаб саноат корхоналарининг мамлакатимиз ривожида муносиб улуши бор. Уларнинг тўла қувват билан ишлаши ютуқлар самарасининг ошишига сабаб бўлади, — дейди биз билан суҳбатда Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Ҳабибулло Қодиров.

Корхоналарнинг молиявий-иқтисодий аҳволини таҳлил қилиш натижаларига кўра зарар кўриб ишлаш ва иқтисодий ночорлик сабаблари қуйидагиларга бориб тақалиши маълум бўлди:

— ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш даражасининг пастлиги, маҳсулот сотиш ҳажмининг пасайиб кетиши;

— дебиторлик ва кредиторлик қарзлари бўйича тўловларнинг ўз вақтида амалга оширилмаслиги, яъни корхоналарда сотилган маҳсулотга пул тушумининг ўз вақтида амалга оширилмагани сабабли корхона кейинги ишлаб чиқаришни молиялаштириши учун маблағнинг етишмаслиги;

— корхоналар томонидан тўлиқ таҳлил қилинмаган ҳолда узоқ муддатли кердитлар олиш ва уларнинг мақсадсиз ишлатилиши;

— корхоналарда асосий воситалар эскириш даражасининг юқорилиги ва асосий фондларни янгилаш даражаси пастлиги натижасида корхона тайёр маҳсулоти таннархининг юқори бўлишига олиб келиши ва корхонанинг бозордаги рақобатга бардош бера олмаслиги;

— чет эл валюталарида олинган узоқ муддатли кредитларнинг алмаштириш курси фарқи ҳисобига зарар кўриши натижасида йилдан-йилга корхона айланма маблағларининг камайиб бориши;

— ўз мулки ва ер майдонларидан корхонанинг норационал фойдаланаётгани;

— корхоналарнинг инвесторларни ўзига жалб қилиш даражасининг пастлиги;

— бозор механизмлари асосида ишнинг ташкил этилмаслиги каби омиллардир.

Шаҳримизда фаолият кўрсатаётган корхоналарнинг молиявий-иқтисодий аҳволини ўрганиш мақсадида бошқарма томонидан ушбу корхоналардан ва хизмат кўрсатувчи тижорат банклари ҳамда статистика бошқармасидан ҳар ойда маълумот олинади. Олинган маълумотлар таҳлил қилиниб, умумлаштирилади ва натижаларга кўра тоифаларга ажратилади.

Сўнгги мониторинг натижаларига кўра, Тошкент шаҳри бўйича 143 та зарар кўриб ишлаган, 46 та иқтисодий ночор корхоналар аниқланди. Мазкур корхоналарнинг оғир молиявий аҳволга тушиш сабаблари корхона раҳбарлари ва мутахассислари билан биргаликда ўрганилади. Уларни зарардан олиб чиқиш ва тўловчанлик қобилиятини тиклаш мақсадида ҳар бир туман ҳокимлигида ишчи гуруҳи тузилган. Туман ишчи гуруҳлари томонидан ўтган давр мобайнида зарар кўриб ишлаган ва иқтисодий ночор аҳволдаги 74 та корхона бўйича "Зарар кўриб ишлаётган, иқтисодий ночор корхоналарни молиявий соғломлаштириш" ҳудудий туман дастурлари ишлаб чиқилди.

(Давоми 2-бетда)

«ЭНГ ЯХШИ ШАРОИТ ЯРАТГАН КОРХОНА»

Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги ҳамда республика алоқа ходимлари касаба уюшма Марказий кенгаши тармоқ меҳнаткашларининг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш ҳамда оммавий спортни кенг йўлга қўйиш борасида кўпгина тадбирларни амалга оширмоқда. «Энг яхши шароит яратган корхона» кўрик-танлови ҳам шулар жумласидандир.

Унга кўра тармоқдаги ҳар бир корхона, ташкилот, муассаса, филиал, боғлама ҳамда цехларда шахмат-шашка, бадминтон, стол тенниси ва саломатлик мажмуаси бўлиши зарур. Бу қулайлик ишчи-хизматчиларга бўш вақтларида спорт билан мунтазам равишда шуғулланиш имконини беради.

Ахборот

КАСАБА УЮШМА СТИПЕНДИЯСИ

таъсис этилди

Наманган вилоят таълим ва фан ходимлари касаба уюшма кенгаши томонидан «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» дастурига биноан кам таъминланган, иқтидорли ҳамда жамоатчи талабаларга стипендиялар таъсис этилди. Вилоятдаги олий ўқув юрти талабаларидан уч нафари, коллеж ўқувчиларидан 17 нафари янги ўқув йилидан бошлаб бундай имтиёздан баҳраманд бўлишяпти.

Шунингдек, вилоят кенгаши ўрта махсус касб-ҳунар таълим бошқармаси ҳамда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати билан ҳамкорликда тармоқ тизимидаги коллежлар ётоқхоналарида маънавият-маърифат, жисмоний тарбия ҳамда спорт ишларини янада яхшилаш мақсадида «Энг яхши ўқувчилар турар-жойи» кўрик-танловини ўтказмоқда.

КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАР

доимий назоратда

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Тошкент вилояти кенгаши ва унинг таркибидаги туман кенгашлари ҳамда ҳудудлар бўйича вакилликлари томонидан кам таъминланган, кўп болали оилаларга 700 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 300 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, касаба уюшма маблағи ҳисобидан 200 минг сўмлик кийим-кечак, 360 минг сўмлик ўқув қуроллари ҳамда дарсликлар олиб берилди.

Кўп йиллар тармоқда самарали меҳнат қилган фахрийларнинг 400 нафарига жами 3 миллион сўмлик маблағ тарқатилди.

КУН ТАРТИБИДА МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ

Ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида Бухоро вилоят касаба уюшма ташкилотлари Бирлашмаси кенгаши томонидан жойлардаги пахта тозалаш корхоналари ва қишлоқ хўжалиги ташкилотларида ўқув-семинарлари ўтказилмоқда. Шулардан бири меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармаси, меҳнат экспертизаси вакиллари ҳамда вилоят пахта саноат бирлашмаси техник муҳандислари иштирокида бўлиб ўтди. Унда меҳнаткашларга хавфсиз иш шароитларини яратиш, уларни махсус кийим-бош ҳамда шахсий ҳимоя воситалари билан таъминлаш, зарарли иш шароитида ишловчиларга устама ҳақ тўлаш каби масалалар атрофлича муҳокама этилди.

Ўз мухбирларимиз

Истиқлол мевалари

Қарши чўлидаги Нуристон қўрғонида 27 миллат ва элат вакилларидан иборат 12 минг аҳоли яшайди. Уларнинг 50 фоизини мактаб ёшидаги ўғил-қизлар ташкил этади.

НУРИСТОНДАН НУР ТАРАЛЯПТИ

Қашқадарёда 26 та янги мактаб фойдаланишга топширилди

Шўртангаз кимё мажмуаси маъмурияти, касаба уюшма қўмитаси ташаббуси билан энергетиклар шаҳарчасида 844 ўринли уч қаватли замонавий мактаб қуриб, фойдаланишга топширилди. Таълим маскани директори Нарзулла Эшонқуловнинг таъкидлашича, янги иморатда 2,5 миллиард сўмлик иш бажарилган. Шаҳрисабздаги 531-механизациялашган кўчма жамланма бунёдкорлари кўркам бинони қисқа муддатда қуриб битказилишини таъминладилар.

Илм даргоҳига ўқув қуроллари, компьютерлар, темирга ва ёғочга ишлов бериш ускуналари, тикиш машиналари олиб берилди. Хоналар кўргазмали воситалар билан жиҳозланди.

Мактабнинг ёнгинасида эртаклардагидек безатилган, ҳамма қулайликларга эга янги болалар боғчаси жажжи ўғил-қизларни ўз бағрига олди.

— Жисмоний баркамол, маънавий салоҳияти юксак фарзандлари бор элнинг келажаги порлоқ бўлади, — дейди биз билан суҳбатда Шўртангаз кимё мажмуаси директори, сенатор Алишер Султонов. — Корхонамиз олинган фойда ҳисобидан умумтаълим мактаблари ва болалар боғчаларини қуриш, уларнинг модий-техник базасини мустаҳкамлаш, муаллимларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантиришга алоҳида эътибор бермоқда.

Мактаб таълимини юксалтириш умуммиллий дастури доирасида воҳа бўйича 22 миллиард 317 миллион сўм маблағ сарфланиб, яна 25 та умумтаълим мактаби қуриб ишга туширилди. Илм масканларига катта маблағ сарфланиб, ўқув жиҳозлари олиб берилди. Ҳар бир мактабда ошхона, тиббий пункт, ўқув устахоналари ишлаб турибди. Фан кабинетлари кўргазмали қуроллар билан жиҳозланган. Спорт заллари, майдончалари ва бадиий гимнастика хоналари фаолият кўрсатмоқда.

Талимаржон шаҳри, Деҳқонобод туманининг Кичик Севжум, Бўрихона, Китобнинг Хўжаисфарон, Яккабоғнинг Гужум, Сероб, Тезоб, Шаҳрисабзнинг Кутчи каби олис қишлоқларида 2006-2007 ўқув йили машғулотлари янги мактабларда давом этмоқда.

Иззат ҲИКМАТОВ,
"Ишонч" мухбири

Касаба уюшмалари ва «ҳалқ дипломатияси»

(Боши 1-бетда).

Мазкур камчиликларни бартараф этиш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгашлари ва тармоқ марказий кенгашларига жамоа келишувларини экспертиза қилишни йўлга қўйиш, сифатини ошириш, жамоа келишувлари бажарилишини қатъий назорат қилиш, ярим йиллик ва йиллик натижаларни қўшма қарор асосида мунтазам муҳокама қилиб бориш, иш ҳақидан қарздорликни доимий равишда мониторинг қилиб бориш йўлга қўйилмоқда.

Ходимларни иш билан таъминлаш, қайта ўқитиш, ишдан бўшатиш шартлари, иш вақти ва дам олиш вақти, меҳнат таътилларининг муддатларига оид тадбирлар бажарилиши тегишли равишда 92,3 ва 93,8 фоизга таъминланди. Республика бўйича 186 минг нафардан зиёд ходим қайта ўқитилиб, малакасини оширган бўлса, шундан 160 мингтаси жамоа келишувлари ва шартномалари орқали иш берувчилар ҳисобидан ўқитилди.

Жамоа шартномаларининг мазмуни, уларни қонун талабларига мослаштириш борасида айрим муаммо ва камчиликлар ҳам йўқ эмас. Баъзан жамоа шартномаларида касаба уюшма қўмиталарининг обрўсини оширишга, уларга ходимларнинг корхонадаги чинакам ваколатли, тенг ҳуқуқли орган мавқеини беришга қаратилган асосий талаблардан бири — ходимлар билан тузилган меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан фақат касаба уюшма қўмитасининг олдиндан розилигини олган ҳолда бекор қилиш мумкинлиги масаласи акс эттирилмаяпти.

Жамоа шартномаларининг савияси ҳали етарли даражада эмас. Шунинг учун ҳам касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсатининг қарори билан жорий этилган жамоа шартномалари лойиҳаларини экспертиза қилиш ва қабул қилинганларини рўйхатдан ўтказиш тартиби ушбу жараёнга ижобий таъсир кўрсатишнинг бирдан-бир йўлидир. Ушбу масалага жиддий ёндошилган жойларда жамоа шартномаларининг савияси кўтарилмоқда.

Шунингдек, касаба уюшма етакчилари, мутахассислари қонун яратувчилик фаолияти бўйича Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари ишида фаол қатнашиб келишмоқда. Фуқаролар манфаатига боғлиқ бирор қонун лойиҳаси касаба уюшмалари диққат марказидан четда қолгани йўқ. Хусусан, шу кунгача қонун лойиҳалари тайёрлаш ва муҳокама қилиш жараёнида мутахассисларимиз томонидан юздан ортиқ таклифлар киритилиб, уларнинг аксарияти қабул қилинди.

Ходимларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш ва жамиятда ҳуқуқий маданиятни ошириш борасида ҳам бир қатор ишлар қилинмоқда. Хусусан, суд орқали ҳимоя қилиш деб аталмиш янгича шаклдаги вазифа биринчи ўринга чиқди. Касаба уюшма аъзосини ҳимоя қилиб судга берилган даво аризасига биноан ўтган беш йил ичида 400 дан зиёд иш қўзғатилди, ходимларнинг қонуний ҳуқуқлари бузилганлиги тўғрисидаги 25 мингдан зиёд ёзма шикоят ва аризалар кўриб чиқилди, мурожаатларнинг 60 фоизидан кўпроғи ижобий ҳал қилинди, 77 мингта оғзаки мурожаатлар юзасидан тушунтиришлар берилди.

Ўтган йилнинг ноябр ойида бўлиб ўтган Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг IV Қурултойида бундан буён касаба уюшмалари маҳаллаларга ҳам чуқурроқ кириб бориши кераклиги ҳақидаги масала ўртага ташланган эди. Нега буни ёдга олдик? Сабаби, маҳалла институти биз муҳокама қилаётган асосий мавзу — фуқаролик жамияти асосларини мустаҳкамлашда ўз ўрни ва мақомига эга. Бугунги кунда маҳалла ўзини ўзи бошқаришнинг муҳим бўғини сифатида қуйи ҳокимиятнинг баъзи вазифаларини тўлиқ ёки қисман бажариб, шаклланиб келаётган фуқаролик жамиятининг муҳим таркибий бўғинига айланиб бормоқда.

Аммо, назаримда, баркамол авлодни тарбиялаш ва соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, одамларни турли ахборотлардан баҳраманд этиш, миллий ва умуминсоний қадриятларни уйғунлаштиришда маҳалланинг ҳали фойдаланилмаган имкониятлари кўп. Буларнинг барчасини касаба уюшмалари ва маҳалла ҳамкорлиги асосида амалга ошириш йўлларини излаш, ўйлаб кўриш фурсати келди деб ҳисоблайман.

Эътибор беринг, ***агар касаба уюшмалари меҳнат жамоалари, корхона ва ташкилотларда ижтимоий барқарорликни таъминлашда масъул бўлсалар, маҳалла аҳолиси ўртасида эса ушбу вазифани маҳалла фуқаролар йиғини бажаради.*** Энди маълум бир маҳалла ҳудудида жойлашган корхона шу ҳудуднинг ижтимоий барқарорлигига таъсир кўрсатадими? Албатта, кўрсатади. Демак, бу жиҳатдан ҳам касаба уюшмалари ва маҳалла қўмиталари ҳамкорлиги истиқболлари ўзига хос дейиш мумкин.

Айни пайтда жойлардаги, айниқса, маҳаллалардаги мавжуд аҳволни ўрганиш, иш ўринларига бўлган талабни, уларнинг йўналишини таҳлил қилиш мақсадида «Маҳалла» жамғармасининг жойлардаги бўлимлари, маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари ва тармоқ касаба уюшмалари ходимларидан иборат гуруҳлар иш олиб боришмоқда. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, бозор муносабатига ўтиш даврида баъзи корхона ва ташкилотларнинг қисқарганлиги, тўхтаб қолганлиги, қишлоқ хўжалигида ширкат хўжаликлари тугатилиб, фермер хўжалигига айлантирилиши натижасида бир мунча муаммолар пайдо бўлмоқда.

Касаба уюшмалари ушбу муаммолар ечими устида ҳам иш олиб бормоқдалар. Фермер хўжаликларига айлантирилган ширкат хўжаликларидаги бошланғич касаба уюшма ташкилотларининг фаолияти амалдаги Низом талабларига мувофиқ тугатилиб, улар негизида ташкил этилаётган фермер хўжаликларида касаба уюшма гуруҳлари тузилаяпти.

Бу жиҳатдан Фарғона вилоятида олиб борилаётган ижобий ишларни намуна қилиб кўрсатса арзийди. Фермер хўжаликларида касаба уюшма фаолиятини йўлга қўйиш мақсадида Ёзёвон, Олтиариқ, Риштон, Фарғона туманларида бир неча бор ўқув-семинар машғулотлари ўтказилди ва қатор услубий қўлланмалар тайёрланиб, жойларга етказилди.

Шу йўналишда вилоятдаги 73 та қишлоқ фуқаролар йиғинлари (ҚФЙ) ҳудудидаги фермер хўжаликлари касаба уюшма гуруҳлари ташкилотчиларининг жамоатчилик асосидаги ҳудудий кенгаш бўйича касаба уюшмаси туман кенгашларининг вакиллари тайинланди. Тасдиқланган Низомга кўра мазкур Вакил — ҳудудий кенгаш раиси этиб сайланди.

Фермер хўжаликлари касаба уюшма гуруҳлари ташкилотчиларининг ҚФЙ бўйича ҳудудий кенгаши (вакиллиги) касаба уюшма хизмати кўрсатиш бўйича собиқ тузилмадан сезиларли даражада афзалликларга эга эканлигини бугун ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда. Шу боисдан бу жараён юртимизнинг барча вилоятларида тезкорлик билан амалга оширилмоқда.

Касаба уюшмалари жамиятнинг маданий-маърифий янгиланишида, юксак ахлоқийликнинг қарор топишида, шахсга ҳурмат-эҳтиром, одамларда шахсий қадр-қиммат ҳис-туйғуларининг ортиши, соғлом турмуш тарзининг шаклланиши, касаба уюшма аъзолари ва меҳнаткашларда юксак ватанпарварлик туйғулари, мустақиллик мафкураси, ўз ватани билан фахрланиш, қўйингки, жамиятимиз тараққиётига хизмат қилувчи барча эзгуликларни тарбиялашда фаол иштирок этиб келмоқда.

Корхоналар, муассасалар, ўқув юртлари ва касаба уюшма ташкилотларининг биргаликдаги тасарруфида маданий-маърифий ва спорт муассасаларининг кенг тармоғи мавжуд. Мазкур масканларда меҳнаткашлар ва ёшларнинг маънавиятини юксалтириш, уларга юксак ахлоқий меъёрларни сингдириш, фикрлаш доирасини кенгайтириш ва миллий ифтихор туйғуларини кучайтиришга кўмаклашадиган тадбирлар ўтказилади.

Болалар спортини ривожлантиришга қаратилган ҳукумат қарорлари, Президент фармонлари доирасида касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамиятида қарийб миллион аъзога эга 67 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаби фаолият кўрсатади. Улардан 18 таси ихтисослашган олимпия заҳиралари мактаблардир. Касаба уюшмалари маблағлари ҳисобига болалар ва ўсмирлар спорт мактабларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланмоқда.

Шу билан бирга, ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини маънавий ва жисмоний жиҳатдан ривожлантириш соҳасида ечимини кутаётган бир қатор муаммолар ҳам йўқ эмас. Жумладан, аксарият корхоналарга қарашли маданият уйлари, саройлар ва клублар капитал таъмирга муҳтож. Маблағ йўқлиги туфайли кейинги 5 йил ичида 350 дан зиёд клуб, маданият уйлари ва 229 та кутубхона ёпилди ёки бошқа мақсадлар учун бериб юборилди. Ушбу масалалар бўйича Хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, «Соғлом авлод учун», «Маҳалла», «Болалар спортини ривожлантириш» жамғармалари ҳамда ижодий бирлашмалар билан ўзаро ҳамкорлигимиз ҳали кўнгилдагидек эмас. Шу боис бугун биз улар билан ҳамкорликнинг янги шаклларини излаб топишимиз зарур, токи, бу йўналишдаги ишларимизнинг ривожига хизмат қилсин.

Касаба уюшмалари Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан олиб борилаётган олижаноб ишлардан четда қолмайди. Улар давлатимизнинг ижтимоий йўналишдаги барча дастурларида фаол иштирок этиб келадилар. Жумладан, «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» ҳам бундан мустасно эмас. Бунинг учун аниқ тадбирлар белгилаб олинган. Жамоа шартномалари ва битимлари орқали кўп болали ва кам таъминланган оилаларга, ногиронларга, уруш ва меҳнат фахрийларига ижтимоий ёрдам кўрсатиш режалаштирилган. 9 та ихтисослаштирилган тиббий муассасага, болалар уйларига 80 миллион сўмлик ҳомийлик ёрдами кўрсатиш режалаштирилган ва бу борада анча ишлар қилинди.

Касаба уюшмаларининг жойлардаги ваколиликлари ҳам ушбу йўналишда муайян ишларни амалга ошириб келмоқда. Масалан, биргина Қашқадарё вилоятида «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» дастурига асосан маданий-маърифий ва спорт ишлари янада жонлантирилди. Касаба уюшмалари маблағларидан болалар спортини ривожлантириш учун 231 миллион сўм ажратилди. «Насаф» марказий ўйингоҳини реконструкция қилиш ва спорт залини таъмирлашга 485 миллион сўм сарфланди.

Бундан ташқари, йил давомида кам таъминланган, ёлғиз, кўп болали оилалар, ўзгалар парваришига муҳтож бўлган ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланиб, уларга совға-саломлар топшириб келинмоқда. Шунингдек, кийим-кечак, озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар билан моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Ана шу мақсадлар учун жорий йилнинг 8 ойи давомида 757 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Болалар уйлари, қариялар ва ногиронлар интернатлари, тиббиёт муассасаларини қўллаб-қувватлаш ҳамда у ердаги одамларга маънавий кўмаклашиш мақсадида ҳудудий ҳамда тармоқ касаба уюшмаси Марказий кенгашларига 49 та муассаса бириктирилган. 2006 йилнинг ўтган даврида уларнинг барчасига қарийб 76 миллион сўмлик ҳомийлик ёрдами кўрсатилди.

Касаба уюшмалари савоб ишларни бундан кейин ҳам давом эттираверади.

Федерация ва унга аъзо ташкилотларнинг халқаро фаолияти ҳақида гап кетганда, айтиш жоизки, у қабул қилинган Дастурга мувофиқ амалга оширилмоқда.

Федерация кенгаши касаба уюшмалари Халқаро Конфедерациясининг Сингапур ва Москвадаги ваколиллиги билан мустаҳкам алоқа ўрнатган. Москвадаги ваколиллик кўмагида касаба уюшма ҳаракати долзарб муаммолари юзасидан бир неча марта биргаликда халқаро семинарлар ўтказилди. Хитой, Япония ва Ҳиндистон, МДҲ мамлакатлари миллий касаба уюшма марказлари билан, шунингдек, Шарқий Европа ва Марказий Осиё мамлакатлари учун Халқаро Меҳнат Ташкилотининг минтақавий бюроси билан меҳнат соҳасига асос солувчи тамойиллар ва ҳуқуқлар, бандлик, ижтимоий муҳофаза ва ижтимоий мулоқот — жами тўртта стратегик вазифалар доирасидаги ҳамкорлик ривожланиб бормоқда.

Халқимиз Ватанимиз Мустақиллигининг 15 йиллигини катта шодиёналар билан нишонлади. Мустақиллик йилларида касаба уюшмалари ташкилотлари фаолиятининг мазмун ва моҳияти тубдан ўзгараяпти. Барча соҳалардаги ислоҳотларни чуқурлаштириш орқали халқ фаровонлигини таъминлаш, меҳнаткашларни, айниқса, ёрдамга муҳтож, кўп болали оилалар, кекса, ёлғиз қариялар, ногиронлар, ёш болали оилаларга бўлган ғамхўрликни кучайтириш борасидаги ишлар ўз самарасини бера бошлади.

Мухтасар қилиб айтганда, биз барча соҳаларда эволюцион изчиллик хусусиятларига эга бўлган ислоҳот ва ўзгаришлар тарафдоримиз ва шу йўлдан оғишмай бораяпмиз. Мамлакатимизда Президентимиз Ислом Каримов бошчилигида изчил, босқичма-босқич амалга оширилаётган ислоҳотлар бугунги кунда меҳнаткашларимиз, касаба уюшма фаоллари томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизациялаш ва ислоҳ этиш жараёнлари, энг муҳими, мустақилликни мустаҳкамлаш, бу борада касаба уюшма фаоллари, қолаверса, ҳар биримизнинг зиммамизга катта масъулият юклайди. Шуни доим ёдда тутмоғимиз лозим.

Жаҳонгир ШАРОФБОЕВ
ёзиб олди

ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИ

саноат корхоналари тараққиётига боғлиқ

(Боши 1-бетда)

Корхоналарни молиявий соғломлаштириш чора-тадбирларини амалга ошириш натижасида чорак мобайнида зарар кўриб ишлаган 143 та корхонадан 98 таси, яъни 68 фоизи ўз зарарини қоплаб, фойда билан ишлашга ўтди. Жорий йилнинг олти ойида Тошкент шаҳрида зарар кўриб ишлаётган корхоналар 45 тани ташкил қилди.

Иқтисодий ночор аҳволдаги 46 корхонадан 20 таси (43 фоиз) ўз муддати ўтган кредиторлик қарзларини қоплаб, тўловчанлик қобилиятини тиклади. Ҳозирги кунда Тошкент шаҳрида иқтисодий ночор корхорналар сони 26 тани ташкил қилади.

Корхоналарни зарар кўриб ишлашдан ва иқтисодий ночорликдан чиқариш мақсадида аниқ режалар белгилаб олинган бўлиб, шу режа асосида кенг кўламли ишлар бажарилмоқда. Жумладан, "Зарар кўриб ишлаётган, иқтисодий ночор, истиқболсиз корхоналарни тугатиш ва таркибий ўзгартириш бўйича Тошкент шаҳар ҳудудий дастури" ишлаб чиқилган. Ушбу дастурга киритилган 36 та корхонадан 26 тасида олиб борилган ишлар натижасида уларнинг молиявий аҳволи яхшиланишига эришилди. Иқтисодий ночор корхоналарнинг 15 тадан 8 таси (жумладан, "Ўзбек қоғози", "Антикор" очиқ акциядорлик жамиятлари, "Ўзэнергосозлаш" унитар корхонаси) муддати ўтган кредиторлик қарзларини тўла қоплади. Ҳудудий дастурни бажариш давомида ички имкониятлардан фойдаланиш ҳисобига 48,9 миллиард сўм тушум қилинган бўлиб, шундан 39,1 миллиард сўми дебиторлик қарзларини ундириш, 7,7 миллиард сўм тайёр маҳсулот қолдиқларини сотиш ҳисобига бўлди. Шу билан бирга корхоналарда 36 та янги иш ўринлари ташкил этилиб, 209 та иш ўринлари қайта тикланди.

Шунингдек, "Ўзбек қоғози" очиқ акциядорлик жамиятида ишлаб чиқариш ва сотиш ҳажми ўртача 2,4 маротабага ошди. "ТошТМЗ", "Мехмост", "Электрогаз" очиқ акциядорлик жамиятларида ўртача ойлик маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва сотиш ҳажми 40-50 фоизга, 20 та корхонада ўртача ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш ҳажми 20-40 фоизга ўсиб, юқори натижаларга эришилди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 7 февралдаги 6-сонли баённомасига асосан, ҳукумат томонидан берилаётган амалий ёрдам натижасида "ТТЗ", "Тошқишлоқмаш", "Ўзпахтамаш", "Фотон" очиқ акциядорлик жамиятлари, "Сувсоз" корхоналарини молиявий соғломлаштириш борасида ижобий силжишлар рўй бермоқда.

Бундан ташқари, 3 та корхона ("Юлдуз", "Упакмашавтомат" очиқ акциядорлик жамиятлари, "Растр" қўшма корхонаси) таркибий ўзгартириш дастурининг бажарилишида ижобий силжишлар бўлмагани туфайли уларга нисбатан банкротлик таомили қўлланилди.

Шу йилнинг 6 ойида зарар кўриб ишлаган, иқтисодий ночор ва паст рентабелли истиқболсиз корхоналардан 26 таси молиявий соғломлаштириш ва таркибий ўзгартириш бўйича ҳудудий дастурнинг иккинчи босқичига киритилди. "Агрегат заводи", "Ўзбекқишлоқмаш", "Мотор заводи", "Алгоритм", "Ўзбекистон Шампани" очиқ акциядорлик жамиятлари, "Тошметроқурилиш", "Тошиссиқликқуввати" ИЧБ ва "Сувсоз" корхоналарининг мавжуд муаммолари муҳокама қилиниб, уларни молиявий соғломлаштириш ва таркибий ўзгартириш юзасидан тегишли давлат ҳокимият идоралари ва хўжалик бирлашмаларига вазифалар юклатилди.

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, Юртбошимиз ва ҳукуматимиз томонидан белгиланган барча вазифалар нафақат шаҳримиздаги, балки мамлакатимиздаги барча корхоналарни молиявий соғломлаштиришга қаратилгандир. Корхона барқарор ишласа, демак, моддий неъматлар кўпроқ яратилади. Бу эса ўз навбатида аҳоли катта қисмининг иш билан таъминланишига, ишсизлик даражасининг камайишига, инфляциянинг пасайишига олиб келади. Зотан, ана шу омиллар асосида халқимизнинг турмуш фаровонлиги ошади.

Ҳидоят ЖЎРАЕВА

Самарқанд туманида «Агромир» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси иш бошлаганига 3 йил бўлди. Бу ерда бир кеча-кундузда 800 тонна помидор, 350 тонна мева қайта ишланиб, йилига 32 турдаги 10 миллионта консерва банкалари тайёрланади.

Корхона раҳбари Умарқул Ҳамроқуловнинг айтишича, бу йил Россия, Украина, Қозоғистон давлатларига экспорт қилинган маҳсулотдан 3 миллион 500 минг АҚШ доллари миқдорида даромад кўриш кутилмоқда.

Суратда: ишчи Зуҳра Расулова

ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИК

даромад манбаи

Жамоа аъзоларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг моддий имкониятлари кенгайишига кўмаклашиш, бу борада зарур имкониятларни қидириб топиб ишга солиш ҳар бир ташкилот ва муассаса раҳбарининг муҳим бурчи ҳамда вазифаси. Бу соҳада Норин туманидаги 11-мактабда қилинаётган ишлар диққатга сазовор.

Бундан икки-уч йил илгари мактаб агроучасткасида терак қаламчалари етиштириб сотилаётгани, ундан тушган маблағдан мактаб моддий-техника базасини кучайтириш, кам таъминланган ва кўп болали оилаларни қўллаб-қувватлаш, ана шундай оилаларнинг фарзандларига ўқув қуроллари ва кийим-бош олиб бериш мақсадлари учун фойдаланилаётгани ҳақида эшитгандим. Яқинда ушбу билим даргоҳига йўлим тушиб, бу нарсага ўзим ҳам гувоҳ бўлдим.

— 70 сотихга яқин агроучастка майдонимиз мавжуд, — дейди мактаб директори Бахтиёр Мирзаев. — Табиийки, биз ундан ўқувчиларимизнинг дарсда олган билимларини мустаҳкамлаш, ўқув жараёнини амалий ишлар билан боғлаш мақсадларида фойдаланамиз. Лекин давр олдимизга мавжуд имкониятдан янада самарали фойдаланишни тақозо этаётир.

Намуна

Бугунги кунда мактабда 46 нафар муаллим ёшларга таълим-тарбия бериш билан машғул. Улардан тўрт нафари олий, 26 нафари биринчи тоифали. Лекин беш бармоқ баробар бўлмаганидек, уларнинг моддий турмуш даражаси ҳам ҳар хил. Шунинг учун маъмурият ва касаба уюшма қўмитаси жамоа аъзоларининг турмуш даражасини эътиборга олиб, мактаб ёрдамчи хўжалиги ҳисобига уларни қўллаб-қувватлаб келмоқда.

— Бундан беш йил муқаддам 20 сотих майдонга терак қаламчасини экиб чиққан эдик, — давом этади суҳбатдошимиз. — Иккинчи йили ниҳол сотиш ва ундан келаётган даромаддан юқорида тилга олиб ўтилган мақсадлар учун фойдаланишни бошладик. Бу иш шундан бери ҳар йили такрорлаб келинмоқда. Жумладан, бу йил ҳам терак кўчатларини сотишдан 600 минг сўмдан кўпроқ даромад олдик. Ундан кам таъминланган ходимларни иқтисодий қўллаб-қувватлашдан ташқари туман ва вилоят фан олимпиадаларида қатнашган ўқувчиларга моддий ёрдам кўрсатдик. Бу ишларни уюштиришда иштирок этган ўқитувчиларга 10 минг сўмдан, ўқувчиларга эса 5 минг сўмдан пул тарқатилди. Шунингдек, бир неча нафар мактаб хизматчисига моддий кўмак кўрсатилди.

Бошқа соҳалар бўйича ҳам ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилган. Чунончи, чорвачилик ёрдамчи хўжалигида беш бош қорамол парвариш қилинмоқда. Икки бош сигирдан олинаётган сут куни узайтирилган гуруҳлардаги ўқувчиларга берилади. Шунингдек, байрамларда жонлиқ сўйилиб, гўшти арзон нархларда ишловчиларга тарқатилмоқда.

Кези келганда, мактаб ҳисобида "Т-28" маркали трактор ва пайвандлаш аппарати мавжудлигини ҳам алоҳида таъкидлаш лозим.

— Ёрдамчи хўжалигимиздан олинаётган даромад ўқитувчиларга қулай меҳнат шароити яратиш, ишдан сўнг ва таътил даврини хуш ўтказишларида ҳам асқотмоқда, — деди суҳбатдошимиз Б.Мирзаев. — Масалан, жамоамиз аъзолари Косонсой ва Чуст туманларига саёҳат қилдилар. Андижон шаҳрига бориб ҳордиқ чиқариб қайтдилар.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
"Ишонч" мухбири

Замондошларимиз

ҲАЁТ ШУКУҲИ

одамларга мудом наф келтиришдадир

Бу кишининг қилган, қилаётган ишлари ҳақидаги суҳбатларни эшитганда Мирзо Бобурнинг «Бори элга яхшилик қилғилки, ондин яхши йўқ. Ким дегайлар даҳр аро қолди фалондин яхшилик» — деган шоҳ сатрлари ёдга тушади.

Эгамберди ака Каттақўрғон шаҳар газлаштириш идорасида чилангар бўлиб ишлаб юрган ёшлик йилларидаёқ юксак орзу-мақсадларни юрагига туккан эди. Шундай истаклар билан Тошкент сари йўлга отланди. Омадни қарангки, ниятига етди — Тошкент политехника институти (ҳозирги Техника университети) қурилиш факультети талабаси бўлди. Таҳсилни тугатиб, 1972 йилда яна ўзи ишлаган қадрдон даргоҳга қайтди. Ғайратли, меҳнаткаш, изланувчан йигит уч-тўрт йилда уста лавозимидан бош муҳандисликкача кўтарилди. Шу даврда ҳалоллиги билан обрў қозонди, ташкилотчилик фазилатларини намоён қилди. Мана, чорак асрдан кўпроқ вақт ўтибдики, турли раҳбарлик лавозимларида ишлаб келаяпти. Аммо шунга қарамай, ўзига бино қўймади, камтарликдан йироқлашмади. Каттақўрғоннинг энг ҳурматли кишилари ҳақида сўз кетганда, Эгамберди Мустафоқуловнинг номи биринчилар қаторида тилга олиниши эҳтимол шундандир.

— Бошқача таъриф берилса, лавозим дегани эл манфаати учун бажарилиши зарур бўлган вазифалар мажмуидир, — дейди Эгамберди ака. — Зиммангдаги масъулият ва мажбурият кўламини теран англагандагина сенга билдирилган ишончни тўла оқлаш мумкин.

Каттақўрғон туман газлаштириш идораси ташкил этилганда Э.Мустафоқуловни ана шу ерга ишга юборишди. Ўша вақтдаги шароитни кўрган кишининг капалаги учиши шубҳасиз эди. Чунки бутун идора, ташкилот иккитагина вагончада жойлашган эди. Корхона ишини йўлга қўйиш, шароитни талаб даражасига етказиш осон бўлмади. Жамоа уни қўллаб-қувватлади. Ишлаб чиқариш режаларини бажариш, ходимлар манфаатдорлигини ошириш билан бирга ижтимоий масалалар ечимига ҳам имкон топди. Қисқа вақтда 2 қаватли маъмурий бино, лимонарий, дам олиш мажмуи, спорт зали қурилди. 3 гектарли боғ бунёд қилинди. Шу йилларда аҳолини газ билан таъминланиш даражаси 19 фоиздан 87 фоизгача етказилди. «Олтинсой» газ тақсимлаш станцияси қурилди.

Айниқса, мактаблар ва болалар боғчаларига катта ёрдам кўрсатилди. 21-болалар боғчаси тўлиқ оталиққа олинган эди. Яна иккита мактаб, Дурбеш қишлоғидаги шифохона газчиларнинг доимий кўмагини ҳис қилиб туришади. Шунинг учун Э.Мустафоқулов 2000 йилда «Ўзбекистон Республикаси халқ таълими ҳомийси» нишонига сазовор бўлди.

Шаҳар «Сувоқова» ишлаб чиқариш бошқармасига қайтиб келганда ҳам ана шу жиҳатларга жиддий эътибор берди. Бундан ташқари, корхона ҳудудига туташ Миёнкол, Ғафур Ғулом, Ёрмуҳамедов номли кўчаларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга киришди. Театрдан, футбол жамоасидан ёрдамини аямади. Сармозор маҳалласи оқсоқоли билан тез-тез учрашиб, мавжуд аҳвол, зарурий тадбирлар хусусида фикрлашиб, маслаҳатлашиб туради. Шу маҳаллада маиший хизмат мажмуини қуриш режаси ҳам ана шундай мулоқотларда туғилган.

Унинг бевосита раҳбарлигида амалга оширилган ишлар ҳақида сўз очганимизда, гапни бошқа томонга буриб юборди:

— Шаҳримиз сув таъминотида ҳали муаммолар бор. Кўп йиллар хизмат қилган эски қувурларни алмаштириш керак. Сув иншоотидан туғруқхонагача бўлган қувурларни таъмирлаш вақти келди. Зарифобод маҳалласида, 4-,17-мактабларда артезиан қудуқлар қазиш, ўрнатиш мўлжалланган, — дейди у ўйчангина. — Бунинг учун катта маблағ зарур. Энг муҳим вазифа артезиан қудуқлари насосларини Каттақўрғонда таъмирлашни йўлга қўйишдир. Бу юмушнинг уддасидан чиқсак, катта маблағ тежалади.

Эгамберди аканинг бировларга ғалатироқ туюладиган одати шуки, доим бирор юмуш излаб топади. Доимо янги фикр-режа муҳокамаси билан банд. Мана шу нарса унга доимо куч-қувват бериб турган бўлса, ажаб эмас.

Марғуба
РАЖАБОВА

Қарор ва ижро

ТАДБИРКОРЛАРГА ЯНГИ ҚУЛАЙЛИКЛАР

Бугунги кунда дори воситалар экспертизаси ва стандартизацияси давлат марказининг Андижон вилоят ҳудудий бўлими томонидан рўйхатдан ўтиб, ушбу маҳсулотни ишлаб чиқаришга ихтисослашган кўплаб тадбиркорларни учратишимиз мумкин. «Фокс-плюс» масъулияти чекланган жамият ана шундай корхоналардан бири.

— Биз асосан пипетка-тиббий томизгичлар ишлаб чиқарамиз, — дейди жамият раҳбари Қосимжон Тешабоев. — Маҳсулотимизни ишлаб чиқаришдан аввал бозорни ўргандик. Тиббий томизгичларга бўлган эҳтиёжни кўриб, шу юмушларни йўлга қўйганмиз. Яхши ниятлар билан бошлаган ишимиз ўз натижасини берди. 2005 йил давомида товар айланмаси 27 миллион 734 минг сўмни ташкил этди. Тайёр маҳсулот вилоят ва пойтахтдаги улгуржи савдо билан шуғулланувчи дорихоналарга етказилмокда.

14 нафар ишчи-хизматчилар меҳнат қилаётган мазкур жамоанинг режалари катта. Келажакда улар тиббиёт учун зарур бўлган вазелин, резина қўлқоплар ва болалар тиббий упалари ишлаб чиқаришни йўлга қўйишмоқчи. Ана шу мақсадларга эришишда хориждан керакли технология, хомашё олиб келиш режалаштирилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Маҳаллий шароитда дори-дармон воситалари ва тиббиёт асбоб-ускуналари ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра маълум муддатда маҳаллий ишлаб чиқарувчилар томонидан тайёрланадиган ва сотиладиган дори-дармонлар, тиббиёт буюмлари, шунингдек, олиб келинадиган хомашё материаллари қўшилган қиймат солиғидан озод этилди.

Шу билан бирга 2006 йил 1 июлдан бошлаб дори-дармон ва тиббиёт буюмлари ишлаб чиқарувчи маҳаллий корхоналарга Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 13 ноябрдаги «Бозорни истеъмол товарлари билан тўлдиришни рағбатлантириш ҳамда ишлаб чиқарувчилар ва савдо ташкилотларининг ўзаро муносабатларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори билан ҳам солиқ имтиёзлари татбиқ этилиши назарда тутилган.

Жаҳонгир ЭГАМНАЗАРОВ,
Андижон вилоят Давлат солиқ бошқармаси матбуот хизмати ходими

Жарқўрғон туман Марказий шифохонасида аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш борасида ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Ҳududдаги юқумли касалликлар шифохонаси, сил касалликлари диспансери, 2 та поликлиника ва 14 та қишлоқ врачлик пунктида аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатилмоқда.

Суратларда: ҳамшира Севара Маҳмудова (юқоридаги сурат); туман соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма вакили Бибинор Ҳамроева (ўртада).

И.ҲАСАНОВ олган суратлар

ЖАВОБГАРЛИК САВДОСИ

Пахтачи тумани прокуратураси ҳузуридаги СВОЖ ва ЖДЛКК, туман ДСИ ходимлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликларга акциз маркаларни жорий этиш тартиби тўғрисида»ги қарори ижроси текширилганда қатор қонунбузилишлар аниқланди.

Масалан, Сурайё Мирсоатова 1971 йилда Навоий туманида туғилган, Пахтачи тумани «Кўрпа» маҳалласида яшайди. «Султонобод» бозорида қалбаки акциз маркалари елимланган арoқ ва тамаки маҳсулотлари сотаётганлиги аниқланиб, моллари далилий ашё сифатида олинган.

Шунингдек, Анор Ражабова, Шоҳиста Норматованинг хусусий дўконларда спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари билан қонунга хилоф равишда савдо қилаётганликлари аниқланган.

Булар Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 176-моддаси 1-қисми, 186-моддаси 1-қисмида кўрсатилган қалбаки акциз маркасини ўтказиш, алкаголли ва тамаки маҳсулотларини қонунга хилоф равишда муомалага киритиш жиноятларини содир қилганликлари судда тўлиқ тасдиқланди ва жазога тортилдилар. Каттақўрғонлик Дилфуза Ҳасанова ва Муқаддам Рўзиева ҳам қонунни четлаб ўтмоқчи бўлишди. Аммо бошига жавобгарлик савдоси тушди.

Р.ОЧИЛОВ,
жиноят ишлари бўйича Пахтачи тумани суди раиси

ТИББИЁТЧИЛАР БЕЛЛАШИШДИ

Яқинда Муқимий номидаги Қўқон давлат педагогика олийгоҳи ўйингоҳида саломатлик посбонларининг ҳудудий спартакиадаси ўтказилди.

Мамлакатимиз мустақиллигининг 15 йиллик тўйи кунларида Ҳомийлар ва шифокорлар йилига бағишланиб уюштирилган анъанавий спорт байрамида шаҳарда фаолият кўрсатаётган 500 нафардан зиёд тиббиёт ходимлари иштирок этдилар. Қатнашчилар 20 та жамоага бўлинган ҳолда спортнинг мини-футбол, волейбол, стол тенниси, шахмат-шашка турлари бўйича ўзаро беллашишди. Мусобақалар қизғин ва муросасиз баҳсларга бой ўтганлиги билан кўпчилик эътиборини тортди. Мини футбол бўйича шаҳардаги 8-поликлиника ва марказий шифохона жамоалари совринли ўринларни қўлга киритишди.

Беллашувларда тиббиёт коллежи спортчиларига омад кулиб боқди. Илм масканининг эркаклар ҳамда хотин-қизлардан таркиб топган жамоаси рақибларидан устун эканини кўрсатиб, ғолиб бўлди. Жамоа вакилларидан М.Галиева стол тенниси, И.Тусматов эса шахмат бўйича фахрли ўринларни эгаллашди.

Ўз жамоаларининг шарафини муносиб ҳимоя қилган М.Ишанхонова шахмат бўйича, шашкачилардан Ш.Раҳматов (Болалар шифохонаси) ва Д. Назаровалар (ДСЭНМ) ҳам биринчи ўринга сазовор бўлишиб, ҳамкасбларидан анча маҳоратли эканликларини намойиш этишди. Мазкур спорт тадбири барчада катта қизиқиш уйғотгани таъкидланиб, ғолибларга шаҳар соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма вакиллиги томонидан таъсис этилган диплом ва эсдалик совғалари топширилди.

Одил ЭРГАШЕВ,
"Ишонч" мухбири

Жиноят ва жазо

ЯРИМ ТУНДАГИ ОЛИШУВ

Аслида бундай кимсаларни инсон, деб айтишга тил бормайди. Аммо уларнинг ҳам икки оёғи ва икки қўли борлиги, тил-забонга эгалиги одам зотига мансублигидан далолат беради, холос. Инсон қиёфасида юрган, лекин қилмиши ваҳшийникидан қолишмайдиган бундай нусхаларни қандай қилиб ер кўтариб юрганлигига бошинг қотади...

Ажабо, инсонга яхшилик, катталарга ҳурмат ва кичикларга ғамхўрлик, ҳалол меҳнат билан кун кечириш руҳи қарор топган халқимиз орасида бундай нусхалар қай тариқа пайдо бўларкин? Оила муҳитими? Тарбияси бузуқ гуруҳларга қўшилиб қолишми? Саводсизликми? Чамаси, гулзор орасида чақиртиканак ҳам қолганидек, улар ҳам табиатдаги қарама-қаршилик, иссиқ ва совуқ, яхшилик ва ёмонликнинг ёнма-ён келишининг бир кўриниши бўлса керак-да. Поплик Тўлқин Хожибоевнинг қилмишларини ўрганар эканман, шу кечинмалар хаёлимдан ўтди.

Мактабда деярли ўқиб-ўқимаган Тўлқин бошқа тенгқурлари қатори бирор касбнинг бошини тутиш, оила қуриб бола-чақалик бўлиш ўрнига 32 ёшигача жиноят қилиб улгурди ва судланди. Яхши отга бир қамчи, деганларидек, баъзилар бундай ҳолга тушса тегишли хулоса чиқариб, ҳаётларида бошқа адашмасликка интиладилар, хатоларини тузатиб оладилар. Бироқ Т.Хожибоев ишлашни, меҳнат билан ризқ-рўз топишни хаёлига келтирмади. Эгри йўллар билан пул топишга қизиқди. Башараси туппа-тузук кўринадиган, бутун қилмиши териси орасига яширинган бу кимса баъзи аёлларни бошини айлантириб ҳам улгурди. Яхшиликча гапга кирмаганларга четроқда бир ярим қарич узунликдаги пичоғини кўрсатиб:

— Ўлигингни искович ит ҳам тополмайди, — дерди пўписа қилиб.

Ана шундай йўл билан Тўлқинни "севиб" қолганлардан бири Заррена Носирова бўлди. Бироқ Тўлқин унга уйланишни хаёлига ҳам келтирмади, бошқа эрга ҳам "тегиш"га йўл қўймади. Кўнгли хоҳлаган пайтда у билан "дон" олишиб юришни маъқул кўрди.

Билмайин босдим тиконни, деганларидек Заррена Тўлқиннинг савлатига учиб танишди-ю, сал фурсат ўтиб кимлигидан хабар топгач, қутилиб кетишга уринди, аммо вақт кеч эди. Унга ҳам ана шу тиғи офтобда ялтирайдиган пичоғини рўпара қилди:

— Мендан ўлганингдан кейингина қутилишинг мумкин.

Тўлқин шундай ҳаддидан ошдики, Зарренанинг боши калтакдан чиқмай қолди. Сал нарсага юз-кўзи аралаш мушт дўлдек ёғилар, тепкидан соғ жойи қолмасди.

Бир гал З.Носирова унга қонуний хотин эмаслигини, хоҳиши ўзида эканигини айтганида, Тўлқин уни аёвсиз калтаклади ва агар бошқа биров билан яқинлашганлигини эшитса, ўша куни ўлдиражаклигини эслатиб, ёнидаги пичоқни ўқтади. Заррена бу беҳуда эмаслигини, Тўлқин ҳеч нарсадан қайтмаслигини яна бир бор англаб етди ва бу золимдан қутилиш учун қўшни Тожикистон Республикасининг Конибодом туманида яшовчи қариндошиникига қочиб кетишга қарор қилди. Бунинг учун аввал Фарғона вилоятининг Қўқон шаҳрига борди. У ерда таниши, узоқ қариндоши Олимжон Бурхонов билан кўришди ва мақсадини айтди. Олимжон фурсат келгунча Олтиариқ туманидаги сиҳатгоҳга йўлланма топиб бериб, ўша ерда дам олиб туришга кўндирди.

15 кун ҳордиқ чиқарган Заррена яна ўз туманидаги қариндоши Малика Усмонованинг уйига келди.

Ўша куниёқ Тўлқин бундан хабар топди. Ўзидан қочиб юрганлигидан, бунинг устига қариндоши Олимжон Бурхонов билан биргаликда келганлигидан ғазабланган Тўлқин дарҳол ўч олишни, уларнинг иккисини бир вақтда қонга ботиришни режалаштирди ва оқшом тушгач, уй атрофида яшириниб, пайт пойлай бошлади.

Тунги соат 3 лар чамасида Тўлқин деразани очиб З.Носирова билан О.Бурхонов битта хонада ётишган деган фикрда уйга бостириб киради. Лекин хонада ҳеч ,ким йўқ эди. З.Носирова уйда одам шарпасини пайқаб ётган жойидан туриб чиқиб келаётганида Тўлқин билан учрашиб қолади. Босқинчи шу заҳоти Зарренанинг дуч келган жойига пичоқ ура бошлайди. Ҳушини йўқотмаган аёл қонхўрдан қутилиш учун қариндошлари ётган хонага қочиб киради. Тўлқин ётганлардан қилча ҳайиқмасдан қонхўрликни давом эттиради. Ётганлар уйғонишиб Зарренани ҳимоя қилмоқчи бўлишганида, ўзлари, ҳам пичоқ тиғига дуч келишади. Тўс-тўполон, дод-войдан уйғониб кетган қўшни хонадаги Олимжон Бурхонов бу ҳолатни кўргач, дарҳол қотил қўлидаги пичоққа ёпишади, бироқ кучи етмаслигига кўзи етгач, ташқарига қараб қочади. Қонхўр шафқатсизликни давом эттириб З.Носировани яна пичоқлайди.

Т.Хожибоев шу билан ҳам кифояланиб қолмади. Бу ердаги қонхўрликни ниҳоясига етказгач, энди ярадор бўлиб ташқарига қочганларни ҳам топиб ўлдириш, тирик гувоҳлар қолдирмаслик мақсадида бошқаларни таъқиб қилишни бошлади.

Қолганлар қўшни ҳовли томонга қараб қочишди, ўша ерда туман ички ишлар бўлими ходими Толибжон Максудов истиқомат қилар эди.

Воқеадан хабар топган Толибжон дарҳол кўмакка шошилди. Қуролли жиноятчи олдида довдираб қолмади. Пайт пойлаб қотилни орқасидан ушлаб олди ҳамда унинг қўлидаги пичоқни уриб тушириб, қуролсизлантирди. Шу тариқа Зарренадан бошқалар, гарчи ярадор бўлишсада, тирик қолишди.

Қиссадан ҳисса шуки, қонун асосига қурилаётган жамиятда жиноят ҳеч қачон жазосиз қолмайди. Бинобарин, Т.Хожибоев ҳам одил суд томонидан содир этган жиноятига яраша жазосини олди.

Ж.ОБИДЖОНОВ

Юрий Яковлев

ЎҚИТУВЧИ

ҳикоя

Шундай пайт келадики, ўқитувчининг кераги бўлмай қолади, дейишади баъзан...

Мана, у нимaники ўргатишга қодир бўлса, ҳаммасини ўргатиб бўлди, энди поезд шогирдларини олиб жўнаб кетяпти. Ўқитувчи катта вокзалда бир ўзи ёлғиз қолди.

Агар поезд деразасидан бош чиқариб қаралса, унинг поездни ҳамон кузатиб турган якка миқти жуссасини узоқ-узоқлардан ҳам пайқаш мумкин эди. Сўнг у бир нуқтага айланиб қолди.

Темир ғилдиракларнинг тақир-туқири аллақачон тинган бўлса ҳамки, у ҳамон ўша жойдан қимирламасди. Шу тобда поезднинг орқасидан чопгиси, унга чиқиб олгиси келди, — ахир шу поезд билан ўзининг ҳам бир бўлаги — энг қимматли бир бўлаги кетяпти-ку!

Поезд эса унинг истагини писанд қилмасдан, олға интилиб, кўздан йўқолди. Гўё туманда эриб кетгандай, далаларга, қирларга қўшилиб кетгандай бўлди.

Ўқитувчи атрофига қаради. Во ажабо! Вокзал болаларга яна тўлиб кетибди. Улар тиниб-тинчимас, туртишиб-суқилишиб бир-бирларининг пинжиларига тиқилишар, четроқдагиларни итаришиб, бетоқатлик билан ўз навбатларини кутишарди. Кўзларидан уларнинг, «Тезроқ шошилинг, муаллим, кутдириб қўйдингиз бизни. Келақолсангизчи!» дейишаётганини уқиш мумкин эди.

Шунда ўқитувчи поезднинг кетиб қолганини ҳам, бўш вокзални ҳам унутди...

Менинг Ўқитувчим. Унинг қулоқлари учи доим қип-қизил турарди, гўё изғиринда қолгандек, ёзда ҳам ўша қизил қулоқлари учини ўқтин-ўқтин ишқаб қўярди. У ўта ҳаракатчан, тийрак, кўм-кўк кўзлари эса доира бўйлаб ўйнаб турарди. Дарс пайтида ўша кўзлари икки кичик экранга айланар, улардан гоҳ вулқонлар отилар, гоҳ музликлар силжир, суваракларини сапчитиб жала қуярди.

Эсимда. Ўқитувчимиз бир бор синфга дадил кириб келди-ю, кафти билан қулоқларини яна ишқаб туриб остонадаёқ эълон қилди:

— Кеча Янги Коледонияда бақали ёмғир ёғибди.

Синфдагилар ўринларидан туриб кетишди. Сўнг ҳамма кулиб юборди.

— Бақа бечораларнинг эса кулишга фурсатлари бўлмаган, — жуда жиддий сўзлади Ўқитувчи. — Кучли довул уларни ўз қадрдон ботқоқларидан узиб, ашаддий тезликда океан устидан учириб ўтган. Улар ўз пардали оёқларини қуш қанотидек силкитиб борганлар. Эҳтимол, арздод солиб қуриллашгандир. Бироқ ҳар ҳолда бундай учиш улар учун завқли бўлган деб айта олмайман. Шамол кутилмаганда тинчиб қолгач, бақалар ёмғир томчилари оқими билан ерга ёғилишган.

Ўқитувчимиз сўзлаётганида, биз унинг кўзларига қараб, ўзимизни катта очилган ёмғирпўшлар остида ҳис қилардик. Бақаларнинг тепадан урилаётгани шундоққина сезилиб турарди. Қизлар ҳатто уввос солишди.

Бир куни ўқитувчи рўпарамда тўхтаб елкамга қўлини ташлади. Сўнг деди:

— Ҳар биримизда абадий ҳаракатдаги мотор бор.

Мана сенда ҳам, масалан.

Атрофдагилар менга қизиқиб қарашарди. Мен эса бу жумбоққа жавоб қидириб, Ўқитувчининг қўш экранли кўзига қараб қолдим. Унинг кўзлари сеҳрли шуъла сочиб турарди.

— Менда... абадий мотор йўқ, — дея олдим.

— Бор.

Ўйланиб қолдим. Менда бор бўлган барча ҳаракат қилувчи нарсаларни кўз олдимга келтирдим: самокат, велосипед, роликлар, резина билан ҳаракатга келувчи учак. Улар орасида абадийси йўқ эди.

— У доим сен билан. Ҳозир ҳам ўзингда. — Ўқитувчи мен билан беркинмачоқ ўйнаётганга ўхшарди. Киссаларимни бир-бир қайта текшириб чиқдим, портфелимни очиб қарадим. Бироқ бирортасидан абадий моторга ўхшаш нарсани топа олмадим.

— Абадий мотор кўкрагингда, — кўзини мендан узмай деди Ўқитувчи, — бу сенинг юрагинг. У тун-кун, қиш-ёз тинмайди. Танаффуссиз, абадий.

Ихтиёрсиз, кўкрагимни пайпасладим ва унда юрагимнинг кучсизгина талпинишини туйдим.

Синфга сукунат чўкди. Ҳамма ўз абадий моторини қандай ҳаракат этаётганини текшириш билан банд эди.

Ўқитувчи биз билмаган дунёни ҳар сафар, биз учун биринкетин ва тадрижий кашф этарди. Унинг ҳар сафарги янги кашфиётидан сўнг дунё биз учун танг қоларли ғаройиб ва ҳатто мислсиз, эртаксимон бўлиб қоларди. У оддий нарсаларнинг шундай қирраларини топиб бизга англатардики, улар онгимизда биз учратмаган салоҳияти билан намоён бўларди. Шундайку-я, бироқ унинг асосий дарси ҳали мени олдинда кутаётган экан. Бир кун кинотеатрда ўзим кутмаган ҳодисага дуч келдим. Кутиш залида одамлар орасидан ўтаётиб бирданига мураббий опамизга кўзим тушди. Бўйи узун, сарғич сочли тарбиячи опамиз кўзларига чиройли қора кўзойнак тақиб олганди. У билан ёнма-ён ва анча шубҳали яқинликда бир қирғийбурун йигит турар, улар нонтувакдаги музқаймоқдан еб, жуда иноқ суҳбатлашишарди. Бошда кўзларимга инонмадим, бироқ эринмай уларнинг олдиларидан яна бир бора ўтгач, иш равшанлашди — бу, шаксиз, ўша эди. Ҳаяжондан лоладек қизариб кетдим. Залга кириш ҳаммага рухсат этилганида, жойимга бориб, аланглаб узоқларга бўй чўзиб, уларни қидириб турибман. Улар эса шундай яқинимда ўлтиришган экан. Экран қолиб уларга термулардим. Ҳатто ўша қирғийбуруннинг тарбиячимиз ўриндиғи суянчиғига қандай қилиб қўлини қўйиб олганини ҳам аниқ кўриб турардим. Шу онда залда чироқ ўчиб, менинг кузатувим роса қизиқ жойида узилиб қолди.

Эртасига синфга барвақт отилиб кирдим. Кирдим-у болаларга кечаги кўрганларимни, нонтувакдаги музқаймоқ ва суянчиқ ҳақида ошиб-тошиб сўзлай бошладим. Синфдагилар мириқиб хиринглашарди. Шунда орқа томондан енгил томоқ қирилишини эшитдим. Ўгирилиб қарасам, остонада Ўқитувчим турибди. У бир сўз демай, мени имлади ва икковимиз даҳлизга чиқдик.

— Ҳозир сен синфга кириб, — деди Ўқитувчим мен гўё йўқдек, қаёққадир қараб туриб, — кинода ҳеч кимни учратмаганлигингни айтасан. Музқаймоқ ва ўриндиқ суянчиғини ўзинг ўйлаб чиқарганингни ҳам айт!

— Бироқ мен ҳаммасини ўз кўзим билан кўрдим-ку!

— Ҳа, сен кўрдинг, бироқ булар ҳақида біровга оғиз очмаслигинг керак эди. Қандай уят!

— Ҳақиқатни гапириш уятми? — сўрадим ниҳоят, Ўқитувчидан-да гердайиб унга қарадим.

— Бундай ҳақиқат сенга тегишли бўлмайди. Агар одамлар бировларга тегишли ва ўзлари огоҳ бўлган барча ҳақиқатларни сўзлайверсалар, гап томоқларга тиқилиб қолади. Биров ҳақидаги ҳақиқатни ҳамма билиши шарт эмас.

Шу ўринда Ўқитувчини тузоққа туширмоқчи бўлдим. Бу мен учун нажот эди.

— Демак, сизнингча, ёлғон сўзлаш керак экан-да?

— Яхшиси — жим қолиш. — деди Ўқитувчи, — Бировнинг сири нима эканлигини биласанми? Бу ҳам ҳақиқат, бироқ у ҳаманики эмас. Сен бировгагина тегишли сирни ошкор қилиб қўйдинг. Бу — бировнинг нарсасига чанг солишга ўхшайди. Қабоҳат.

Энди мен ўзимни қўярга жой топа олмай, Ўқитувчига боқардим. Қандай эътироз билдиришни билмасдим. У деди:

— Бор! Ҳаммасини ўйлаб чиқарувдим де!

— Алдайинми? — чўрт кесдим.

— Шу аҳволга ўзингни ўзинг туширдинг. Энди эса ҳақиқат йўлида ёлғон сўзлашингга тўғри келади.

Синфга имиллаб маъюс кирдим ва тушкин бир оҳангда ҳамма айтганларим ёлғонлигини, тарбиячимиз ҳеч қандай кинотеатрда бўлмаганини, қирғийбурун йигит ўзимнинг ихтиройим эканлигини айтдим.

— Сафсатавоз, — деди кимдир.

— Ёлғончи, — деди бошқаси.

Мен ҳаммасини ичимга ютдим.

Бир куни мени катта синфда ўқийдиган давонгирдай бир бола муштлаб қолди. Аммо бу ҳаммасимас. У мени ўзим ёқтирган қиз олдида урган эди.

Беҳад ранжидим, узоқ азобланиб юрдим. Олдимга яна Ўқитувчим келди ва қўлини елкамга қўйди.

— Сен уни уришинг керак, — деди секингина.

— Лекин қандай қилиб? — аламим баттар қўзиди.

— Оддийгина қилиб. Ҳамма қандай урса, ўшандай қилиб.

— Ахир у мендан анча кучлику! — бидирладим ноиложликдан.

— Ким ҳақ бўлса, ўша кучли! Билгилки, ким ҳақ бўлса, қанча аламларга гирифтор бўлмасин, барибир ғолиб бўлади. Яна эсингда тут: мағлубларни қизлар ёқтиришмайди.

Ўқитувчи билан суҳбатдан кейин анчагача бир қарорга кела олмай, қийналиб юрдим. Ниҳоят, кунлардан бир куни ўз туйғумдаги қўрқувни енгдим. Ва юқорига, ўша мени ранжитган бола ўқийдиган тепа қаватга кўтарилдим. Уни эшик олдида пойлаб турдим. Бир пайт лапанглаб, синфидан чиқиб кела бошлади. Шунда бор кучимни муштимга йиғиб, таваккалига унга ташландим ва бир уриб, даб-дурустдан ағдариб юбордим. Давонгир тўйқусдан тушган зарбадан ўзини ўнглаб улгурмасидан, мен ўз она қаватимга ғолиб жўнаб қолдим. Ўша ўзим ёқмоқчи бўлган қизга ҳеч нарса айтмадим, бироқ у менинг мағрур нигоҳимдан ҳамма нарсани тушунди.

Эртасига мени илмий бўлим мудирамиз чақиртирди.

— Бу қандай янгилик, — хитоб қилди мудирамиз мен остона ҳатламай, — ким сенга муштлашишни ўргатди?

Жавобим тайёр эди:

— Ўқитувчим!

— Ўқитувчинг?... Ўқитувчим дедингми? — мудира опамиз сапчиб турди. — Нима деганингни тушунасанми ўзи?

Бунақа демаслигим кераклигини ўша заҳотиёқ англадим.

— Ўқитувчим эмас, ўзим... Ўзим шундай қилдим.

Ўзаро боғланмаган яна бир неча далилларни қалаштириб ташладим. Бироқ ғишт қолипдан кўчган эди. Мудира опамиз беаёв саволлар билан беҳол қилиб юборди:

— Ёлғон сўзлашни ҳам ўша ўқитувчинг ўргатдими? деди у ниҳоят. Мен унинг саволларига «ҳа, тўғриси йўқ» каби жавоб берардим. Фикрларим чалкашиб кетди. Бирор фалокат рўй беришидан қўрқиб олдинга отилдим:

— Уни ўзим урганман. Чунки у мени биринчи бўлиб урганди. Яна шунинг учун ҳам урдимки, қизлар мағлубларни ёқтиришмайди.

Кечиринг мени, Ўқитувчим! Мен Сизга хиёнат қилдим. Йўқ-йўқ, бу сотқинлигим сабабидан эмас. Сиз ҳали менга ҳар бир сўзнинг масъулиятини сезиб, салмоқлаб ва ўйлаб сўзлашни ўргатмаган эдингиз. Эҳтимол, атайин шундай қилгандирсиз. Эҳтимол, ўх дўлворлигим-у, инсондаги энг аъло ҳислат — самимийликни йўқотмаслигим учун шундай қилгандирсиз.

Ҳаётим поезди олға боради. Унинг вагони деразасини очиб, қачон орқага қарамайин, бўш вокзал майдонини ва менга ўз юрагининг бир парчасини жойлашга улгурган ўша буюк Одамнинг ёлғиз ва кичиккина жуссасини кўраман.

У ҳаёт, орқамдан ўйга толиб, изларимга қараб туради. Гўё менинг тўғри йўлдан кетаётганимга ишонч ҳосил қилмоқчи бўлгандай! Эҳтимол, у мени ҳозиргача ҳам «ўша бола» сифатида кўрар!?

Ғилдиракларнинг бир текисда дўқирлаши деразадан эшитилиб туради, қулоққа шабада ҳуштак чалади. мана яна кўриб турибман, — вокзал саҳнида болалар чопиб юришибди. Улар бир-бирларини тортқилашиб, бир-бирларининг пинжиларига суқилишиб Ўқитувчи ҳузурига шошилиб боряптилар.

Русчадан Эминжон ТАЛАБОВ таржимаси

Янги давр одами

28 ЁШИДА ФАН ДОКТОРИ!

Хоразм вилояти Ҳазорасп туманидаги "Дев солган қалъа" археологларнинг тахминича 3000 йиллик тарихга эга. Уни манбаларда Сулаймон қалъа ҳам дейишади. Нураган пахса деворлар билан ўралган қўрғон ичида аждодлардан мерос анъаналарга содиқ кишилар яшашади. Илонизи жинкўчаларда қийқиришиб ўйнаб юрган болаларни кўриб қалбингиз энтикиб кетади. Чунки уларнинг қувноқ чеҳрасида ҳали кашф этилмаган дунёни кўриш мумкин.

Даврон Матрасулов ҳам ана шу болакайлар каби кўча чангитиб ўйнаб юрган дамларидан кўнглида ана шундай юксак орзулар палак ёзган эди. Келажакда ўқиб-изланиб, буюк ал-Хоразмийга муносиб ворис бўлишни ният қилган.

Ўшанда ўрта мактабнинг 9-синфини тамомлаганди. Кутилмаганда у ёзган ариза туман халқ таълими бўлими мутасаддиларининг ҳайратини оширди. Даврон ўз аризасида: «Мен ўрта маълумот дарс дастурларини ўқиб, ўзлаштириб бўлдим. Менга аттестат беришингизни сўрайман», деб ёзганди. Ариза вилоят халқ таълими бошқармасига юборилди. Бироқ шўро замонида фавқулодда учрайдиган ёш истеъдоднинг бундай қалб ёлқини тўрачиликнинг совуқ муносабатлари остида қолиб кетди. Аризага ижобий жавоб берилмади. Зуваласи пишган ўқувчи эса яна бир йил ўқиб 10-синфни тугатди.

Ана шундан сўнг у Тошкент Давлат университети (ҳозирги ЎзМУ)нинг физика ва математика факультетига ўқишга кириш учун ҳужжатларини топширди. Имтиҳонларни «аъло» баҳога топширган Даврон талаба бўлиш бахтига мушарраф бўлди. Олийгоҳни тугатиб, 1993 йили Ўзбекистон Фанлар академияси Иссиқлик физикаси бўлимига кичик илмий ходим бўлиб ишга кирди. Динамикага хос ҳодисалар, юқори энергияли релятивистик оғир ионларнинг тўқнашуви, релятивистик кам зарарли системалар назарияси каби бир неча соҳаларда илмий тадқиқотлар олиб борди. Релятивистик оғир ионларнинг оғир атомлар билан тўқнашув жараёнини тавсифлаш услубини ишлаб чиқди. Ядро физикасининг қатор муаммоларини тадқиқ қилди. 30 дан ортиқ илмий мақолаларни ўзида мужассамлаштирган «Оғир ионлар тўқнашуви» мавзуидаги номзодлик иши илмий кенгашга тақдим этилди. Ўшанда Кенгаш таркибида чет эллик олимлар ҳам бўлиб, уларнинг орасида, айниқса, япониялик мутахассислар Д. Матрасулов тадқиқотига жуда юқори баҳо берди. «Бу «иш» докторликка муносиб, аслида Японияда бундай тадқиқотга докторлик берилади», дея фикр билдиришди улар.

— Нега энди Японияда амалга ошириладиган ишни Ўзбекистонда қилиб бўлмас экан, — дея уларнинг фикрини маъқуллади Давроннинг устозлари. — Биз ҳам шогирдимизни докторликка муносиб деб ҳисоблаймиз.

Кутилмаган бахт қуши ёш олимнинг бошига қўнган эди. Унинг номзодлик учун ёқлаётган илмий ишига биратўла докторлик унвонини беришди. Бундан 15 йил муқаддам унинг мурғак қалб орзулари билан ҳисоблашмаган шўро тузумида шундай улуғ бахтга эришиб бўлармиди?! Ахир у 28 ёшида фан доктори унвонига мушарраф бўлди-ку!

— П. Ҳабибуллаев, М. Мусахонов, Б. Йўлдошев, В. Матвиев, Р. Раҳимов каби олимлар фан оламида ўз мактабини яратган устозларимиз саналади, — дейди биз билан суҳбатда Д. Матрасулов. — Келгусида мен ҳам улар сингари ўзимнинг физика мактабимни яратаман! XXI аср — заковат асри. Айни замонда АҚШнинг «Майкрософт» компанияси дунёнинг барча компьютер тизимини дастурлар билан таъминлаётгани каби келажакда жаҳон бозорида сотиладиган асосий нарса бу — ғоялар, назариялар ва улкан дастурлар бўлиб қолади.

Ҳашаматли Дев солган қалъадаги чилангар Ўринбой ака оиласида улкан орзулар оғушида камолга етган Даврон учун Истиқлол хуш даврон бўлиб келди. Бир сўз билан айтганда, у Мустақиллик кашф этган ифтихор соҳибидир. Боболаримиз, момоларимиз қўмсаб яшаган озодлик — биз ёш авлод учун улуғ имконият эканини Давронбекнинг илмий ютуқлари исботлаб турибди.

Эрпўлат БАХТ,
«Ишонч» мухбири

Ҳомийлар ва шифокорлар йили

МЕН СИЗДАН ДАВО ТОПДИМ...

Хасталик Норбувини жонидан тўйдирди. Бормаган жойи, учрамаган табиби қолмади. Айниқса, ёз фаслининг саратон чилласида жони азобда қоврилар, қисқа тунлар асрдек узун туюларди. Кимдир "астмага типратикан яхши", деди. Еди. Илон, ит гўштидан ҳам тотинди. Фойдасини сезмади. Ниҳоят сабр косаси тўлди.

Тун. Тўлин ой кўкда термулиб турарди. Норбуви нафаси бўғилиб, ухлай олмади. Қийналиб кетди. Молхонадан арқонни олиб, олмурут дарахтига ўзини осди. Бехос уйғониб қолган кенжатойи уни кўрдию, додлаб юборди.

— Ойи, ойижоним, нима қиляпсиз?!

Ҳамма уйғониб кетди. Худонинг қудрати билан Норбуви тирик қолди. Бироқ бу тириклик унинг учун дўзах эди.

— Ўлар бўлсам, ўлиб бўлдим.

— Дардини берган, давосини ҳам беради, онаси, бесабр бўлма-да, — деди ҳуши бошидан учган эри.

У ҳақ эди. "Навоийазот" ОАЖ тасарруфидаги профилакторий тўғрисида эшитганида дилида сўнаёзган умид лип этди. Икковлон "Навоий, қайдасан?", деб йўлга тушдилар.

Азим чинорлар, серсоя қарағай, эман, арча дарахтлари оғушида кошонадек кўзга ташланган тиббиёт маскани уларнинг кўзига олмос тоғдек бўлиб кўринди.

— Келинглар, — хуштавозелик билан қарши олди бош шифокор Юсуф Ҳотамов.

Вақт елвизакмисол ўтаверади. "Астойдил йиғланса, сўқир кўздан ҳам ёш чиқади", деганларидек, Яратганнинг раҳми келди, шекилли, профилакторийда Норбувининг дарди енгиллашди.

"Навоийазот" ОАЖ ишчиси Людмила Николаевна Алиева қандли диабетдан азоб чекарди. Чирчиқ шаҳрида ишлаб чиқарилган "Барокамера" аппаратида 6 та сеанс олиб, саккиз ойдирки организмида қанд миқдори ошмай қўйди. Гапнинг сираси бундай мисоллар кўп.

Сўнгги йилларда бу ерда даволанувчиларнинг сони ошмоқда. Чунки саломатлик ошёнида даволаш ишлари намунали ташкил этилган. Янги тиббиёт аппаратлари беморларнинг жонига оро кирмоқда. Жумладан, "Барокамера" босим остида организмни кислород билан тўйинтиради. "Тузли ғор" камерасида эса тузнинг ионлари нафас йўлига ўтириб, касаллик чақирувчи микробларни йўқотади. Бу сурункали бронхит, бронхиал-астма, аллергик касалликларни даволашга жуда яхши ёрдам беради. "Гидрокомплекс", яъни сув мажмуасининг ҳам асаб, нерв, қон айланиш тизими ва шунга ўхшаш хасталикларга шифоси самарали бўлмоқда.

Айни пайтда бу саломатлик гўшасида корхона ишчиларидан ташқари бошқа жойдан келган беморлар ҳам даволанмоқда. Жумладан, Республика хотин-қизлар қўмитаси раиси С. Иномованинг саъй-ҳаракати ўлароқ, республика бўйича ҳар мавсумда 10 нафардан кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож хотин-қизлар мазкур профилакторийда ушбу корхона ҳисобидан соғломлаштириладиган бўлди.

Миннатдорчилик сўзлари битилган дафтарни кўриб, кўнгил қувонади. "Биз Валя опанинг (шифокор Валентина Ивановна Герхерт) шифобахш қўлларини кўзга суртгимиз келади. Чунки унинг ёрдамида дарддан фориғ бўлдик, деб ёзади корхона ишчилари номидан Нуров, Холмуродов, Бўтаев, жами 8 имзо". Бундай рўйхатни истаганча давом эттириш мумкин.

Профилакторийда даволанувчиларнинг кунларини мазмунли ўтказишлари учун барча шарт-шароит яратилган. Яхши таъмирланган ётоқхона корпуси, озода, шинам йўлаклар, жиҳозланган дам олиш хоналари, турли қувватли ва витаминли таомлар, қўйингки, барчаси дам олувчиларга манзур бўлмоқда. Кечки ҳордиқ пайтида турли ташкилий тадбирлар, кино, концерт ва дискотекалар кишиларга завқ-шавқ бағишламоқда.

Шарофат ИСКАНДАР қизи,
«Ишонч» мухбири

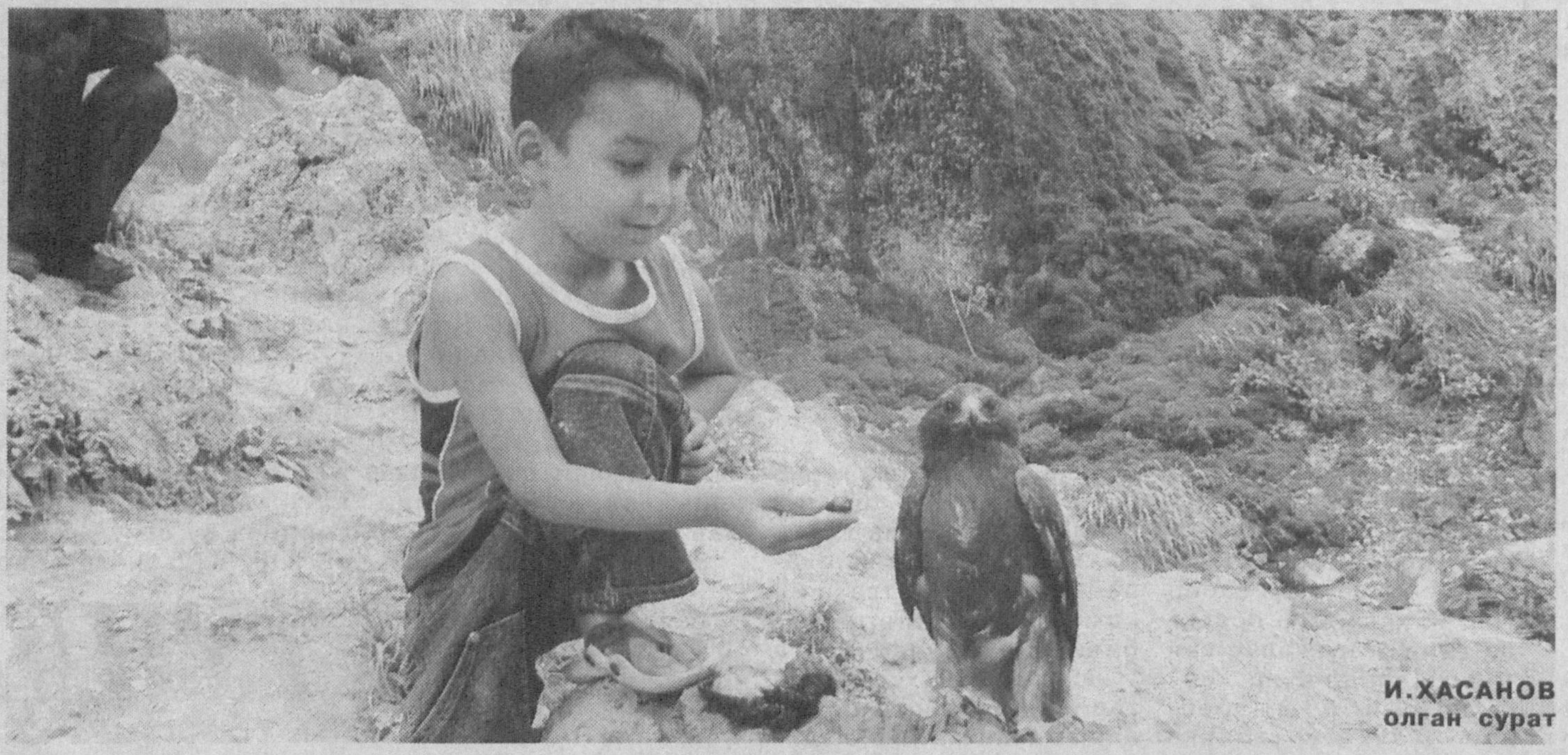

И.ҲАСАНОВ олган сурат

ОЛАМНИНГ САККИЗИНЧИ МЎЪЖИЗАСИ

Қадимий афсоналарда оламнинг етти мўъжизаси бор эканлиги айтилган. Бу мўъжизалар улуғвор иншоотлардан иборат бўлиб, ўз чиройи, маҳорат билан қурилганлиги ва катталиги билан кишини қойил қолдирар экан.

Улардан бири Родос ҳайкали — Қуёш тангриси Гелиосни ифодаловчи жуда катта мис ҳайкал эди. Ҳайкалнинг икки оёғи Эгей денгизидаги Родос бандарини (гаванини) денгиз билан қўшиладиган бўғознинг икки қирғоғига ўрнатилган бўлиб, кемалар бу жойда улкан ҳайкалнинг оёқлари орасидан ўтар экан.

Иккинчи мўъжиза — Хеопс эҳроми Миср Фиръавнининг мақбараси эди. Бу пирамида ҳозирги кунгача сақланган. Унинг баландлиги 146 метр. Эҳром ҳар бири бир неча ўн тонна келадиган тошлардан қурилган. Мисрликлар қандай қилиб бу тошларни шундай баландликка кўтариб жой-жойига ўрнатгани ҳозир ҳам муаммо.

Ой тангриси Артемиданинг ибодатхонасини учинчи мўъжиза деб ҳисоблашади. Уни қадимий грекларнинг душманлари вайрон этган.

Тўртинчи мўъжиза бўлмиш Ассуриянинг афсонавий аёл подшоҳи Семирамиданинг осма боғларидан ҳам ҳеч асар қолмаган. Бу боғ ўзининг ажойиб шаклдаги дарахтлари билан замондошларини завқлантирар эди.

Олтин ва фил суягидан ясалган ҳайкалда олий тангри Зевс ўриндиқда ўтирган ҳолатда тасвирланган эди. Бу оламнинг бешинчи мўъжизаси ҳисобланарди. Бу ҳайкал ўзинг руҳий кўтаринкилиги, илоҳийлаштирилганлиги ва маҳорат билан ишланганлиги кишини ҳайратда қолдирарди.

Мавсол подшосининг Галикарнасдаги улуғвор мақбараси зилзила натижасида вайрон бўлганди. Қазилмалар пайтида оламнинг олтинчи мўъжизаси бўлган бу машҳур иншоотнинг айрим қолдиқлари топилган эди («мавзолей» сўзи ҳам шу мақбара номидан келиб чиққан).

Ниҳоят, оламнинг еттинчи мўъжизаси — соф мармардан ишланган, баландлиги 180 метрлик Александрия минорасидир.

Саккизинчи мўъжиза... Одатда инсониятнинг порлоқ тафаккури яратган улуғвор кашфиётларни шундай деб атайдилар. Мана шунинг учун ҳам электрон ҳисоблаш машиналарини оламнинг саккизинчи мўъжизаси дейишади.

Акбар АЛИЕВ

САРДОБАДА АЁЛЛАР ФОРУМИ

Аёлни эъзозлаш, унга эҳтиром кўрсатиш халқимизга хос хусусиятлардан бири. Истиқлол йилларида хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни ва мавқеини мустаҳкамлаш борасида давлатимиз катта ишларни амалга оширмоқда.

Айниқса, мамлакатимизда 2005-2007 йилларда хотин-қизларни иш билан таъминлаш бўйича Давлат дастури қабул қилингач, аёллар ижтимоий фаоллиги янада жонланди. Дастурга кўра шу йилларда 205 минг хотин-қиз иш билан таъминланди.

Аёлларнинг сиёсий фаоллиги ортмоқда. Бугунги кунда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатларининг 18 фоизини, Сенат аъзоларининг 15 фоизини аёллар ташкил этса, вилоят кенгашларига 100 нафар, шаҳар кенгашларига 165, туман кенгашларига 698 нафар хотин-қизлар депутат этиб сайланишган.

Мазкур далил ва фактлар Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг ташаббуси билан Мирзачўл бағридаги Сардоба туман марказида бўлиб ўтган «Мустақиллик — менинг тақдиримда» Аёллар форумида янгради.

Анжуманда 52 минг аҳоли истиқомат қилаётган Сардоба туман халқ хўжалигини ривожлантиришда хотин-қизлар улуши салмоқли эканлиги таъкидланди. Сўнгги йилларда ҳудудда тадбиркор аёллар фаолиятини ривожлантиришга анча эътибор берилмоқда. Кейинги уч ой оралиғида 8 нафар тадбиркор аёлга микрокредит ажратилганлигининг ўзиёқ фикримизни тасдиқлайди.

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси раиси, республика Бош вазирининг ўринбосари С. Иномова анжуман иштирокчиларини қизғин қутлар экан, мирзачўллик аёлларнинг матонат ва жасоратга тўла меҳнати ҳукуматимизнинг доимий эътиборидалигини қайд этди. Чўлни бўстонга айлантираётганлар сафида О.Исмоилова, Н. Мусигалиева, А. Курбонова, Н. Самадова, О. Шушаева сингари юзлаб аёллар номи фахр билан тилга олинди.

Турмуш қурганларига 50 йил бўлган Равшан ота ва Орзигул момо Абдуллаевалар ҳамда Турсун ота ва Нозима момо Бердибоевалар ибратли ҳаёт йўллари ҳақида сўзлаб беришди.

Бир гуруҳ чўлқувар аёлларга Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасининг эсдалик совғалари топширилди.

А.АЗИМОВ,
«Ишонч» мухбири

Хотира уйғонса гўзалдир

ХАЁЛИ ОСМОНГА ТАЛПИНГАН ШОИР

Шафқатсиз ҳаётнинг оғир синовларию, аёвсиз суронларига дош бериб, қоқилмай яшашнинг ўзи ҳам инсон учун катта бахт экан. Ажойиб инсон Мансур Аҳмедов ҳақида ўйлаганимда хаёлимдан ана шу фикрлар ўтади. Ундан ширин фарзандлар, газета-журналлар саҳифаларига муҳрланган мақолалар, ўтли, гўзал қўшиқларга айланиб улгурган шеърлар, ёниқ ижоди қолди. М.Аҳмедов ижодининг илк чашмаси 1995 йили чоп этилган «Кипригингда осилиб турган менинг жонимдир...» тўплами билан китобхонлар қалбига кириб келган эди. Аниқ эсимда, тўплам кўпчилик мухлислар томонидан жуда илиқ кутиб олинган.

Унга сўзбошини марҳум ҳофиз, Ўзбекистон, Туркманистон, Татаристон ва Қорақалпоғистон халқ артисти Отажон Худойшукуров битган эдилар. Ҳофиз Мансур Аҳмедовга бўлган меҳри, дил изҳорларини шундай ифодалаган:

«Камина ҳофиз бўлгани учун ҳам кўплаб шеърларни ўқишга тўғри келади. Тирикчилик учун қалам қимирлатиб юрган кўпгина шоирлардан кўнглим қайтиб кетади. Аммо гоҳида Мансур Аҳмедовга ўхшаган, юракдан ёзадиган ижодкорларни учратганимда бошқача кўз билан қарай бошлайман, борлиққа ҳайрат ва қувончнинг порлоқ кўзи билан....

Илҳом лаҳзалари худди сурмаранг саҳарга ўхшайди. Тонг дунёга ёғду таратса, шоир ўзгаларнинг фикратига зиё улашади. «Эмас осон бу майдон ичра турмоқ» деганлар ҳазрат Навоий. Мен шеъриятнинг муқаддас азобини ҳис қила туриб, бу майдонга кирган истеъдодли укам Мансур Аҳмедовга тонгги шабнамдек тоза саодат ва сабот тилайман».

Аслида шеърият илоҳий куч-қудрат ҳосиласи — илҳом келган дамда барча нарса унутилади, борлиқ эсдан чиқади. Сўзлар ижодкорни таъқиб қилаверади. Туғилган фикр қоғозга тушмагунча қалам аҳлига бир зум ҳам тинчлик йўқ.

Тўғри,
ўқ қочмайди,
ўқ отилади.
Лекин мен ўқдирман.
Қочаётган ўқ.
Ғашингизга теккан ёвни
қулатиб,
Бир кун йўқ бўламан!
Йўқ бўламан!
Йўқ!!!

(«Қочаётган ўқ»)

Қандай таъсирчан шеърий сатрлар. Ундаги туйғу-фикрни англаш учун шеъриятни англаш, тушуниш, юракдан ҳис қилиш керак бўлади.

Имкон бўлса эди менда,
Чизардим —
Оламнинг номаълум сирларини
ҳам.
Хаёли осмонни тутган шоирнинг
Ёзиб улгурмаган шеърларини
ҳам.
Имкон керак фақат...

(«Рассом портрети»)

Ҳар бир ижодкорда бўлгувчи илҳом деган туйғу тинимсиз изланишлар, ўқиш ва ўрганишлар, самарали меҳнатлар маҳсулидир. Талантнинг тўқсон тўққиз қисми меҳнат, деган сўзни мен шундай тушунаман. Севимли шоиримиз Эркин Воҳидов илҳом тўғрисида айтган фикрлари бу борада катта аҳамиятга эга:

«Шоир илҳом дақиқаларидагина ҳақиқий шоир бўлади. Бошқа вақтда у ўзгаларга ўхшаб фикр қилувчи оддий одам. Шоир илҳом онларида битган сатрларига кейин ўзи ҳайрон бўлиши мумкин».

Мумкин бўлса эди кесиб
ташламоқ,
Ёлғон гапиришга ўрганган
тилни.
Босиб кетар эди рўйи заминни,
Хивадаги каби Калтаминорлар.

(«Мумкин бўлса эди кесиб ташламоқ»)

Ижод машаққатлари ва азоблари ҳақида гапира туриб, раҳматли Мансур ака шундай латифа айтган эдилар. «Бир куни хон ҳазратлари янги ёзган «шеър»ларини Афандига ўқиб берибди ва унинг фикрини (мақтовини, албатта) кутибди. Хоннинг илтифотидан аччиқ ҳақиқатни устун билган Афанди унга ўз муносабатини билдирибди. Ғазабланган хон уни отхонага қамаб қўйишларини буюрибди. 2-3 кундан сўнг хон уни яна чақириб, янги шеърларидан ўқиб беради ва жавоб кутади. Бунга жавобан Афанди чуқур хўрсиниб, ўрнидан туриб кета бошлайди.

— Йўл бўлсин?!

— Начора, яна отхонага-да, — дейди Афанди».

Халқнинг дилига кириш, кўнглидаги гапларни топиб айтиш осон иш эканми? Бунинг учун илоҳий куч-қудрат, туйғу, инсоннинг пок қалби бўлмоғи лозим.

Ҳар бир инсон дунё ичра
дунёдир,
Ҳаёт кимга базму кимга рўёдир,
Бир кун лол, бир кун
булбулигўёдир,
Ижроси йўқ қуруқ сўздан не
қолур.

(«Не қолур?»)

Мен доимо Мансур Аҳмедовга ҳавас қилар эдим. У ҳаётда ҳеч қачон баландпарвоз гапларга учмас, мансабнинг изидан қувмас эди. Фақат қалб амри буюрган ишни қилди, Худо томонидан насиб этган бахтнигина кўролди.

Унинг болалиги Манғит шаҳрида кечди. Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ўзбек тили ва адабиёти факультетини тугатгач, иш фаолиятини ўзи туғилиб ўсган тумандаги «Амударё ҳақиқати» газетасида мухбирликдан бошлади. Муҳаррирликкача бўлган йўлни қисқа вақтда босиб ўтди. Кейинчалик «Халқ сўзи» газетасининг Қорақалпоғистон бўйича махсус мухбири, Республика Жўқорғи Кенгеси ва Вазирлар Кенгашининг нашри «Аму тонги» газетасига 1993-1998 йиллар мобайнида муҳаррирлик қилди. 1998-2003 йилларда республика Вазирлар Кенгашининг масъул ходими лавозимларида фаолият олиб борган бўлса, умрининг охирги кунларида ўзи севган касб — мухбирликнинг нонини еб, азобини тортиб, Халқ таълими вазирлигининг «Устоз йўли» газетасида ишлаётган эдилар. Афсус, минг афсус! Мансур Аҳмедов эндигина 42 ёшни қаршилаётганда шафқатсиз ўлим уни орамиздан олиб кетди. Қоғозга тўкилмаган дурлар, шеъриятнинг ёниқ ҳайқириғи, ёзилмаган сатрларда халқига айтиб улгурмаган гаплари муаллақ қолди.

Ўзи айтганидек:

Мансур, қўлга олиб қоғоз ва
қалам,
Куйласам дилимда не бахт, не
алам,
Эшитиб тўлғонса жумлаи олам,
Лоқайд бўлсанг агар, сендан
сақласин!

Икромбек ХОЛМУРОДОВ,
Ўзбекистон журналистлар ижодий уюшмаси аъзоси

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ўзбекистон ёқилғи-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшма Марказий Кенгаши касаба уюшма Марказий Кенгашининг Андижон вилоятидаги вакили Саҳобиддин Умурзоқовга отаси

Ғоип отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ПОЙТАХТДАН ОЛИСДА ҲАМ...

Маънавий ҳаёт

Миллий қадриятлар ва маънавиятни тиклашга хизмат қилаётган Абдулҳамид Мажидий номидаги Каттақўрғон ўзбек давлат драма театри саксон бешинчи ижодий мавсумини «Сусамбил», «Аҳмад уйланармиш» (М.Эргашев), «Бир қадам йўл» (У.Азим), «Падаркуш» (Беҳбудий) спектакллари билан бошлади. Саҳнага олиб чиқилган асарлар мавзуининг долзарблиги, маърифий-тарбиявий аҳамияти юксаклиги билан томошабинлар эътиборини қозонмоқда. Шунинг учун ҳам театр ҳамиша гавжум.

Кейинги йилларда Каттақўрғон театрида саҳна юзини кўрган «Армон», «Саодат йўли», «Осмондан танга ёққан кун» спектакллари халқимиз турмуш тарзини акс эттиради ва ватанпарварлик, инсонийлик каби фазилатларни улуғлайди. Бундай муваффақиятлар, шубҳасиз бош режисёр Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Иброҳим Нурмонов, бош рассом Ноила Қораева, артистлар Гулбаҳор Мамедова, Икром Ҳошимқулов, Абдуғани Абдураззоқов, ёш ижодкорлар О. Мардонов, Ҳ. Абдуллаев каби ўнлаб иқтидорли санъаткорлардан иборат жамоанинг машаққатли изланишлари натижасидир.

Театр жамоаси шаҳарда ўтказилаётган байрам тадбирларида, турли учрашувларда мунтазам қатнашиб келмоқда. Чунки санъат омманинг фикри ва дунёқарашини ўзгартиришга ниҳоятда самарали таъсир қилади. Бу эса театр шунчаки томошахона эмас, балки тарбия ва маърифат даргоҳи деганидир. Хуллас, жамоа меҳнати зое кетмади. У 2005 йилда бир неча фестивал ва кўрик-танловлар совриндори бўлди. Шунингдек, XVII Қоҳира театр фестивалида қатнашиш истагидаги даъвогар - номзодлар рўйхатидан ўрин олди.

А.ҲОШИМОВ

Ishonch

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати:
Алла Долженкова, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари), Маъмура Адилова, Мирзоҳид Содиқов, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пиримқул Қодиров, Соғиндиқ Ниетуллаев, Шавкат Абдуллаев, Шамси Эсонбоев, Элёр Ёқубов, Ғуломзокир Юсупов

Бизга қўнғироқ қилинг:
Котибият 153-52-78;
Хатлар бўлими 153-85-43;
Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими 153-87-63

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Газета ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума ва шанба кунлари чиқади.

Бизнинг манзил:
700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Навбатчи котиб - Ж.Шароффбоев
Навбатчи муҳаррир - А.Ҳақбердиев
Навбатчи - Т.Шернаев
Мусаҳҳиҳ - А.Ёрбеков

Саҳифаловчи-дизайнер:
З.Бакиров ва Ю.Михайловский

Тиражи: 7627
E-mail: ishonch_doverie4@mail.ru
Буюртма Г— 1115

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 19.40